

N:o 98
4/2011

Maanpuolustus

Puolustusvoima- uudistus

Kyberuhat

Afganistan

Toomas Hendrik Ilves

Väinö Tanner

Pekka Hallberg

Maanpuolustus

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen julkaisu

Päätoimittaja:	Viestintäjohtaja	Jyrki Iivonen
Toimituskunta:	Professori Eversti, viestintäjohtaja Toimituspäällikkö Toimittaja Osastopäällikkö Tieto- ja viestintäjohtaja	Tuomas Forsberg Jyrki Heinonen Anu Kuistiala Tuomo Lappalainen Matti Saarelainen Marjo Timonen
Toimitussihteeri:	Everstiluutnantti	Torsti Astrén
Toimituksen sihteeri:		Anita Pursiainen
Toimituksen yhteystiedot		
	postiosoite:	PL 266 00171 HELSINKI
	käyntiosoite:	Maneesikatu 6
	puhelin:	+358 40 149 3649
	sähköposti:	maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
	www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi	

Valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneiden osoitteenmuutokset toimituksen postiosoitteella tai telefax 0299 530 236 tai sähköposti: maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com

Alueellisen maanpuolustuskurssin käyneiden osoitteenmuutokset alueellisille yhdistyksille, yhteystiedot viimeisellä aukeamalla.

Maanpuolustus-lehdessä esitetyt mielipiteet ovat asianomaisten kirjoittajien omia näkemyksiä eikä niiden tarvitse välttämättä edustaa lehden toimituskunnan tai Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kantaa

Maanpuolustus-lehden levikki on 12 000 kappaletta.

Ilmoitushinnat nelivärisenä:

3. kansi eli takakannen sisäpuoli 1200

Kokosivuilmoitus 1000 €

½ sivu 600 €

¼ sivu 300 €

Ilmoittaja pyydetään ottamaan yhteyttä toimituksen sihteeriin.

Graafikko, kuvatoimitus: Jukka Talari
Paino: Edita Prima Oy, Helsinki 2011

Tässä numerossa:

- 4 Pääkirjoitus
- 7 Puheenjohtajan palsta

Teema-artikkelit: Puolustusvoimauudistus

- 8 Puolustusvoimauudistus puolustusministeriön näkökulmasta
- 12 Puolustusvoimat ristiaallokossa
- 15 Uudistuksella rakennetaan 2020-luvun puolustusvoimat
- 17 Tiesikö hallitus?

Muut artikkelit

- 19 Kansallinen kyberturvallisuus
- 23 Kamppailu turvallisuuden luomiseksi Afganistaniin
- 26 Sota-Tanner Suomen historiassa

Kirja-arviot

- 30 Toomas Hendrik Ilves – Omalla äänellä
- 32 Pekka Hallberg - Oikeuden ja vallan solmuja

Puheita ja tervehdyksiä

- 34 Puolustusministerin puhe 198. MPK:n avajaisissa
- 38 Puolustusvoimain komentajan tervehdys 198. MPK:n avajaisissa

Kuulumisia

- 42 Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kuulumisia
- 47 Maanpuolustuskurssien kuulumisia
- 53 Kurssien kokoontumisia
- 61 Yhdistykset toimivat
- 67 Osoitetiedot

Puolustusvoimauudistus muuttaa kansallista puolustustamme

Maanpuolustuslehden tämänkertaisena teemana on äskettäin käynnistynyt puolustusvoimauudistus. Puolustusvoimien uudistaminen on poikkeuksellisen mittava haaste, jollaista maamme ei ole rauhan aikana aikaisemmin kohdannut. Suomi joutuu kohtaamaan monet kansalliset ja kansainväliset muutokset, jotka heijastuvat myös siihen, miten maamme on tulevina vuosina puolustettava. Haasteiden suuruutta lisää entistään se, että muutokset joudutaan toteuttamaan tilanteessa, jossa kansalliseen puolustukseen tarkoitetut budjettivarat ovat merkittävästi pienemmät kuin aikaisemmin.

Puolustusvoimauudistuksen onnistuminen edellyttää sekä poliittisten päätöksentekijöiden ymmärtämystä että kansalaisten enemmistön hyväksyntää. Suomalainen malli on läpi kylmän sodan ja sitä seuranneiden vuosien aikana nauttinut laajaa kannatusta. Tähän malliin kuuluvat niin yleinen asevelvollisuus, koko maan puolustaminen kuin sotilaallinen liittoutumattomuuskin. Maailma on kuitenkin muuttumassa, ja saattaa olla, että muutospaineet kohdistuvat joskus tulevaisuudessa myös näihin fundamentteihin. Nyt niistä pidetään kuitenkin kiinni.

Puolustusvoimauudistus tulee merkitsemään sitä, että maamme puolustetaan muutaman vuoden kuluttua pienemmällä miesmäärällä joka kuitenkin on paremmin varustettu kuin aikaisemmin. Miesmäärän pieneneminen ei ole poliittinen päätös vaan väestön syntyvyydestä aiheutuva välttämättömyys. Me tiedämme tällä hetkellä lähes henkilön tarkkuudella, kuinka monta miespuolista suomalaista osallistuu kutsuntoihin aina 2020-luvun loppupuolelle saakka. Tiedämme, että tämän vuosikymmenen lopussa varusmiesikäluokkien koko putoaa pienemmäksi kuin kertaakaan lähes puoleen vuosisataan.

Pienenevien ikäluokkien lisäksi varusmiespalveluksen suorittaneiden osuus ikäluokasta on supistunut jonkin verran. Siviilipalveluksen suosio ei ole kasvanut, mutta terveydellisistä tai muista syistä palveluksesta vapautettujen määrä on noussut. Tästä seuraa vääjäämättä koulutettavien määrän vähentyminen, jolloin koulutuspaikkoja tarvitaan aikaisempaa vähemmän. Koska tiloja ei kannata pitää tyhjinä tai vajaakäytössä, on väistämätön seuraus joidenkin joukko-osastojen lopettaminen lähivuosien aikana.

On tärkeää, että joukko-osastojen lakkauttaminen tehdään sotilaallisin perustein. Mikäli ratkaisut tehdään aluepoliittisin perustein, on seurauksena se, että puolustus-

voimat muuttuvat pelkäksi koulutuslaitokseksi, vaikka sen päätehtävä on sodanajan joukkojen kokoaminen ja kouluttaminen. On tärkeää, että poliittiset päättäjämme osoittavat riittävää kypsyä ja viisautta, kun asia nousee ensi keväänä esille.

Erilaiset eturyhmät ovat lähteneet liikkeelle jo paljon ennen uudistusta koskevien suunnitelmien valmistumista. On ymmärrettävää, että oman alueen joukko-osaston tulevaisuus kiinnostaa. Siitä ei saa kuitenkaan tulla estettä kokonaisnäkemykseen perustavalle päätöksenteolle. Kansallisen puolustuksemme kehittäminen on niin tärkeä asia, että sitä ei saa alistaa ryhmäkuntaisille tai alueellisille intresseille. Koska uudistus on välttämätön, on sen toteuttamisessa kyettävä kipeisiin päätöksiin. Ratkaisevaa on kuitenkin lopputulos.

Jo nyt keskustelussa on noussut esiin vaatimuksia, joille ei löydy riittäviä perusteita. Eräissä puheenvuoroissa on vaadittu säästöjen hakemista luopumalla sotilaallisesta kriisinhallinnasta. Tällainen vaatimus on poikkeuksellisen lyhytnäköinen. Sotilaallisen kriisinhallinnan osuus puolustusbudjetista on vain 2,1 %, kun hallinnonalalle asetetut säästötavoitteet ovat tätä monta kertaa suuremmat. Lisäksi pitää muistaa, että osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön on yksi puolustusvoimien lakisääteisistä tehtävistä ja että siinä ollaan mukana siksi että se lisää Suomen ja koko kansainvälisen yhteisön turvallisuutta.

Uudistusta toteutettaessa on muistettava, että puolustusvoimien tärkein tehtävä on kriisien ennaltaehkäisy. Kun meillä on itsenäiset, riittävän hyvin koulutetut ja varustetut joukot, nousee sotilaallisten keinojen käyttämisen hinta vastapuolelle liian korkeaksi. Tästä syystä suhtaudun erittäin kriittisesti puheenvuoroihin, joissa puolustushallintoa arvostellaan 'teknarmeijan luomisesta'. Suomi ei valitse niitä keinoja, joilla kansainvälisessä yhteisössä sotilaallista voimaa käytetään. Meidän on sopeuduttava myös teknologiseen muutokseen, koska pahimmillaan meille voisi käydä kuin Puolan ratsujoukoille Saksan ja Neuvostoliiton hyökätessä maahan syyskuussa 1939.

Olemmekin tänään tilanteessa, jossa sodankäynnin muodot ja välineet ovat nopeasti kehittymässä. Uhat muuttuvat ja monimutkaistuvat. Siksi meidän on panostettava esimerkiksi kyberpuolustuksen kehittämiseen. 'Mies ja rynnäkkökivääri' -malli ei meitä auta, jos joudumme laajamittaisen tietoverkkohyökkäyksen kohteeksi. Siksi suomalaiset varusmiehet on koulutettava heidän osaamisensa huomioiden tehtäviin, joissa he parhaiten palvelevat isänmaataan.

Puolustusvoimauudistuksessa on kyse tulevien vuosien kansallisen turvallisuuden rakentamisesta. Siksi tehtävään on syytä suhtautua erittäin vakavasti. On selvää, että tulevien vuosien taloudelliset haasteet vaikuttavat myös puolustushallintoon. Näistä haasteista aiheutuvat muutokset on toteutettava kuitenkin siten, että emme lyhytkatseilla ratkaisulla syö tulevien sukupolvien turvallisuutta. Juuri siitä syystä tarvitaan kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä puolustusvoimauudistusta.

Nyt ilmestyvä Maanpuolustuslehden numero tulee olemaan viimeinen minun päätoimittajakaudellani. Kuluneet lähes viisi vuotta lehdessä ovat olleet poikkeuksellisen antoisia ja kiinnostava työraupeama. Sen aikana on ollut mahdollisuus nostaa esille monia erilaisia Suomen turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Kiitän kaikkia lehden lukijoita ja kirjoittajia sekä muilla tavoin lehden tuottamiseen vaikuttaneita menneiden vuosien hyvästä yhteistyöstä ja vuorovaikutuksesta.

Jyrki Iivonen

Ripeät kehitystoimet turvaavat tulevaisuuden

Metsäteollisuudessa olemme viime vuosien aikana kokeneet eräiden tuoteryhmien trendinomaisen kysynnän vähenemisen. Liikevaihto laskee, kannattavuusedellytykset heikkenevät. Miten toimitaan, jotta tältä osin pienenevä liiketoiminta pidetään elävänä ja kassavirtaa tuottavana? Entäpä miten turvaamme toisten tuoteryhmien tulevaisuuden ja investointimahdollisuudet niihin kohteisiin, jotka tulevaisuuden kannalta ovat tärkeitä?

Eräs ratkaisumalli teollisuudessa, jossa useat tehtaot tuottavat samaa tuotetta, on keskittää tuotanto niihin yksiköihin, jotka ovat moderneja, sekä läpäisykyvyltään ja yksikkökustannuksiltaan edullisia. Näin päädytään tilanteeseen, jossa markkinoilta laskevan trendin aikana saatavat tuottoeurot maksimoituvat edullisimmalla yksikkökustannuksella. Samalla tuotannon keskityksen seurauksena kiinteät kulut laskevat ja sidottua pääomaa vapautuu.

Olennaista on ryhtyä toimiin mahdollisimman varhain. Päätösten viivyttely ei markkinaa paranna ja lykätty päätös johtaa mahdollisesti muidenkin tuoteryhmien tuotannon vaarantamiseen ja siirtää ongelmaa tulevaisuuteen. Tärkeätä on myös tehdä ratkaisut etupainoisesti – ”hiljaa hivuttamalla” lopputulos useimmiten on huonompi. Yllä oleva kuulostaa karulta, mutta kovienkin päätösten tekeminen ja päätösten tinkimätön toimeenpano turvaavat tulevaisuuden parhaiten.

Samanlaisia tilanteita on myös teollisuuden ulkopuolella – kuulostaako tutulta? Toivon hyviä ja rohkeita, tulevaisuuteen suuntautuvia ratkaisuja.

Kari Jordan

Priikaatikenraali Esa Pulkkinen

Puolustusministeriön puolustuspoliittisen osaston ylijohdaja

Puolustusvoimauudistus puolustusministeriön näkökulmasta

Puolustusvoimauudistus kohdistuu puolustusvoimien rakenteeseen ja toimintatapaan. Lähtökohtana ovat kriisiajan puolustuksen vaatimukset ja olenaisista on saavuttaa tasapaino toiminnan ja resurssien kesken. Tavoitteena on luoda tulevan vuosikymmenen vaatimuksia vastaavat, tasapainoisesti kehitetyt ja tehtäviinsä laadukkaasti kykenevät puolustusvoimat. Rakenteellinen uudistus edellyttää poliittisia päätöksiä vuoden 2012 ensimmäisen puoliskon aikana, jotta uudistus voidaan toimeenpanna kokonaisuudessaan vuoden 2015 loppuun mennessä.

Tarve puolustusvoimauudistukselle todettiin paljon ennen kuin puolustushallintoon nyt kohdistuneet budjettileikkaukset olivat tiedossa. Asiaa käsiteltiin jo vuoden 2009 turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelussa, mutta kansantalouden näkymät vaikuttivat tuolloin vielä positiivisemmilta. Pidemmän aikavälin taloudellisen kehityksen ohella keskeisiä muutostarpeen aiheuttajia ovat toiminnan kallistuminen ja materiaalin ennakoitu vanheneminen. Puolustusvoimien uudistamisesta ei kuitenkaan päätetä pelkästään talouden näkökulmasta. Tärkeintä on puolustuskyvyn ytimen ylläpitäminen.

Puolustushallinto tekee parhaansa selviytyäkseen sille osoitetusta mittavasta säästövelvoitteesta. Hallitusohjelmassa puolustuksen säästöiksi määriteltiin 200 miljoonaa euroa vuonna 2015. Lokakuussa julkistetussa kehusehdotuksessa koko hallituskauden säästöt puolustusmenoista nousivat noin 575 miljoonaan euroon. Tämän lisäksi puolustushallinto on sitoutunut kattamaan kehuksestään

hallituskauden aikana noin 150 miljoonalla eurolla kohoavat kiinteät kustannukset sekä arviolta noin 100 miljoonaa euroa puolustusvoimauudistuksen toimeenpanokustannuksia. Kokonaisvaikutus hallituskaudella on näin ollen yhteensä noin 825 miljoonaa euroa.

Puolustuksemme peruslinjauksia ei olla muuttamassa. Sotilaallinen liittoutumattomuus, yleinen asevelvollisuus ja kehitetty alueellinen puolustus ovat jatkossakin suunnitellun reunaehtoja. Myöskään puolustusvoimien lakisäätteiset tehtävät eivät muutu. Näistä perusvalinnoista seuraa se, että Suomen on ylläpidettävä tasapainoinen kokonaisuus – mitään puolustuskyvyn osa-alueita ei voi laiminlyödä. Tärkeimmät puolustuskyvyn rakentamisen osatekijät ovat henkilöstö, materiaali, infrastruktuuri ja toiminta. Vuodesta 2015 eteenpäinkin noin kolmannes resurssista tullaan käyttämään materiaalliseen suorituskkyyn ja valmiuteen, palkkamenojen ja ulkopuolelta tilattavan työn osuus pidetään noin kolmanneksen tasolla ja toiminta turvataan osoittamalla siihen noin kolmannes rahoituksesta.

Kansainvälinen yhteistyö ja verkottuminen säilyvät puolustuksemme peruselementteinä jatkossakin. Monikansallisen yhteistyön tarve vain lisääntyy resurssien niukentuessa, jolloin jokainen mahdollisuus kustannustehokkuuden parantamiseen on harkinnan arvoinen. Hyödynämme meille avautuvat mahdollisuudet yhteistyön tiivistämiseen valikoitujen kumppaneiden kanssa niin Euroopan unionin, pohjoismaisen puolustusalan yhteistyön kuin Na-ton rauhankumppanuudenkin kautta. Tämä koskee sekä sotilaallisten suorituskkyjen kehittämistä että sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistumista.

Koko maan puolustamiseen tarvittavat joukot kyetään Suomen oloissa tuottamaan kustannustehokkaimmin yleisellä asevelvollisuudella. Yleisen asevelvollisuuden on kuitenkin seurattava aikaansa, ja uudistuksen keskeisiä tavoitteita tämän osalta ovat koulutusedellytyksien turvaaminen ja parantaminen. Asevelvollisuuden kehittämisessä haasteita ovat mm. palveluksen aloittavien määrän lasku, palveluksenaikainen poistuma sekä perusyksiköiden kouluttajapula. Palveluksen aloittavien määrä laskee koulutettavan ikäluokan koon myötä, jolla taas on suora vaikutus tarvittavaan joukko-osastorakentamiseen. Vuosikymmenen puolivälin jälkeen varusmiehiä astuu palvelukseen vuosittain noin 4000 vähemmän kuin nykyisin.

Merkittävä osa sodan ajan joukkojen materiaalista saavuttaa elinkaarensa päätepisteen tämän vuosikymmenen loppupuolella eikä poistuvaa materiaalia kyetä täysimääräisesti korvaamaan. Puolustusmateriaalin hinnannousu ja elinkaarten päättymiset vuosikymmenen lopulla ovat olleet tiedossa ja tulevaisuuden suunnitteluperusteena. Olemme kustannustehokkaasti kyenneet hankkimaan ylijäämämateriaalia muiden valtioiden supistaessa asevoimiaan. Varastoissamme olevasta vanhentuneesta materiaalista on osin luovutettava, koska järjestelmistä puuttuu keskeisiä osia. Tällaisen materiaalin varastoinnista aiheutuu meille huomattavia kustannuksia. Lisäksi puolustusmateriaalin kehitys-, hankinta-, käyttö- ja ylläpitokustannukset kallistuvat yleistä hintatasoa nopeammin.

Materiaalirahoitusta voidaan säätää ainoastaan leikkaamalla selvästi jotain puolustuskyvyn osaa. ”Teknoarmeijaa” emme ole luomassa. Osa joukoista tulee olemaan hyvin varustettuja, kun taas osalla varustamistaso on vaatimattomampi – aivan kuten ennenkin. Selvää on myös, että leikkaukset tulevat vaikeuttamaan kotimaisen puolustusteollisuuden tilannetta. Säästöpainneiden takia leikkauksia joudutaan joka tapauksessa kohdistamaan merkittävästi myös hankintoihin. Lähivuosina tästä ei kuitenkaan vielä saada merkittäviä säästöjä, sillä osa rahoituksesta on sopimusteitse sidottu ja nopeat muutokset aiheuttaisivat vain lisää kustannuksia.

Puolustusvoimien organisaation ja rakenteiden muutosten kautta saavutettavat

kustannussäästöt vaikuttavat puolustusbudjetissa vasta hallituskauden lopulla. Näin ollen suurin osa säästöistä on alkuvaiheessa haettava toiminnasta (maavoimissa maastoharjoitukset, merivoimissa alusvuorokaudet, ilmavoimissa lentotunnit ja koko puolustusvoimissa kertausharjoitukset sekä palkatun henkilöstön koulutus). Yleiseen asevelvollisuuteen ja suureen reserviin perustuvan järjestelmän toimivuuden ja suorituskkyvyn edellytyksenä ovat reservin jatkokouluttaminen ja laajamittaiset joukkojen harjoitukset. Säästäminen toimintamenoissa kohdistuu väistämättä juuri näihin osa-alueisiin.

Säästöjen lisäksi puolustusvoimauudistuksen toimeenpano edellyttää kustannustehokkuuden lisäämistä ja kustannusten kasvun hallintaa. Tämä taas ei ole mahdollisia nykyisellä rakenteella ja toimintatavalla. Kokonaisuudesta luopuminen on ainoa keino pysyvien kustannussäästöjen saavuttamiseksi. Uudistuksen perustana ovat aikaisemmin tehdyt investoinnit ja linjaukset kehitettävistä kokonaisuuksista. Keskustelun aloittaminen toimipisteiden lakkauttamisesta olisi menemistä asioiden edelle. Olenaisista on se, minkä ympä-

rille tulevaisuuden puolustusvoimat rakennetaan – mikä on sitä ydintä, joka on säilytettävä tulevaisuudessakin.

Puolustusvoimauudistuksen toteuttaminen nopeasti pienentyvien rahoituskehysten olosuhteissa on haaste, joka edellyttää priorisointia, luopumista ja uudelleen kohdentamista. On selvää, että edessämme on vaikeita päätöksiä, mutta niiden työntäminen pidemmälle tulevaisuuteen vain pahentaisi tilannetta. Resurssien ja toiminnan tasapaino pidemmällä aikavälillä on mahdollista saavuttaa vain rakenteellisen muutoksen kautta.

Tässä tilanteessa on erittäin tärkeää, että puolustushallinto saa päättää leikkausten kohdentamisesta ja ajoittamisesta kriisiajan tarpeet huomioiden ja poliittisen ohjauksen mukaisesti. Osa puolustusvoimauudistuksesta voidaan toteuttaa hallinnon sisäisin toimenpitein. Erillisiä poliittisia päätöksiä edellyttävät toimenpiteet tullaan esittelemään valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittiselle valiokunnalle kuluvan vuoden loppuun mennessä, jotta tarvittavat päätökset kyetään tekemään edellä kuvatussa aikataulussa. Puolustusvoimauudistuksen kaikki elementit tulevat sisällyttämään valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen selontekoon.

Olisi luonnollisesti ollut loogisempaa laatia selonteko ensin ja linjata siinä puolustusvoimien uudistamisen kokonaisuus. Tällä kertaa taloudelliset realiteetit eivät kuitenkaan antaneet tähän mahdollisuutta. Voimassa olevassa vuoden 2009 selonteossa kuvatussa maamme

turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä ei myöskään ole tapahtunut niin merkittäviä muutoksia, että nyt olisi välttämätöntä tehdä uusi kattava tilannearvio ennen puolustusvoimauudistuksen käynnistämistä.

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta UTVA päättivät kokouksessaan 7. loka-kuuta käynnistää uuden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelut. Selonteko on tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 2012 aikana. Turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon ja puolustusvoimauudistuksen valmistelua seuraa kontaktiryhmä, johon on kutsuttu kaikkien eduskuntapuolueiden nimeämät edustajat. Kokouksessa käsiteltiin osana selonteon valmistelua myös puolustusvoimauudistuksen käynnistämistä. Kokouksessa todettiin, että puolustusvoimien säästöohjelman toteuttaminen edellyttää sopeutustoimien aloittamista välittömästi.

Puolustushallinto on ollut uudelleenorganisointien kohteena 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Nyt tehtävällä uudistuksella tulisi kyetä muodostamaan sellainen puolustuskyvyn ydin, jolla voimme siirtyä 2020-luvulle ilman välittömiä korjaustarpeita. Puolustushallinnossa ymmärretään se, että olemme samassa veneessä osana valtionhallinnon kokonaisuutta, jonka on kannettava vastuunsa valtionhallinnon säästötoimissa. Tarvitsemme nyt poliittisen tuen ja työrauhan, jotta tarpeelliset ja väistämättömät uudistukset kyetään toteuttamaan.

Säähavaintoja taktiseen päätöksentekoon

Puolustusvoimat ristiaallokossa

Puolustusvoimien päätehtävä on ja on aina ollut oman maan puolustaminen. Puolustusvoimien tulee lisäksi tukea muita viranomaisia ja osallistua kansainväliseen kriisinhallintaan niillä kyvyillä, joita päätehtävään valmistautuminen tuottaa. Näin on asia myös nähtävissä olevassa tulevaisuudessa. Tästä seuraa se, että puolustuskyky tulee mitoitaa pahimman mahdollisen uhkan mukaan. Valitettavasti mitoitus ei ole koskaan ollut yksinkertaista. Vähintään yhtä suurena tekijänä puolustusvoimien kehittämisessä on aina ollut sille käyttöön annetut resurssit, joista raha on ehkä keskeisin. Käyttääkseni merellistä metaforaa, "laivan" kipparointi on ollut aina luovimista toisaalta tehtävien sekä uhkan ja toisaalta käytössä olevien resurssien ristiaallokossa. Tällä hetkellä uhka on horisontin takana mutta rahoituksen aallokko on nousnut niin korkeaksi, että pinnalla pysyminen vaatii todella suurta merimiestaitoa.

Laivaa kevennettävä

Puolustusvoimissa on jo vuosia nähty tarve puolustusvoimien uudistamiselle tämän vuosikymmenen puolivälissä. Ongelman perimmäinen syy on tiivistettävissä yhteen sanaan: koko. Puolustusvoimien rauhan ja sodan ajan rakenne on tällä hetkellä niin iso, ettei sen ylläpito nykyrahoituksella, leikkauksista puhumatta, ole mahdollista niin, että päätehtävään kyettäisiin myös tulevaisuudessa. Nykyisen henkilöstörakenteen ja ison kiinteistömässan kustannukset ovat nousseet koko ajan yleistä kustannustasoa nopeammin.

Laajaa reserviämme varten oleva materiaali vanhenee massoittain samalla kun korvaavat hankinnat kallistuvat. Tämä aiheuttaa sen, että iso osa sodan ajan joukoistamme uhkaa väkisinkin jäädä vajaasti varustetuksi ellei mitään tehdä. Sanottakoon kuitenkin tässä, että tek-

noarmeijaa emme tavoittele. Keihään kärjen on oltava terävä, mutta sen takana olevalle pitkälle varrelle on oltava uskottava varustus. Pelkkä henkilökohtainen varustus ja aseistus eivät riitä tämän päivän taistelulentän vaatimuksiin.

Myös toiminta kallistuu koko ajan. Sotilaiden kouluttaminen maastossa, merellä ja ilmassa maksaa entistä enemmän esimerkiksi polttoaine- ja henkilöstökustannusten nousun takia. Materiaalin kunnossapito ja varastointikaan ei ole ilmaista. Lisäksi esimerkiksi lisääntyneet kansainväliseen toimintaan, ympäristönsuojeluun tai lainsäädäntöön perustuvat velvoitteet ovat omalta osaltaan nostamassa kustannuksia. Kun vielä todetaan, että varusmiespalvelukseen kykenevien nuorten määrä on laskusuunnassa, ovat puolustusvoimauudistuksen ainekset koossa.

Puolustusvoimauudistusta on siis puolustusvoimissa suunniteltu jo pitkään. Tarve esitettiin jo edellisen hallituskauden alkupuolella laadittaessa silloista selontekoa. Tällöin kuitenkin päädyttiin poliittiseen ratkaisuun, jossa puolustusvoimien rahoitusta lisättäisiin 2 % vuodessa, jotta kipeää uudistusta ei olisi tarvinnut vielä silloin tehdä.

Laiva tasapainoon

Puolustusvoimat näkee puolustusvoimauudistuksen siten, että vain pienentämällä kokoa voidaan päätyä tasapainoiseen, tehtäviin kykenevään kokonaisuuteen. Tasapainoinen tarkoittaa kahta asiaa. Ensinnäkin sodan ajan puolustusvoimien on muodostettava kokonaisuus, jossa on kaikki uskottavaan itsenäiseen puolustukseen vaadittavat elementit. Sotilaallisesti liittoutumattomalla ja omaa aluettaan puolustamaan valmistautuvalla maalla on oltava omat maavoimat, ilmavoimat, merivoimat, tiedustelukyky, johtamiskyky ja huoltojärjestelmä. Uskottavuuden vuoksi mikään

näistä ei saa jäädä muita selvästi heikommaksi. Vanhan sanonnan mukaan "ketju on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki". Liittoutumaton maa ei voi jättää mitään osaa puolustusjärjestelmästäan pelkästään ulkopuolisen avun varaan, sillä apua ei tosipaikan tullen välttämättä saadakaan myrskyävälle merelle. Ennaltaehkäisy on viisauden alku.

Toiseksi tasapainoinen tarkoittaa resursien käyttöä. Rauhan ajan palkatun henkilöstön määrän on oltava sellainen, että sen palkkausmenot veisivät korkeintaan noin kolmanneksen. Koska nykyhenkilöstöllä tuo yhtälö ei toimi, joudutaan henkilöstön määrää vähentämään nykyisestä. Tämä tarkoittaa keskittymistä ydintoimintoihin, tekniikan hyväksikäyttöä, toimintojen virtaviivaistamista ja toimintatapojen muutosta. Tehtävät on pystyttävä täyttämään nykyistä pienemmällä henkilöstömäärällä. Valitettavasti näyttää siltä, ettei luonnollinen poistuma riitä täyttämään henkilöstövähennys- ja osaamistarpeita, joten nähtävissä on väistämättä irtisanomisia.

Toinen kolmannes puolustusmenoista tulisi kyetä kohdentamaan toimintaan. Varusmiesten ja reserviläisten on saatava harjoitella, tankkien ajaa, lentokoneiden lentää ja laivojen purjehtia. Ilman harjoittelua ei synny osaamista ja ilman osaamista ei ole uskottavuutta. Pelkillä yksilöraidoilla ei maata puolusteta, on myös harjoitettava joukkokokonaisuuksia. Meidän on myös saatava kiinteistömässamme sellaiseen kokoon, josta saamme siitä tehot irti mahdollisimman tarkkaan ja johon meillä on varaa.

Materiaalihankinnat ovat investointeja tulevaisuuteen. Jollei materiaalia uusita, murenee puolustuksen perusta ennen pitkää. Siksi myös

tulevaisuudessa olisi kyettävä hankkimaan ja ylläpitämään uutta materiaalia noin kolmanneksella puolustusbudjetista. Materiaalihankinnoista tinkiminen on erityisen kohtalokasta siksi, että tasapainoisen puolustusjärjestelmän ylläpito on erittäin kallista. Jollei esimerkiksi vuosina 2013 -2016 vuorossa olevien alueellisten joukkojen materiaalia kyetä uusimaan, voidaan siihen palata aikaisintaan 2020-luvulla, sillä tämän jälkeen ovat vuorossa operatiivisten joukkojen, merivoimien tärkeimmän kaluston uusiminen. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että ellei jotain materiaalia kyetä vuorollaan

uusimaan, häviää tämä kyky nopeasti kokonaan. Ja menetetyin kyvyn uudelleen rakentaminen vaatii vuosia, jopa vuosikymmeniä.

Kolmannesjako on taannut ja takaa näkemyseni mukaan edelleen terveen rakenteen: 1) henkilöstöä on tehtäviin nähden riittävästi, 2) kyetään harjoittelemaan ja 3) syntyy korvaavia materiaalisia kykyjä vanhenevan kaluston tilalle.

Myrsky nousee

Puolustusvoimat esitti keväällä 2011 poliittisille päättäjille, että se saisi tehdä uudistuksen hallitusti niin että nykyiset kehykset taattaisiin vuoteen 2016 saakka. Lisää rahaa ei muista hallinnonaloista poiketen pyydetty. Päinvastoin oltiin valmiita hoitamaan kustannusten nousu ja muutoksen vaatima hinta sisäisesti nykykehysten puitteissa. Nähtiin myös valtioneulouden tumma taivas ja oltiin valmiit olemaan kustannustehokkaampia uudistuksen jälkeen. Valitettavasti myrsky nousi ennakoitua aiemmin. Uudistusta jouduttiin aientamaan vuodella, kun kehysten lasku 200 miljoonalla eurolla ilmoitettiin tapahtuvan jo vuonna 2015. Syksyä kohti myrsky nousi entisestään: tällä hetkellä puolustusmenoihin kohdistuu jo 825 miljoonan euron säästötarpeet seuraavan neljän vuoden aikana. On siis samaan aikaan tehtävä uudistus ja säästettävä nykyrakenteilla lähes 10 % vuodessa. Vuosi 2012 selvittäneen, mutta sen jälkeen aallot lyövät jo partaalle asti. Vuonna 2015 vettä tulee jo sisään, ellei uudistus ehdi vaikuttamaan.

Yhtälö on erittäin vaikea ja uusin käänne tarkoittaa todella vaikeita vuosia ja paineita syventää uudistusta entisestään. Säästökohteiden löytäminen lähivuosina on vaikeaa. Materiaalihankinnat on sopimuksin sovittu jo vuosiksi eteenpäin, ja niistä irrottautuminen on erittäin kallista. Henkilöstö- ja kiinteistöpoliittiset keinot ovat toistaiseksi jäissä. Ainoaksi mahdolli-

suudeksi jää lähivuosina toiminnan radikaali supistaminen. Se tarkoittaa sitä, että sotilaat harjoittelevat seuraavat vuodet kasarmien lähimetsissä ja parasta kalustoa säästetään. Kertausharjoituksia ei ole juuri varaa pitää. Syntyy kymmenien tuhansien reserviläisten osaamisvaje kun seuraavien vuosien varusmiesikäluokkien koulutus jää väkisin vakaaksi.

Pallo varustajille

Puolustusvoimain komentaja jättää tammi-kuussa 2012 puolustusvoimien esityksen puolustusvoimauudistuksesta. Vaikka esityksiä tulee vain yksi, on useita vaihtoehtoja luonnollisesti tarkasteltu ja jouduttu hylkäämään joko tehtäviin vastaamattomina tai liian kalliina. Jotain annettavasta esityksestä voidaan jo nyt sanoa. Puolustusvoimien kolme tehtävää säilyvät. Yleinen asevelvollisuus on selvästi kustannustehokkain vaihtoehto, joten se turvataan. Alueellista puolustusperiaatetta kehitetään edelleen ja puolustusvoimien läsnäolo jatkuu maan kaikissa osissa. Kokoa pienennetään niin sodan kuin rauhan aikana: henkilöstöä ja johtamistasoja vähennetään, joukko-osastoja, laitoksia, tukikohtia ja toimipaikkoja lakkautetaan ja yhdistetään. Kosketus kansaan ja reserviin säilytetään.

Ainoa mahdollisuus pitää laiva pinnalla on, että poliittinen päätöksentekoprosessi tuottaa nopeasti – kesään 2012 mennessä – päätökset puolustusvoimauudistuksesta ja sen keinovalikoimasta. On saatava lupa lakkauttaa varuskuntia, irtisanoa henkilöstöä ja muutenkin sopeuttaa toimintaa tuleviin kehyksiin. Iso laiva reagoi hitaasti ja uudistus ottaa aikansa. Ja samalla olisi turvattava myös tulevaisuuden puolustuskyky myös vuosikymmenen lopulla. Laivan on oltava merikelpoinen niillä vesillä, jonne se pannaan purjehtimaan. Päätöksistä vastaa laivanvarustaja - poliitikot ja viime kädessä Suomen kansa.

Kansanedustaja Esko Kurvinen

Puolustusvaliokunnan ja Valtiovarainvaliokunnan turvallisuusjaoksen jäsen
MTS:n puheenjohtaja

Uudistuksella rakennetaan 2020-luvun puolustusvoimat

Puolustusvoimien ydintehtävä on Suomen sotilaallinen puolustaminen kaikissa olosuhteissa. Suomen ulkoisen toimintaympäristön ja uhkakuvaan muuttuminen mahdollistavat puolustusvoimien toiminnan ja rakenteiden uudistamisen. Uudistuksella luodaan 2020-luvun vaatimuksia vastaava sodan ja rauhan ajan puolustusvoimat. Uudistus on välttämätön myös siksi että puolustusvoimille suunnattavat resurssit voidaan kohdentaa optimaalisesti puolustuskyvyn ylläpitoon ja kehittämiseen. Yleinen näkemys on, että puolustusvoimien tulee perustua jatkossakin yleiseen asevelvollisuuteen sekä koko Suomen ja kaikkien suomalaisten puolustamiseen. Suomen puolustuksen perustana on kansalaisten vahva maanpuolustustahto, suuri osaava reservi, laaja kokonaisuus puolustus ja kansainvälinen sotilaallinen yhteistyö.

Edellä kuvatut asiat ovat lähtökohtana hallitusohjelmassa olevalle puolustusvoimauudistukselle. Uudistuksen vauhdittajina ovat myös koulutettavien varusmiesikäluokkien pieneminen, puolustusmateriaalin vanheneminen ja puolustusvoimien tulevaisuuden resurssitaso. Puolustusvoimilla on ydintehtävänsä lisäksi lakisääteisenä tehtävänä muiden viranomaisten tukeminen ja osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Nämä tehtävät säilyvät puolustusvoimilla myös uudistuksen jälkeen.

Kun lähtökohdaksi otetaan puolustusvoimain ydintehtävä ja perustaksi yllä kuvatut asian ja reunaehdot, on puolustusvoimien johdolla ehdottomasti paras osaaminen suunnitella ja toteuttaa uudistus. Poliittisten päättäjien tehtävänä on määritellä tavoitteet ja resurssit, mutta ei yksityiskohtia eikä yksittäisiä toimenpiteitä. Poliittinen ohjaus toteu-

tuu erillisen uudistusta koskevan selvityksen laatimisessa ja laajemmassa turvallisuus - ja puolustuspoliittisessa selonteossa. Rauhanajan puolustusvoimat kouluttavat ja tuottavat joukkoja poikkeusajan tarpeita varten. Usein jokapäiväisessä keskustelussa ei osata mieltää rauhanajan ja poikkeusajan armeijoiden eroa, joka Suomessa on moneen muuhun valtioon verrattuna poikkeuksellisen suuri, perustuen meidän yleiseen asevelvollisuuteen ja suureen reserviin. Rauhanajan kasarmit ovat meillä koulutuskeskuksia, ei niissä edes muodosteta poikkeusajan joukkoja saatikka että ne olisivat valmiita sotatoimialueelle.

On totta että nykyiset varuskunnat elävät yhteiskunnan sisällä ja yhteistyössä ympäröivän maailman kanssa. Ne työllistävät ihmisiä,

kuva: eskokurvinen.fi

kuva: JTT

hyödyttävät aluetaloutta ja ylläpitävät näkyvyydellään maanpuolustustahtoa, takavuosikymmeninä enemmän, nykyään vähenevässä määrin. Kaikesta tästä huolimatta, jos poliittiset päättäjät puuttuvat yksityiskohtiin rajoittaen näin puolustusvoimain optimaalista uudistusta, niin samalla he ottavat vastuun uudistuksen epäonnistumisen mahdollisuudesta. Uudistus tulee olemaan toiminnaltaan ja rakenteeltaan toisen maailmansodan päättymisen jälkeen suurin ja resurssiltaan rajallinen. Uudistuksen onnistumista ei tule vaarantaa puolustusvoimien ydintoimintojen osalta velvoittamalla puolustusvoimille sellaisia rauhanajan tehtäviä, jotka eivät mahdu puolustusbudjetin raameihin.

Puolustusvoimain menot voidaan karkeasti jakaa kolmeen osa-alueeseen: rakenteet, materiaali ja toiminta. Varmasti jokaiseen näihin joudutaan puuttumaan, mutta eri vuosina aikataulu- ja kustannussyistä. Rakenteisiin ja materiaaliin puuttuminen vie vuoden kaksi, joten toiminta edellä uudistusta on syytä aloittaa. Kaikessa on kuitenkin tähdättävä siihen että rakenteet ja toiminta on täysimääräisesti käytössä vuoden 2016 alusta lähtien uuden puolustus suunnitelman mukaisina. Uudistuksen lopputuloksena tulee olla suorituskykyiset ja kustannustehokkaat rauhan ja sodanajan puolustusvoimat, jotka nojaavat suomalaisten vankkaan maanpuolustustahtoon. 🌐

kuva: TA

Kansanedustaja Seppo Kääriäinen
Puolustusministeri Vanhasen I hallituksessa

Tiesikö hallitus?

Kataisen hallituksen viime keväänä Säätytalolla asettamat säästövaatimukset puolustusvoimille 2012–2015 ovat osoittautuneet niin rankoiksi, että joutuu kysymään, tiesikö ja ymmärsikö uusi hallitus tekemiensä päätösten seuraukset puolustusvoimien suorituskyvyn kannalta. Puolustusvoimien tarjoama silta-malli ei kelvannut Säätytalolla, vaan muun muassa ikäluokkien pienentymisestä johtuvia välttämättömiä uudistuksia on jouduttu nopeuttamaan.

Totta kai myös puolustusministeriön on kannettava osuutensa valtionalouden tasapainottamisessa kuten muutkin hallinnonalat joutuvat tekemään. Uudistusten nopeuttaminen säästösyistä tekee ratkaisuisista todella vakavia, osin jopa kyseenalaisia.

On valitettavaa, että hallitus on sivuuttanut parlamentaarisen valmistelutavan. Jos se olisi asettanut heti viime kesänä parlamentaarisen ryhmän pohjustamaan puolustusvoimien uudistamista, myös uutta rakennetta säästöineen kaikkineen, se pohjatyö olisi tehty kuta kuinkin joulun mennessä. Ns. kontaktiryhmä ei täytä parlamentaarista valmistelumallia, vaikka sillä onkin merkitystä tiedonsaannin kannalta.

Edellinen eduskunta edellytti, että puolustusvoimien rakenneratkaisut tulisi käsitellä eduskunnassa. Nyt hallitus päättää pätkäyttää joukko-osastojen lakkauttamisesta ja muusta rakenteesta vuoden alussa ilman kunnollista parlamentaarista esityötä. Tällainen valmistelutapa voi johtaa puolustuspoliittisen yhteisymmärryksen murtumiseen. Se olisi vahinko.

Vaihtoehto hallituksen toimintatyyliä olisi ollut se, että turvallisuuteen ja puolustukseen perehtynyt parlamentaarinen ryhmä olisi hahmotellut turvallisuus- ja puolustuskonseptin ja että puolustusvoimien uudistaminen olisi suhteutettu tähän konseptiin. Uskon, että ainakin lähtökohtatilanteesta ja ehkä myös tavoitteista

olisi päästy puolueiden kesken yhteisymmärrykseen.

Laajapohjainen pohdiskelu puolustusvoimien uudistamisen suunnasta olisi tukevammalla pohjalla, jos taustalla olisi kunnollinen analyysi turvallisuustarpeistamme. Tarkoitin esimerkiksi ”teknarmeija vai kansanarmeija”-puntarointia ja reservin laajuuden arviointia. Avainkysymyksiä on, kuinka paljon meidän on viisasta kulkea omaa tietämme ja missä suhteessa jäljitellään muita. Yleinen asevelvollisuus, laaja reservi ja alueellinen puolustus sekä kansainvälinen yhteistyö yhdessä ovat suomalaisia ratkaisuja. Pohdintaa tarvittaisiin siitä, miten suomalaisella mallilla vastataan uskottavasti nykymaailman uhkiin. Motivoitunut reserviläisararmeija, jolla on käytössään teräviä kärkiä ja tukena kansa, estää ennakoitua tehokkaimmin meitä vastaan suunnatut vihollisuudet. Säästä-

kuva: Keskustan kuvapankki

minen ei saa häivyttää suomalaisen ratkaisun vahvuuksia eikä haavoittaa maanpuolustustahoa.

Puolustusvoimat leikkaavat kehyskaudella runsaat 800 miljoonaa euroa. Äkkijarrutus edellyttää vuonna 2012 toiminnan reipasta vähentämistä. Maastovuorokaudet, kertausharjoitukset, lentotunnit ja alusvuorokaudet vähenevät roimasti. Puolustusvoimat vakuuttavat, että varusmieskoulutus hoidetaan minimikestävällä tavalla. Sen sijaan kertausharjoitukset painetaan lähes nolulle koko kehyskaudeksi. Kaikella tällä on pitkälle tulevaisuuteen heijastuva suorituskykyä alentava vaikutuksensa. Tinkiminen alueellisten joukkojen varustamisesta on vakava asia. On kysyttävä, miten leikkausten jälkeen jaksaa aluepuolustus-konsepti.

Puolustusvoimien rakenne joutuu laihtuskuurille; joukko-osastoja ja muita toimintapisteitä lakkautetaan. Kovat säästötavoitteet johtavat todennäköisimmin myös henkilökunnan irtisanomisiin. Kotimainen puolustusteollisuus kärsii karsimisista. Kysymys on siinäkin työpaikoista.

Olellainen kysymys kuuluu, tiesikö hallitus leikkauspäätöksensä seuraukset. Jos se tiesi, se ottaa tietoisesti vastuulleen isoja riskejä puolustuksen uskottavuudesta. Jos se ei tiennyt tai ei noteerannut, puolustuspolitiikalle ei annettu hallitusneuvotteluissa sille kuuluvaa painoarvoa. Se oli sivuseikka uuden hallituksen muodostamisessa.

Suomi käyttää puolustukseensa vuonna 2012 1,41 % bruttokansantuotteesta ja vuonna 2015 1,18 %. Ensi vuonna puolustusministeriön pääluokan osuus valtion budjetista on 5,4 prosenttia ja vuonna 2015 4,8 prosenttia. Puolustusministeri viittasi leikkausten vaikutusten selvittyä Suomen Nato-jäsenyyteen. Se ei toisi helpotusta ainakaan budjettipaineisiin. Tunnettua on, että Nato suosittelee jäsenilleen kahden prosentin bkt-osuutta.

Kiivain ottelu käydään tälläkin kertaa puolustusvoimien alueellisesta kattavuudesta, joukko-osastoista ja muista toimintapisteistä. Tähän mennessä puolustusvoimien rakennetta on uudistettu karsintatilanteissakin niin,

että puolustusvoimien toimintaa on ollut jokaisessa maakunnassa. Alueoimistot ovat varmistaneet puolustusvoimien läsnäolon kaikkialla Suomessa. Ainakin alueoimistojen tiheästä verkosta kannattaa pitää kiinni. Ne ovat linkki kansalaisten ja puolustusvoimien välillä.

Joukko-osastojen lakkauttaminen on aina kova pala maakunnalle, olkoonkin että maata ei puolusteta varuskunnista käsin. Niiden merkitys Itä-, Pohjois- ja Keski-Suomessa korostuu senkin takia, että valtio on vetänyt palveluitaan olemattomiin ja keskittäminen kuntatasolta lähtien kiihtyy. Onhan puolustusvoimien läsnäololla myös turvallisuusmerkitys. Muistettakoon puolustusvoimien toinen tehtävä: osallistuminen siviilionnettomuuksien seurauksien hoitamiseen virka-avun muodossa.

Niin ministeri kuin komentajakin on ker-tonut useamminkin joukko-osaston olevan lakkautuslistalla. Monistakin merkeistä voi päätellä uhanalaisimmat joukko-osastot. Ei ole ihme, että niin poliitikot, kansalaiset kuin henkilökuntakin ovat liikkeellä omien maakuntien puolesta. On toivottava, että karsiminen tapahtuisi tasapuolisesti niin alueiden kuin puolustushaarojenkin kannalta.

Jokaisen puolustusratkaisun yhteydessä vedotaan maanpuolustustahtoon. Se onkin maanpuolustuksen ankkuri. Kun nyt säästetään ja rakenteita supistetaan, välimatka puolustusvoimien ja kansan välillä kasvaa. Siitä vastuun kantaa koko hallitus, ei vain puolustusministeri. Maanpuolustustahto ei pysy itsessään korkealla. Mitä kauempana puolustusvoimat ovat ihmisistä, sitä heiveröisemmäksi käy maanpuolustustahto.

Puolustusvoimien uudistaminen tapahtuu sarana-aikaan, kun suomalaiset valitsevat uuden presidentin. Uusi presidentti vaikuttaa turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen selonteeseen. Sen sijaan hän ei ehdi ilmeisestikään ottaa kantaa puolustusvoimien uudistamiseen. Tärkeää onkin, että presidenttiehdokkaat linjaisivat kansan edessä puolustuspolitiikkaa ja puolustusvoimien tulevaisuutta kampanjansa aikana. ☹

Filosofian maisteri Yrjö Benson

Valtion IT-toiminnan johtamisyksikön johtaja, valtiovarainministeriön virkavapaalla Puolustusministeriössä

Kansallinen kyberturvallisuus

Kyberuhka on noussut lyhyessä ajassa keskeiseksi tekijäksi yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja kansantalouden kannalta. Suomen hallintoon ja elinkeinoelämään kohdistuu päivittäin satoja järjestelmähaavoittuvuuksien hyväksikäyttöyrityksiä tai murtoyrityksiä. Myös ammatilliseen tai jopa valtiolliseen toimijaan liittyviä tapauksia esiintyy säännöllisesti, joissa on mukana tarkka kohdentaminen, laadukas huijauskomponentti, hyvä ennakkotiedustelu, toiminnan pitkäjänteisyys tai varsin kehittyvät tekniikka.

Yhteiskunnan turvallisuudesta huolehtiminen on valtiovallan keskeisimpiä tehtäviä. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ovat poikkiallisia, yhteiskunnalle välttämättömiä toimintakokonaisuuksia, jotka on oltava turvattuina kaikissa tilanteissa. Suomalaisen yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ovat:

1. valtion johtaminen
2. kansainvälinen toiminta
3. Suomen puolustuskyky
4. sisäinen turvallisuus
5. talouden ja infrastruktuurin toimivuus
6. väestön toimeentuloturva ja toimintakyky
7. henkinen kriisinkestävyys

Yhteiskunnan turvallisuus

Valtioneuvosto teki 16.12.2010 periaatepäätöksen Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS). YTS määrittelee kyberuhkan seuraavasti: Uhka, joka liittyy toisistaan riippuvaisiin verkostoihin, sisältäen erilaiset tieto- ja tiedonsiirtoverkot, internetin, puhelinverkot, tietokonejärjestelmät sekä kriittisen tuotannon sulautetut prosessorit ja kontrollointilaitteet.

YTS kuvaa turvallisuusuhat kolmella tasolla (yksilö, yhteiskunta ja globaali) ja jakaa ne kol-

meentoista uhkamalliin, jotka näkyvät kuvassa 1 keskimmaisella kaarella. Näistä kolmestatoista uhkamallista lähes kaikki ovat sellaisia, että ne voidaan aiheuttaa tai niitä voidaan tehostaa kyberuhalla. Vain luonnon ääri-ilmiöt ovat sellaisia, joita ei voida kyberuhalla aikaansaadakaan. Kyberuhka onkin muihin uhkiin nähden horisontaalinen.

Yhteiskuntamme toimintaympäristö on voimakkaasti ja nopeasti digitalisoitunut. Informaatioteknologian käyttö on kasvanut räjähdysmäisesti ja siitä on tullut välttämätön osa elämää. Tällä hetkellä 30 % maailman väestöstä käyttää internetiä kun vuonna 1998 vastaava luku oli 3,6 %. Suomessa 90 % väestöstä käyttää internetiä.

Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisestä on kasvanut yhä tärkeämpi edellytys sille, että julkisten ja yksityisten palvelujen tuottavuutta voidaan parantaa. Talouden kasvumme ja kilpailukykyämme ovat kasvavassa määrin riippuvaisia digitaalisten palvelujen suotuisasta kehittämisestä.

Kyberuhka

Kyberuhka voidaan jakaa kuvan 2 esittämälle kuudelle tasolle. Kaikilla näillä tasoilla on olemassa olevat kansalliset vastuutahot ja nämä eri toimijat ovat jo pitkään kehittäneet omaa osaamistaan ja varautumistaan omilla vastuualueillaan.

Yhteisen vertikaalisen tilannekuvan muodostamisesta, käytettävistä teknisistä ratkaisuista, tiedon jakamisesta, kokonaiskoordinaatiosta ja valvonnasta koko yhteiskunnan osalta ei ole vielä poikkiallisia toimintamallia.

Kansainvälinen tarkastelu

Useat maat ovat nostaneet kyberuhan uhka-arvioissaan korkealle ja korostavat sen merkitystä

Kuva1.
Uhkien jakautuminen

yhteiskunnan kokonaisturvallisuudelle. Uhan kohteita kansainvälisissä arvioissa ovat

- asevoimien verkot ja järjestelmät kuten tilannekuva, tiedustelu ja maaliinohjaus
- kansallinen kriittinen infrastruktuuri kuten sähkö, telekommunikaatio ja vesi
- yritykset, erityisesti vientiteollisuus, kriittinen infrastruktuuri ja aseteollisuus
- tekijäoikeudet, erityisesti vientiteollisuudessa
- kansalaiset

Toimintatapana kansainvälisesti on nostettu esille

- tietoverkkojen ja tietojärjestelmien häirintä tai lamauttaminen
- rikollisuus, erityisesti järjestäytyneet talousrikollisuus
- vakoilu sekä yrityksiin että viranomaisiin kohdistuvana
- tiedon väärentäminen
- haitanteko

Kuva 2.
Kyberuhkien rakennemalli

Tietoturva ja tietoyhteiskunta vuosien varrella

2011

- Tietohallintolaki voimaan
- Kyberturvallisuusstrategiatyöryhmä asetettiin
- Tietoyhteiskunta-alan kriisivalmiusraportti
- Tietoverkkopuolustussektori perustettiin
- Uusi valmiuslaki lepäämässä
- Julkisen hallinnon ICT-toiminto perustetaan

2010

- III YTS: Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, ent. YETTS
- IV Tietoyhteiskuntastrategia: Tuottava ja uudistuva Suomi – Digitaalinen agenda vuosille 2011–2020
- Tietoturva-asetus voimaan
- Kansallinen terrorismin torjunnan strategia
- Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2010-2015
- YKÄ-työryhmän raportti yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta välttämättömien tieto- ja viestintäjärjestelmien käytettävyyden parantamista
- Hallbergin komitean mietintö valtioneuvostolle

2009

- TELVE-työryhmä ja pysyvä virkamies-toimikunta: yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten viestintäverkkojen toiminta
- Toimenpideohjelma tietoturvastrategian toimeenpanemiseksi
- Tietoyhteiskunta-alan kriisivalmiusraportti
- Vertaileva selvitys CERT-FI:n eurooppalaisista sisarorganisaatioista

2008

- Raportti tietotekniikkatutkimuksen järjestämisestä poliisissa
- TUVE hanke käynnistyy

2007

- II Tietoyhteiskuntaohjelma: Arjen tietoyhteiskunta

2006

- III Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia
- II YETTS – Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia
- Valtion IT-strategia 2006–2011

2003

- I Tietoyhteiskuntaohjelma
- I Kansallinen tietoturvastrategia
- I YETTS: Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia

2000

- TIHA-raportin ehdotus tietoturvallisuuden hallinnollisten vastuiden järjestämisestä Suomessa

1999

- Julkisuuslaki voimaan

1998

- II Tietoyhteiskuntastrategia: Elämänlaatu, osaaminen ja kilpailukyky – Tietoyhteiskunnan strategisen kehittämisen lähtökohdat ja päämäärät

1997

- VAHTI-ohjeistus alkaa

1995

- I Tietoyhteiskuntastrategia: Suomi tietoyhteiskunnaksi – kansalliset linjaukset

Motivaationa kyberhyökkäyksille kansainvälisissä tarkasteluissa tulee esille

- huvi ja ympäristön vertaisryhmän arvostuksen hakeminen (hakkerismi)
- kansalaistottelemattomuus (haktivismi)
- raha
- kosto
- propagandan levittäminen ja kiihotus
- terrorismi
- politiikka ja kansalliset tarkoitusperät

Suomen kyberturvallisuusstrategia

Vaikka muiden maiden kyberturvallisuusstrategiat antavat suuntaviivoja ja ideoita, on Suomen kuitenkin tehtävä kyberturvallisuusstrategiansa omista lähtökohdistaan käsin. Tätä varten on syytä pohtia seuraavia asioita:

– Miksi ja mistä näkökulmasta Suomen strategia tehdään?

– Uhka- ja haavoittuvuusanalyysi → mitkä ovat Suomen kannalta keskeisimmät uhat ja mihin ne kohdistuvat?

– Termien määrittely → mitä termejä Suomi käyttää?

– Rakenteet ja toimijat → miten Suomessa järjestetään kyber-turvallisuuden poliittinen ohjaus ja operatiivinen toiminta? Onko tarvetta perustaa uusia toimielimiä?

– Lainsäädäntö → onko tarvetta muutoksille?

– Tutkimus- ja kehitystoiminta → miten Suomeen saadaan ja ylläpidetään kyberturvallisuuden huipputaiteita?

– Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus → Suomessa on jo entuudestaan hyvät kumppanuusohjelmat, mutta miten niitä voidaan hyödyntää ja kehittää kyberturvallisuuden edistämiseksi?

– Kansainvälinen yhteistyö → millaisesta kansainvälisestä yhteistyöstä me hyödyimme? Mitä haluamme edistää kansainvälisesti?

– Taloudelliset resurssit → millaisia taloudellisia resursseja kyberturvallisuus vaatii?

Strategian laatimista varten Ulko- ja turvallisuuspoliittinen valionkunta päätti 8.3.2011 käynnistää Turvallisuus- ja puolustusasian komitean yhteen sovittamana kansallisen kyberstrategiatyön laatimisen osana yhteiskunnan turvallisuusstrategian toimeenpanoa.

Puolustusministeri päätti 29.4.2011 perustaa kyberturvallisuusstrategia työryhmän.

Työryhmään kuuluu poikkihallinnollisesti 17 jäsentä ja sihteeristöön lisäksi 7 jäsentä. Työryhmän puheenjohtajana toimii Sitran yliasiamies Mikko Kosonen. Työryhmä tuottaa esiselvityksen vuoden 2011 loppuun mennessä ja siihen pohjautuvan strategian toimeenpano-ohjelmiseen vuoden 2012 loppuun mennessä. Strategian toimeenpanoaika on 2013-2015 ja tavoitella on saavutettu 2016. Tavoitella on: Vuonna 2016 Suomi on maailmanlaajuinen edelläkävijä kyberuhkiin varautumisessa ja yhteiskunnan toimintakyvyn säilyttämisessä kaikissa oloissa.

Kyberturvallisuus on sisällytetty hallitusohjelman strategisessa toimeenpanosuunnitelmassa kärkihankkeisiin: Hallitus laatii kansallista tietoverkkoturvallisuutta koskevan kyberstrategian ja osallistuu aktiivisesti alan kansainväliseen yhteistyöhön.

Kyberturvallisuus on ennen kaikkea mahdollisuus

Kansalaisyhteiskunnan ja liiketoimintojen kehittämisen näkökulmasta kyber-toimintaympäristö on mitä suurimmassa määrin mahdollisuus, eikä vain uhka. Turvallinen ja toimintavarma tietoverkko sähköisine palveluineen mahdollistaa osallistamisen, osallistumisen, demokratian kehittymisen, hallinnon tehokkuuden lisäämisen ja uusia liiketoimintoja.

Esiselvitys

Esiselvityksen keskeisimpiä havaintoja tähän mennessä ovat:

- Reaaliaikaisen tilannekuvan jakaminen poikkihallinnollisesti yhteiskunnan kriittisten toimijoiden välillä vaatii kehittämistä.
- Kyberosaaminen ja tietämys ovat hajaantuneet moniin organisaatioihin hallinnossa, yritysmaailmassa ja tutkimustoiminnassa.
- Prosessit ja vastuut yhteiskuntaa laajasti koskevan kyberkriisin johtamisessa ja selvittämisessä vaativat selkiinnyttämistä ja harjoittelua.
- Lait ja niiden tulkinnat ovat osin puutteellisia tai tulkinnanvaraisia kyberasioissa niin Suomessa kuin kansainvälisestikin.
- Kansainvälinen yhteistyö on tilannekohtaista ja ei ole osa jatkuvaa toimintaa. ☹

Andrew Exum

Erikoistutkija

Kamppailu turvallisuuden luomiseksi Afganistaniin

Olin kevyen jalkaväkiryhmän komentajana silloin kun kaksoistornit kaatuivat. Yksikköni oli tuossa vaiheessa sijoitettuna Kuwaitiin, ja sitä seuraavien kuukausien aikana se siirrettiin Afganistaniin. Joulukuun 2001 mennessä talibanin joukot oli lyöty hajalle, ja keväeseen 2002 mennessä sen viimeiset yksiköt liittolaisineen oli lyöty taistelukentällä ja karkotettu Pakistaniin.

Viimeisten kymmenen vuoden ajan Yhdysvallat ja muutamat sen läheiset kumppanit sekä myöhemmin koko Nato ovat yrittäneet vakiinnuttaa Afganistanin. Haasteet ovat olleet valtavat. Siinä vaiheessa kun oma yksikköni yritti kukistaa viimeiset talibanien joukot Shah-e Kotin laaksossa maaliskuun ja huhtikuun 2002, Bushin hallinto oli jo siirtämässä selvästi suurimman osan sotilaallisista ja tiedusteluvoimavaroistamme pois Afganistanista kohti Irakia.

Tuhoisa päätös hyökätä Irakiin on synnyttänyt tilanteen, josta Yhdysvallat ja sen sotaponnistelut Afganistanissa ovat yrittäneet toipua. Sekä toimijat Afganistanin sisällä että naapurimaiden pääkaupungeissa alkoivat tehdä

päätöksiä sen perusteella, että Yhdysvallat ei enää pyrkisi vakavissaan vakiinnuttamaan oloja Afganistanissa vuonna 2002, toisin kuin kylmän sodan päättyessä. Siteet vanhoihin voimapolitiikkoihin luotiin uudelleen ja suunnittelu Amerikan jälkeisen Afganistanin luomiseksi alkoi päättäväisesti.

Mutta Yhdysvallat – ja erityisesti Yhdysvaltain asevoimat – on oppinut paljon vastenmielisestä sodasta Irakissa. Vanhat sodankäyntitavat löydettiin uudelleen, lahjakkaat komentajat kentällä tunnistettiin ja yksiköt sopeutettiin tilanteeseen jossa tappio vuonna 2006 näytti varmalta.

Yksi Yhdysvaltain saama opetus koski isäntämaan turvallisuusjoukkojen kasvavaa merkitystä sotilasoperaatioissa. Jos jätetään Filippiinit ottamatta huomioon, Yhdysvallat ei ole koskaan ollut siirtomaavalta ja sillä on vain vähän kokemusta sellaisten maiden rauhoittamisesta, missä amerikkalaiset sotilaat ja heidän komentajansa eivät osaa paikallista kieltä tai ymmärrä paikallista kulttuuria. T. E. Lawrence ei ollut ensimmäinen eikä viimeinen, joka myönsi

Andrew Exum on Washingtonissa toimivan CNAS:n (Center for a New American Security) erikoistutkija. Hän on entinen Yhdysvaltain asevoimien upseeri ja palveli Afganistanissa vuosina 2002 ja 2004. Hän on myöhemmin toiminut Afganistanissa myös kenraali Stanley McChrystalin ja kenraali David Petrauksen siviilineuvonantajana. Hän vieraili Suomessa syyskuussa 2011. Oheinen artikkeli on aikaisemmin ilmestynyt yhdysvaltalaisessa Foreign Policy -lehdessä.

Photo Courtesy of U.S. Army

Photo Courtesy of U.S. Army

paikallisten joukkojen merkityksen – ei vaikka nuo joukot eivät toteuttaisikaan jokaista saamaansa tehtävää samalla nopeudella ja taidolla kuin esimerkiksi Yhdysvaltain merijalkaväki. Paikalliset joukot ymmärtävät paremmin sen yhteiskunnan murteita ja nyansseja jota he yrittävät rauhoittaa – riippuen tietenkin siitä mistä heidät on värvätty.

Sille, että Yhdysvaltain asevoimat on perinteisesti joutunut kamppailemaan niin tiukasti paikallisten turvallisuusjoukkojen kouluttamisessa, on monia syitä. Ensinnäkin me pyrimme tekemään nämä joukot itsemme kaltaisiksi riippumatta siitä, sopivatko Yhdysvaltain tyyliset sotilas- ja poliisijoukot parhaiten paikalliseen ympäristöön. (On myös niin että ne maat, joita me tuemme, eivät useinkaan itse auta; Libanonin ja Afganistanin kaltaiset maat, jotka tarvitsevat ennen muuta toimintakykyistä kevyttä jalkaväkeä, haluavat silti usein raskaampia mekanisoituja yksiköitä ja kaikenlaisia kunnioitusta herättäviä aseita jotka liittyvät tällaisten yksiköiden toimintaan.)

Me loimme lisäksi Afganistanissa ja Irakissa kansallisia asevoimia ja poliisijoukkoja ja toivoimme synnyttävämme siinä oheissa ja niiden kautta yhtenäisvaltioita ja kansallisia identiteettejä. Ja tässä pyrkimyksessä me jopa olemme jossain määrin onnistuneet. Asevoimat ovat Irakissa ja Afganistanissa itse asiassa arvostettuja instituutioita. Mutta Afganistanissa todellista turvallisuutta ei ole tuotu Kabulista vaan paikalliselta tasolta. Yhdysvallat

ja sen liittolaiset investoivat aivan liian hitaasti hankkeisiin joita nyt kutsutaan ”kyljen vakauttamisoperaatioiksi” tai ”Afganistanin paikallispoliisiksi”, vaikka jälkimmäistä onkin syytetty lisääntyvässä määrin epäasiallisista toimintatavoista sekä sekaantumisesta rikolliseen toimintaan. On syytä panna merkille, että Yhdysvalloilla itselläänkään ei ole sellaisia kansallisia poliisivoimia, joita me nyt olemme yrittäneet luoda Afganistaniin. Voi vain kuvitella, kuinka ystäväni ja sukulaiseni kotona Itä-Tennesseen vuorilla reagoisivat, jos paikallispoliisimme tilalle tulisi kansallinen poliisi jostain muusta osasta maata! On mielenkiintoista kysyä kerta toisensa jälkeen, miksi Yhdysvallat, jota hallitaan paikallisesti liittovaltiojärjestelmän kautta, yrittää luoda tuollaiset erittäin keskittetyt hallintorakenteet

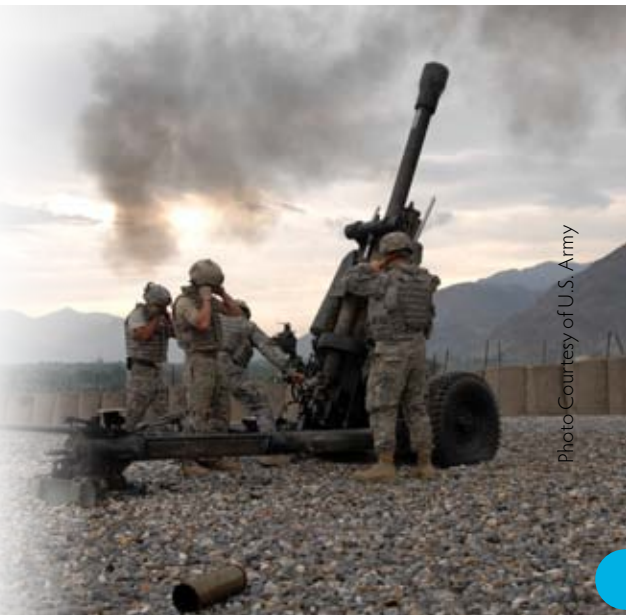

Photo Courtesy of U.S. Army

muualle, vaikka ne eivät ole koskaan toimineet meillä.

Toiseksi, vain Yhdysvaltain maavoimien erikoisjoukot – ja paljon vähäisemmässä määrin myös Yhdysvaltain merijalkaväki – ottavat paikallisten joukkojen kouluttamisen vakavasti. Yhdysvaltain maavoimat näkevät edelleen tärkeimmäksi tehtäväkseen ”löytää, hoitaa ja tuhota” vihollisen taistelujoukot. Mutta jossain vaiheessa molemmissa sodissa Irakissa ja Afganistanissa tuo tehtävä lakkasi olemasta kampanjan pääpyrkimys ja sen korvasi tarve kouluttaa toimintakykyiset paikalliset joukot niin että Yhdysvallat saattaisi lähteä kotiin. Siitä huolimatta vaadittavien kouluttajien ja mentoreiden tehtävät Naton koulutusmissiossa Afganistanissa ovat tähän päivään saakka täytymättä, kun samaan aikaan olisi mahdotonta edes ajatella vajaamiehisten jalkaväkiprikaatien lähettämistä taistelu tehtäviin.

Kolmanneksi, Yhdysvaltain hallitus selviytyy yleensä varsin huonosti paikallispoliisin kouluttamisesta. On olemassa varsin selkeät lainsäädännölliset rajoitteet sille, miten Yhdysvaltain asevoimat voivat kouluttaa poliisijoukkoja (tästä koulutuksesta huolehtii itse asiassa ulkoasiainministeriö, ja asevoimat huolehtivat vain asevoimien kouluttamisesta), mutta tätä kykyä ei toisaalta ole löydettävissä mistään muualta hallinnon sisältä. Poliisivoimat kapinallisten vastaisissa tehtävissä eivät ole sama asia kuin ne poliisivoimat jotka partioivat kansakuntamme kaupungeissa ja kylissä. Kapinallisten vastaisissa tehtävissä tavallisesti tarvittavat poliisijoukot ovat yleensä enemmänkin Euroopan santarmijoukkojen kaltaisia: puolisoitaallisia poliisijoukkoja joiden varustus on parempi kuin paikallispoliiseilla. Siitäkin huolimatta vain muutamalla maalla Yhdysvaltain ja sen liittolaisten joukossa on sellaiset poliisivoimat, jotka ovat valmiit panostamaan huomattavassa määrin poliisien kouluttamiseen ulkomailla. Pieni Suomi on ollut tässä suhteessa merkittävä poikkeus.

Lopuksi, jos Yhdysvaltain asevoimat odottivat liian pitkään ennen kuin ne ottivat Irakin turvallisuusjoukkojen kouluttamisen vakavasti, niin Afganistanin turvallisuusjoukkojen koulutus jätettiin yhdenteentoista hetkeen. Vasta sitten kun kolmen tähden kenraali William

Caldwell IV nimitettiin johtamaan Naton koulutusmissiota, tilanne on muuttunut, sillä missio itsessään oli ollut siihen saakka toisarvoinen hanke – huolimatta siitä että siinä ennen vuotta 2009 toimineet miehet ja naiset olivat työskennelleet vilpittömän urhoollisesti ja yrittäen. Huolimatta kaikista niistä syistä, joiden takia Yhdysvallat ja liittolaisten sotilasorganisaatiot olivat epäonnistuneet paikallisten joukkojen kouluttamisessa, Naton missio on ainakin jossain määrin onnistunut Afganistanin kansallisen armeijan kouluttamisessa. Ja myös Afganistanin tiedustelu- ja turvallisuuspalvelut ovat osoittautuneet toimintakykyisiksi ja sopeutuviksi.

Obaman hallinnon toiveet vallansierrosta Afganistanissa lepäävät kuitenkin täysin niiden afganistanilaisten joukkojen harteilla, joiden on määrä ottaa vastuu maasta. Ja huolenaiheita on edelleen paljon. Maria Abi Habibin musertava raportti Wall Street Journalille Afganistanin sotilassairaaloitten kunnosta synnyttää kysymyksiä siitä, ovatko vai eivätkö afganistanilaiset sotilaslaitokset ole samankaltaisia kuin Kabulinkin pankki – paikkoja missä avaintoimijat yrittävät yksinkertaisesti maksimoida lyhyen aikavälin voittonsa ilman huolta pitkän aikavälin instituutioiden rakentamisesta. Ja Matthieu Aikinsin raportti Atlantic –lehdelle Yhdysvaltain tuesta eversti Abdul Razikille kertoo siitä moraalista kaupankäynnistä, jota Yhdysvallat ja sen liittolaiset ovat harjoittaneet rauhoittaakseen niin suuren osan maasta kuin mahdollista siirtäessään turvallisuusvastuun johtamisen afganeille.

Mutta todellinen kysymys tulevaisuuteen katsottaessa koskee itsenäisyyttä. Kuinka Afganistanin sotilas- ja poliisijoukot toimivat ja taistelevat riippumattomina Naton kouluttajista ja mentoreista ja ilman heidän antamaansa epäsuoraa tukea? Tämä kysymys ei ole mukana, kun puhutaan jonkinasteisesta poliittisesta soinnosta Afganistanin sotivien osapuolten kesken. Kuitenkin se määrää Yhdysvaltain ja sen liittolaisten käynnistämisen vallansierroksen onnistumisen tai epäonnistumisen Afganistanissa – puhumattakaan kysymyksestä joka koskee Yhdysvaltain ja sen liittolaisten vuonna 2014 taakseen jätettävien joukkojen kokoa ja kykyä.

Käännös: Jyrki Iivonen

Sota-Tanner Suomen historiassa

C. G. Mannerheimin muistelmien ensimmäinen Väinö Tanneria koskenut maininta ajoittuu kesäkuulle 1931 eikä se ole kovin mairitteleva. Puolustusneuvoston puheenjohtaja huomautti Tannerin johtaman Elannon olleen ”kapinallisten huollon selkäranka, ja vuodesta 1919 lähtien hän oli ollut puolustusmenojen järkkymätön vastustaja”. Mannerheim sanoi päättäneensä olla tapaamatta vielä silloin hänelle tuntematonta ”sosialistipuolueen päämiestä”.

Suomi käytti varustelumenoihin talvisodan alla vuonna 1939 peräti neljänneksen valtion budjetista. Ammattisotilaiden mielestä se ei ollut tarpeeksi, sillä oltiin todennäköisesti matkalla sotaan. Valtiovarainministeri Tanner ei uskonut, että ”maailma on niin hullu”, että ruvetaan sotimaan. Mannerheim piti Tanneria turhan nuukana.

Tannerin mielestä valtion rahaa pitää laittaa vähäväkisten elinehtojen parantamiseen. Sekin nostaa maanpuolustustahtoa, kun on jotain minkä puolesta kannattaa taistella. Molemmat herrat olivat oikeassa. Talvisotaan jouduttiin liian vaatimattomin varustein. Sen sijaan melkein kaikki säätyyn ja varallisuuteen katsomatta katsoivat isänmaan puolustamisen arvoiseksi.

Mannerheim lisäsi muistelmiinsa maininnan: ”Jos olisin silloin tuntenut tämän lujan miehen, niin kuin myöhemmin opin hänet tuntemaan, olisin varmasti yrittänyt, vaikka en olisi voinutkaan toivoa menestyväni hänen käännyttämisessään”.

Neuvostoliitto loi talvisodan ihmeen

Talvisodan alettua vain maanalaisessa työssä karaistuneet ja ideologisesti vahvat vasemmistointellektuellit pysyivät uskossaan. Tavalliset työmiehet, olivatpa he olleet kuinka luok-

katiетоisia tahansa, tekivät velvollisuutensa rintamalla siinä kuin muutkin. Loikkareita, vihollisen puolelle lähtijöitä, oli kovin vähän Neuvostoliitolle, joka oli odottanut kotikommunisteista tehokasta viidettä kolonaa, tämä oli pettymys.

Stalinin ja Hitlerin sopimus, Mainilan laukaukset, Helsingin pommitukset ja Terijoen hallitus olivatkin yhdessä ja erikseen mitä tehokkain rokotus kommunismia vastaan. Punamultahallituksen aikaisella yhteiskunnallisella kehityksellä ja sillä, että sosialidemokraatit tukivat Tannerin ja J. K. Paasikiven neuvotteluja Moskovassa ja korostivat työväestön puolustustahtoa, oli suora yhteys ”talvisodan ihmeeseen”.

Talvisodan aattona Tanner ja Paasikivi olivat käyneet kuuluisalla neuvottelumatkalla Moskovassa. Suomen valtuuskunta neuvotteli, mutta ei taipunut. Se yritti välttää sodan, mutta ei etukäteen antautumalla. Vasta myöhemmin olemme saaneet varman tiedon, jonka mukaan Stalin oli joka tapauksessa päättänyt hyökätä Suomeen syksyllä 1939, ellei Suomi suostuisi kaikkiin vaatimuksiin.

Tanner oli suhteessa Neuvostoliittoon pettenyt idealisti, kun taas Paasikivi lähti suurista epäluuloista ja käsitys Neuvostoliitosta parani neuvotteluissa. Samalla kun Stalin päätti perustaa Terijoen hallituksen ja määrätä Otto Ville Kuusisen sen pääministeriksi, syntyi ”Sota-Tanner”. Stalin ja Kuusinen hävisivät Tannerille taistelun suomalaisen työmiehen sielusta. Tannerista tuli Kuusisen sanoin ”saatana ihmisen muodossa”.

Moskovan neuvotteluissa syksyllä 1939 Tanner oli muistuttanut Stalinille olevansa edelleen menshevikki, vähemmistöläinen. Suomessa on luultu, että tämä kompa jollakin tavalla suututti Stalinin. Eivät erimielisyydet johtuneet myöskään käsitesekaannuksista tai

Tannerin venäjän kielen taidosta. Tanner osasi venäjää tarpeeksi hyvin, jotta pystyi rupattelemaan vanhoista ajoista.

Mutta näin sanoen Tanner muistutti Stalinille suomalaisten sosialidemokraattien tehneen venäläisille bolsheveille palveluksia vallankumousta edeltävinä vuosina. Bolsheveilla oli ollut sopimattomia yhteyksiä saksalaisten ja japanilaisten kanssa jo vuosisadan alussa. Myös Venäjän sodassa Saksaa vastaan he olivat käytännössä vihollisen puolella. ”Suuren isänmaallisen sodan” aikana olisi ollut sopimatonta penkoa historian roskatynnyriä ja löytää sieltä todisteet bolshevikkien maanpetoksista.

Vain vuorokausi siitä, kun ensimmäiset pommit olivat pudonneet Helsinkiin Suomella oli uusi hallitus, jonka pääministeri oli Risto Ryti ja ulkoministeri Tanner. Muiden muassa Paasikivi oli sitä mieltä, että Tannerista oli tehtävä ulkoministeri sotaakäyvään maahan, jotta myös työväestö uskoisi kaikkien väestöryhmien taistelevan samoja päämäärien hyväksi.

Tanner piti radiopuheen, jossa korosti suomalaisten yksimielisyyttä ja lujaa päätöstä puolustautua hyökkääjää vastaan. Tanner puhui suomeksi ja venäjäksi ja osoitti sanansa neuvostokollegalleen ”herra Molotoville”. Puhe

oli sisällöltään ja sävyltään kuin Tanner olisi väitellyt tavallisessa työväenyhdistyksessä tasavertaisten tovereiden kanssa. ”Herra Molotov” sai kuulla kunniansa eikä Tanner antanut arvoa Neuvostoliiton periaatteille ja lupauksille.

Kun hallitus oli taipunut ”Paasikiven ja Tannerin” rauhaan 13.3.1940, tyrmistys oli suuri. ”On ajautettu umpikujaan ja nöyryyttävään rauhaan”, Urho Kekkonen kirjoitti vaimolleen. Tanner ilmoitti radiopuheessaan rauhan ehtoista. ”Naiset itkevät, miehet kiroilevat, toiset kiristävät hampaitaan. Kukaan ei puhu. Tanner lopettaa puheensa ja ihmiset poistuvat ravintolasta kadulle, jossa näkyy lippuja puolitan-gossa”, Emil Skog kirjoitti muistiinpanoihinsa.

Talvisodan ja jatkosodan välistä aikaa (1940–41) kutsutaan ”välirauhan ajaksi”. Todellinen rauhantila oli tuosta ajanjaksosta kaukana. Moskova painosti Suomea jatkuvilla uusilla vaatimuksilla. Moskovasta alettiin myös puuttua aktiivisesti Suomen sisä- ja ulkopolitiikkaan.

Tanner painostettiin eroamaan hallituksesta kesällä 1940. Itsenäisyyspäivänä samana vuonna Molotov saneli lähettiläs Paasikivelle, ketkä suomalaiset eivät tulleet kysymykseen Suomen presidentiksi. Valituksi tuli Risto Ryti

äkillisesti kuolleen Kyösti Kallion loppukaudeksi. Naapuri teki selväksi Tannerin kuuluvan niihin, jotka eivät tulisi kysymykseen mikäli Suomi halusi pysyä ollenkaan väleissä.

Samana vuonna Neuvostoliitto muutti Viron, Latvian ja Liettuan väkivalloin neuvostasavalloiksi. Sama kohtalo oli varattu Suomelle, mutta Hitlerin tavoitteet sotkivat Stalinin suunnitelmat.

Hyvitysotaan yhtä jalkaa

Kun Hitler lähti kesäkuussa 1941 hyökkäämään Neuvostoliittoon, Suomi lähti kolme päivää myöhemmin valloittamaan takaisin miehitettyjä alueita. Suomen johtavat poliitikot tiesivät, mitä tekivät, kun lähtivät Saksan rinnalle. Tannerin mielestä Neuvostoliitto oli ”suorastaan pakottanut” Suomen uuteen sotaan.

Urho Kekkonen oli todella innostunut mahdollisuudesta, jonka uusi sota tarjosi. Hän piti sitä ”suurena onnena” ja oli ”historian oikeudella” halukas työntämään Suomen rajoja kauemmas aina Itä-Karjalaan, Kuolaan ja Aunukseen saakka.

Viikon kuluttua Tanner oli hallituksen valtiovarainministeri. Hän kertoi radiossa Suomen kansalle, että sodan päämäärä oli ”Moskovan pakkorauhan” rajojen tarkistaminen, mutta ei ”Suur-Suomen” luominen Itä-Karjalan liittämällä Suomeen. Tanner arvosteli myöhemmin hyökkäystä vanhan rajan yli.

Saksan vastoinikäymisten jälkeen keväällä 1943 myös Suomen sodanjohto alkoi loiventaa linjaansa ja lausumiaan. Ryti, Tanner ja Mannerheim ymmärsivät toki, että Saksa häviää sodan, nyt oli vain kysymys siitä, miten Suomen kävisi. SDP:n puolue neuvosto kokoontui helmikuussa 1943 ja lausui julkilausumassaan, että Suomi kävi omaa erillistä sotaansa ja päättäisi itse, milloin siitä irtaantuu. Suomen johtajien oli samaan aikaan sekä ylläpidettävä puolustustahtoa että löydettävä ulospääsy tilanteesta. Saksaakaan ei vielä saanut suututtaa.

”Armeija on pidettävä kunnossa loppuratkaisua varten”, oli Tannerin ehdoton linja, kun hän puhui SDP:n johtoilimille marraskuussa 1943. Monelta muulta hermot olivat pettäneissä. Tanner sai puolueen tuen tälle Suomen tulevien kohtaloiden kannalta merkittävälle päätökselle. Tavallisen suomalaisen taistelijan moraalille olisi ollut kohtalokasta, jos työväen

johtaja olisi tuossa tilanteessa laskenut aseensa.

Nyt ei pitänyt myöskään ärsyttää länsiliittoutuneita, jotka Suomen pahaksi onneksi olivat Neuvostoliiton puolella. Pieni maa kun ei voi valita vihollistensa ystäviä eikä ystäviensä vihollisia.

Suomen armeijan sinnikäs vastarinta ja Saksalta viime tingassa saatu aseapu olivat ratkaisevia Suomen säilymisen kannalta. Rytin omissa nimissään antama vakuutus, josta hän myöhemmin joutui vastaamaan oikeudessa, osoittautui kansakunnan pelastukseksi. Jos rauha olisi solmittu silloin kun nk. ”rauhanoppositio” sitä ehdotti, Suomen olisi käynyt huonosti. Neuvostoliittohan vaati ehdotonta antautumista.

Puna-armeijan läpimurto Suomen rintamalla ei onnistunut ja Stalinille tuli kiire ehtiä Berliiniin ennen muita liittoutuneita. Suomi ei ollut Berliiniin johtavan sotilastien varrella. Niinpä Stalinin rauhanehdot olivat lopulta lievemmat kuin Molotov oli alun perin vaatinut.

Rauhanmies tuomiolla

Sodan päättymisen jälkeen vasemmistososialistit arvostelivat SDP:n puoluekokouksessa Tanneria talvi- ja jatkosodan politiikasta. Monet syyttäjistä olivat vain pari kolme vuotta aikaisemmin pitäneet sellaisia puheita, ettei Tanner ikinä. Nyt nuo toverit vaativat Tanneria edesvastuuseen politiikasta, jota olivat itse kiihkeästi kannattaneet.

Väinö Tanner oli linjannäyttävä ja persoonittoma senkaltaiselle sosialidemokratialle, jonka murtaminen – tai paremminkin murskaaminen – oli ehto kommunistien otteen vahvistumiselle. Tämä oli se lähetyskäsky, jonka Andrei Zhdanov antoi SKP:n johtajille heti syksyllä 1944. ”Jos poistetaan Tanner, siitä seuraa sosialidemokraattien hajoaminen”.

Valvontakomission mielestä ”sotaan syyllisiä” ei voinut jättää rankaisematta yhdessä sodan hävinneessä maassa. Siitä olisi tullut ennakkotapaus esimerkiksi natsi-Saksan sotasyllisiä tuomittaessa. Oikeusministeri Kekkonen tarjosi Zhdanoville ensin listaa, jolla olivat vain Ryti, Rangel, Linkomies ja Ramsay. ”Oikeudenkäynti ilman Tanneria on kuin auto ilman kuljettajaa!” kenraaliversti puuskahti.

Jos suomalaiset eivät itse hoida asiaa, syytetyt viedään Moskovaan ja tuomitaan siellä,

venäläiset uhkasivat. Paasikivi yritti selittää, että Suomen eduskunta ei voi säätää taannehtivaa lakia, jollainen nyt tarvittiin, jotta etukäteen syyllisiksi katsotut saadaan ”laillisesti” tuomituiksi. Paasikivi antoi lopulta periksi.

Mannerheim, joka itse oli pelännyt joutuvansa syytetyksi, oli saanut armon. Päätös Mannerheimin syyttämättä jättämiseksi tuli itseltään Stalinilta. Ehkä idea Mannerheimin säästämiseksi oli Kekkonen ja hänen uusien suorien yhteyksiensä keskusteluissa kypsytty? Mannerheimin syyttäminen olisi tehnyt kansallissankarista uljaan marttyyrin.

Antamalla Mannerheimille vapautus ja lupa matkustaa ulkomaille vauhditettiin myös vallanvaihtoa Suomessa. Paasikivi halusi presidentiksi ja Kekkonen halusi pääministeriksi. Moskovalle tämä tuntui sopivan vallan hyvin.

Paasikiven mielestä syyllisiksi mainitut olisivat voineet paeta Ruotsiin, mikä ei olisi ollut ”niinkään huono ratkaisu”. ”Päätösyllisille” olikin järjestetty pakoreitti, mutta suoraskäisyttään korostaneet miehet halusivat mieluummin vastata syytöksiin kotimaassa.

Tanner tarjoutui todelliseksi marttyyriksi: ”Parempi olisi, että venäläiset suorittaisivat vangitsemisen ja myös tuomitsemisen”, Tanner sanoi. ”Suomi säästyisi silloin moiselta häpeältä.” Tosimielessä aseveljet esittivät, että syytetyt oli saatava kansainvälisen tuomioistuimen eteen, mutta se ei Zdanovin ja Stalinin nöyryytyslinjaan sopinut. Omien piti tuomita.

Kolme vuotta myöhemmin presidentti Paasikivi vapautti armahduspäätöksellään tuomitut. Paasikivi kirjoitti päiväkirjaansa: ”...tämä on ylevin teko, jossa olen ollut mukana viimeisten viiden vuoden aikana, ja se osittain sovittaa sen häpeällisen teon, jonka, välirauhansopimuksen 13 artiklan vuoksi, olimme pakotetut – oikeastaan *katsoimme olevamme pakotetut* [kursivointi Paasikiven] – tekemään v. 1945”.

Väärään aikaan oikeassa

Tannerin omasta näkökulmasta nousee päällimmäiseksi hänen kokemansa moninkertainen vääräys ja vääristely. Neuvostoliitto yritti leimata hänet sotahulluksi ja kiihkeimmäksi viholliseksi, vaikka hän oli edustanut 1920- ja 1930-luvulla Suomessa sovittlevampaa idänpolitiikkaa kuin mikään porvaritaho. Ja

jos Mannerheimin pelasti sotasyllisyydeltä se, että hän solmi rauhan Neuvostoliiton kanssa, niin Tanner oli tehnyt rauhoja kaksi.

Sitoutuminen Tanneriin sekä henkilöinä että symbolina piti länsimaisen sosialidemokratian hengissä yli vaikean ajan. Se oli SDP:lle yhtä välttämätöntä ”vaaran vuosina” kuin se oli ollut aikaisemmin. Asevelisocialistien vuonna 1945 aloittama sissisota päättyi kaksikymmentä vuotta myöhemmin kun asevelisocialisti Väinö Leskinen teki täydellisen ulkopoliittisen käännöksen. Vasta silloin alkoi SDP:ssä ”myöntövyöden aika” suhteessa Kekkoeseen ja Neuvostoliittoon.

Tannerilaisuus vaikutti vielä pitkään puoluekentässä, vaikka sitä ei virallisesti haluttu myöntää. Tannerilaisuuden ja asevelisocialistien perinne hidasti SDP:ssä sen ilmiön kehittymistä, jota nykyisin tutkimuksessa luonnehditaan suomettumiseksi tai rähmällään olemiseksi. Rintamiessukupolvi ja kommunismin vastaisen taistelun karaisemat aktiivit eivät hevin käsityksiään tarkistaneet.

Kekkonen puolestaan ei olisi voinut saada Tanneria parempaa vastustajaa, sen olivat tulevat vuodet osoittava. Tehtaankadulle Tannerin mollaaminen oli monella tapaa käyttökelpoista. Sillä tuettiin Kekkoa, lyötiin kiilaa SDP:n sisälle ja annettiin muillekin politiikassa puuhasteleville varoittava esimerkki poliittisesta poltinmerkistä. Oli luotu ”hyödyllinen myytti”, johon useimmat Tehtaankadullakin uskoivat, ja vaikka olisivat jotain muuta tienneetkin, eivät voineet kuin jatkaa Stalinin ja Otto Ville Kuusisen viitoittamalla linjalla.

Monien aikalaisten, eikä ainoastaan sosialidemokraattien, oli vaikea ymmärtää venäläisten tekemää eroa Paasikiven ja Tannerin välillä. Kiukkuiseen kokoomuslaiseen pankinjohtajaan verrattuna rauhallinen sosialidemokraattinen osuuskauppajohtaja oli Venäjän politiikassaan aina ollut johdonmukaisesti sovittelevuon pyrkiä.

Historian kummallisuuksiin kuuluu, että Paasikivi, joka tilanteisiin nähden monesti oli ollut ”väärässä”, oli kerrankin syksyllä 1944 olosuhteisiin nähden ”oikeassa”. Tannerille kävi päinvastoin. Historia on hänet armahtanut ajat sitten, mutta neuvostoliittolaiset eivät sitä milloinkaan suostuneet tekemään. 🌐

Toomas Hendrik Ilves

Omalla äänellä375 s. WSOY, Helsinki 2011
978-951-0-37467-2**Aleksi Härkönen**

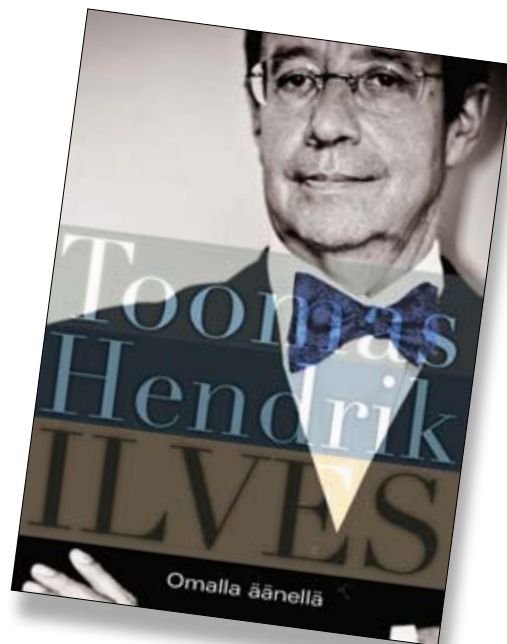
Suomen suurlähettiläs Tallinnassa 2010–

**Presidentin
puhutteleva ääni**

Toomas Hendrik Ilves on Suomessa tuttu mies. Viron presidenttinä ja sitä ennen europarlamentaarikkona ja ulkoministerinä hän on käynyt kylässä lukematomia kertoja, virallisesti tai muuten vain. Tähän syksyyn on mahtunut jo kolme vierailua. Kaksi niistä on liittynyt hänen uuden kirjansa julkistamiseen ja esittelemiseen. Viro oli loppuun lopulla pidettyjen Helsingin kirjamesujen teemamaa, ja Ilves oli niiden huomatuimpia esiintyjä.

”Omalla äänellä” on varmasti ensimmäinen kirja, jonka toisen maan valtionpäämies on kirjoittanut vain suomeksi. Tämä tosiasia kuvaa Suomen ja Viron ainutlaatuisen läheistä suhdetta. Kirjassa ei kuitenkaan rajoituta näiden kahden maan asioihin, vaan avataan suomalaisille lukijoille näkyä kaikkeen siihen, mikä on vaikuttanut nyky-Viron kehittymiseen eurooppalaiseksi demokratiaksi, EU:n ja Naton jäseneksi ja Pohjoismaihin pikemminkin kuin muihin Baltian maihin samaistuvaksi maaksi. Samalla avataan myös Ilveksen näkemyksiä historiasta, kulttuurista, politiikasta ja yhteiskunnasta Virossa, Euroopassa ja laajemminkin. Viro ja Suomi asettuvat ikään kuin laajempiin kehyksiin, mikä on aina eduksi tällaisessa tarkastelussa.

Kirjan on toimittanut ja koontanut sekä Virossa että Suomessa työskennellyt toimittaja Iivi-Anna Masso. Se jakautuu kahteen osaan, aivan tuoreeseen haastatteluosuuteen sekä puheisiin ja artikkeleihin vuosilta 1998 – 2011. Kokonaisuus on varsin onnistunut. Haastattelussa esille tulevat aiheet saavat lisää syvyyttä puhe- ja artikkelitekstien avulla.

Toomas Hendrik Ilves syntyi virolaiseen pakolaisperheeseen Ruotsissa, varttui ja opiskeli Yhdysvalloissa ja työskenteli myös Kanadassa ja Saksassa. Radio Free European palveluksessa Münchenissä työskennellessään hän kuului niihin, jotka valmistautuivat Viron uudelleensyntymiseen neuvostoimperiumin alkaessa rakoilla. Itsenäisyyden toteututtua hänet kutsuttiin Viron palvelukseen, ensiksi suurlähettilääksi Washingtoniin. Sieltä hän siirtyi Viron politiikkaan ja pian sen huipulle.

Kirjassaan Ilves korostaa, että koska hän ei ole kasvanut Virossa, ei Suomi ole ollut hänelle sellainen ikkuna ulkomaailmaan, kuin se on ollut monille hänen maanmiehilleen. Suomi on pikemminkin tullut tutuksi Viron naapurimaana, ”heimoveljenä” ja yhteistyökumppanina. Ilves toteaa, että Suomen merkitys Virolle on ollut valtava. 1990-luvun alussa suomalaisilla oli auttamisen halu, kun virallisen Suomen suhtautuminen oli vielä pidättyväistä. Hän korostaa, että suomalaisten panosta Viron uudelleen itsenäistymisen jälkeiseen kehitykseen on vaikea yliarvioida.

Silti Ilves tarkastelee Suomen ja suomalaisten toimintaa ajoittain varsin kriittisesti. Suomalaisten suhtautuminen virolaisiin on ollut välillä alentuvaa ja yliolkaista. On ollut tietämättömyyttä naapurimaan raskaista kokemuksista ja nykyoloista. Neuvoja on tyrkytetty silloinkin, kun niitä ei ole pyydetty. Viron nousua neuvostomiehityksen alta eurooppalaiseksi demokratiaksi on joskus arvioitu

suorastaan loukkaavasti. Suhteet yhteiseen itänaapuriimme ovat näyttäneet usein hyvin erilaisilta Suomenlahden etelä- ja pohjoispuolella. Kun Venäjän politiikkaan kuuluu kohdella meitä eri tavoin, ei suomalaisten juuri kannata opastaa virolaisia, kun heillä on koke-musta itänaapurista omastakin takaa.

Meille suomalaisille on varmasti terveellistä nähdä, miltä ajattelumme ja toimintamme näyttävät naapurista katsottuna, vaikka emme olisikaan kaikesta samaa mieltä. Ilveksen terävät arviot on kirjassa hyvin perusteltu. Ne eivät ole heittoja, vaan pohjautuvat omiin kokemuksiin. On kuitenkin hyvä panna merkille, että kirjan yleisävy Suomea kohtaan on lämmin ja arvostava. Sillä on merkitystä, kun Ilves on juuri valittu presidentiksi toiselle viisivuotiskaudelle.

Kirjan yhtenä johtoteemana on eurooppalaisuus. Ilves tarkastelee Viron liittymistä eurooppalaiseen kulttuuripiiriin Saksan vaikutuksen kautta. Vaikka virolainen talonpoika eli maaorjuudessa seitsemänsataa vuotta, kohosi sivistystaso lukutaidon yleistymisen myötä. Hinta oli kallis, mutta edellytykset itsenäistymiselle oli luotu.

Liittyminen Euroopan unioniin oli uudelleen itsenäistyneelle Virolle itsestään selvä päämäärä. Yhteisille arvoille pohjautuva taloudellinen ja poliittinen integraatio auttoi asettamaan tavoitteita sekä sisä- että ulkopoliitikassa. Entisenä europarlamentaarikkona Ilves tuntee EU:n kehityksen läpikotaisin. Hän oudoksuu ”vanhojen” unionimaiden asenteellisuutta myöhemmin liittyneitä ”itäeurooppalaisia” jäsenmaita kohtaan ja peräänkuuluttaa tasa-arvoa niin yhteisessä maatalouspolitiikassa kuin vaikkapa henkilövalinnoissa.

Ilves vaatii unionilta johdonmukaisuutta ja päätösten tinkimätöntä toimeenpanoa. Erityisen ajankohtainen on kirjan artikkeli ”Uusi ja vanha Eurooppa vuonna 2011”, jossa pohditaan ovatko Euroopan maat järjestäytymässä uudelleen. Kylmän sodan aikaiset itä-länsi-jakolinjat hälvnevät ja tilalle tulevat muut kriteerit kuten sovittujen sääntöjen noudattaminen ja erityisesti talouspolitiikan kurinalaisuus. Onko Eurooppaan piirtymässä uusi rajalinja pohjoisen ja etelän välille?

Kirjan toisena keskeisenä teemana on Pohjois-Euroopan maiden ja kansojen

yhteenkuuluvuus. Ilves perustelee tätä historian perinnöllä, mutta mielenkiintoisesti myös joulusanan levinneisyydellä. ”Joulumaiden kaari” ylittää Brittein saarilta Baltiaan ja Pohjoismaihin! Toisaalla kirjassa puhutaan Pohjois-Itämeren kaaresta, kansoista joita pitkälti yhdistävät samat piirteet. Ilves pohtii miten Pohjoismaat ja Baltian maat on ymmärretty eri aikoina. Hän muistuttaa Suomen muuntuneen Pohjoismaaksi vasta itsenäistymensä jälkeen ja arvioi, että Virolla on nyt sama mahdollisuus.

Vaikka kirjassa ei erikseen tarkastella Viron suhdetta Venäjään, on siihen useita viittauksia. Tarkastellaan miehitysjän virolaiseen yhteiskuntaan jättämiä jälkiä. Johtopäätös on, että Viron tulee toimia johdonmukaisesti läntisten arvojen pohjalta myös Venäjään päin – ja muidenkin pitäisi. Niin sanottu pragmaattinen suhtautuminen tarkoittaa silmien ummistamista Venäjän ”suvereenin demokratian” ihmisoikeusrikkomuksilta tai vaikkapa siltä, että energiatoimituksia käytetään naapurimaiden poliittiseen painostamiseen. Georgian ja Venäjän välistä sotaa vuonna 2008 Ilves pitää uusimpana käännekohtana eurooppalaisessa turvallisuusajattelussa.

Ilves puhuu lämpimästi maanpuolustuksesta ja korostaa erikseen, miten tärkeää työtä tekee vapaaehtoisuuteen perustuva Suojeluskuntajärjestö – Kaitseleit. Naton jäsenyys on tietenkin Viron turvallisuuden perusta. Kirjassa käsitellään erikseen tietoverkkoturvalisuutta, jota Ilves on korostanut toistuvasti. Esimerkkinä on kyberhyökkäys Viroon pronsisoturikiistan aikaan vuonna 2007 mutta myös Georgiaan sodan aikana vuonna 2008 kohdistettu tietoverkkohyökkäys. Hän kysyy, kattako Naton keskinäinen puolustusvelvoite myös hyökkäykset kyberavaruudessa.

Toomas Hendrik Ilveksen kirjan avaamat näkökulmat ovat suomalaiselle lukijalle mielenkiintoisia, joskus yllättäviä mutta varmasti avartavia. Vaikka ”Omalla äänellä” ei ole elämäkerta, siitä piiryy klassillisen sivistyksen saaneen, filosofiaan ja kirjallisuuteen laajasti perehtyneen, musiikkia rakastavan ja poliittisesti terävänäköisen mutta myös teräväkielisen presidentin hahmo. Juuri älyllinen, pitkään kokemukseen perustuva suorapuheisuus tekee kirjasta niin nautittavaa lukemista. ☺

Pekka Hallberg

Oikeuden ja vallan solmuja

176 s. WSOY, Helsinki 2011

ISBN 978-951-0-38387-2

Markku Löytönen

Professori, Helsingin yliopisto

Vanhan valtaukselta haitarinsoittoon Brysselissä

Tarttuessani Maanpuolustuskurssiyhdistyksemme edellisen puheenjohtajan, korkeimman hallinto-oikeuden presidentin Pekka Hallbergin uusimpaan kirjaan, osasin odottaa jännittävää lukuelämystä. Pekka Hallberg on niin taitava sanankäyttäjä, että odotukset ovat korkealla - onpa kyseessä hänen pitämänsä puhe, kirjoittamansa artikkeli tai uusi kirja ja onpa aihe kuinka haastava tahansa. Hallbergin teos Oikeuden ja vallan solmuja ei tuottanut pettymystä – päinvastoin. Itse asiassa minua harmitti joka kerta, kun jouduin sulkemaan kirjan ja pitämään tauon lukemisessa milloin luennon, milloin kokouksen vuoksi. Kirjan tarina imaisi mukaansa niin vahvasti, että mieluiten olisin lukenut sen kerralla. Eräs seikka kuitenkin alkoi vaivata minua jo, kun olin lukenut kirjaa alun toistakymmentä sivua; huomasin, että olin tunnetasolla kokenut samanlaisen lukuelämyksen kerran aikaisemmin. En kuitenkaan heti keksinyt, mistä oli kysymys.

Hallbergin kirjan tarina lähtee liikkeelle kronologisesti. Alkupiste on opintojen alkaminen Helsingin yliopistossa ja sen aikaisessa ylioppilaspoliitikassa. Aikalaiskuvaukset Vanhan valtaukselta taustoineen ja neuvotteluineen tuovat lukijan silmien eteen hauskojakin käännteitä ajasta, joka jälkikäteen on saanut paljon aikaansa dramaattisemman kuvan. Ylioppilaspoliitikasta siirrytään sujuvasti ensimmäisiin askeliin työelämässä. Tästä eteenpäin kirjan kronologia osin taittuu ja keronta muuntuu enemmän teemakohtaisiksi

pohdinnoiksi. Kertomus ei kuitenkaan hajoa, vaan tarinat etenevät harkiten ja ajatusten kulku on jättevää ja johdonmukaista. Kirjallisesti tämä on haastava rakennerratkaisu, mutta taitavan kirjoittajan kynässä ratkaisu toimii tavattoman hyvin. Kukin aihepiiri käsitellään luontevasti siinä mitassa kuin Hallbergilla sanottavaa on. Kutakin aihetta myös käsitellään niin syvällisesti, että lukijan mielenkiinto ei hetkeksikään herpaannu ja teeman loppupäätelmiin päästään vaivatta ja luontevasti. Kirjan teemat jatkuvat opintovuosien jälkeen pohdinnoilla kirjoittajan omasta työstä oikeuden palvelijana, sitten syvennytään valtiovallan ydinkysymyksiin, mietitään valtiosääntöuudistusta ja lopuksi kiertytään kertomaan kansainvälisestä yhteistyöstä. Matkan varrelle sijoitetut hauskat anekdootit ovat mukavia välipaloja.

Kirja herätti minussa monia ajatuskulkua ja omia pohdintoja. Mietiskelin, kuinka haastavaa lainsäädännön kehittäminen itse asiassa onkaan, kun täytyy sovittaa yhteen historiaa, politiikkaa ja tavoitteita. Pohdiskelin, miksi yhteiskunnan kehittäminen lakiin nojaten ja kansalaisten parhaaksi on niin vaikeaa niin monessa maassa ympäri maailman. Kiittelin myös mielessäni sitä, kuinka hyvä onkaan elää maassa, jossa normiohjaus on alun alkaen rakennettu ja kehitetty palvelemaan kansalaisia eikä harvainvaltaa. Ja pohdiskelin, kuinka taitavasti ja maallikon näkökulmasta

ymmärrettävästi Hallberg kertoo ajatuksiaan hyvinkin vaikeista ja monitahoisista kysymyksistä. Lukiessani saatoin jälleen kerran ihastella sitä sanonnan selkeyttä ja ajatuksen kirkkautta, mikä Hallbergin kynässä on.

Kirja on myös monella tavalla ajaton. Vaikka kirjan yksi ulottuvuus on kirjoittajan oma amatillinen elämänkaari, aiheet joita käsitellään, liittyvät syvällisesti ihmisyyteen. Arkipäivän elämän näkökulmasta voimme hyvin sanoa, että jokainen ihminen haluaa elää rauhallisen ja onnellisen elämän. On itse asiassa vaikea kuvitella, että meidän ihmisten elämässä olisi mitään toista niin syvälle käyvää toivetta kuin tämä olivatpa kyseessä ihmiset missä tahansa maailmassamme. Turvallinen ja onnellinen elämä taas syntyy siitä, kun saa hankkia ammatin ja menestyä työssään, kun voi huolehtia omasta perheestään ja sukulaisistaan, sekä viettää aikaansa ystäviensä parissa. Valtiovallan näkökulmasta katsoen turvallisen elämän edellytysten takaaminen lienee yksi tärkeimmistä ellei peräti tärkein julkisen vallan tehtävä.

Me suomalaiset olemme rakentaneet arkipäivän turvallisuutemme pohjoismaisen hyvinvointivaltion ajatukselle. Olemme menestyneet vuosi vuodelta kovemmaksi käyvässä globaalissa kilpailussa henkisestä ja aineellisesta hyvinvoinnista ja vakiinnuttaneet paikkamme maailman rikkaiden maiden joukossa katsottiinpa asiaa millä tahansa mittarilla. Kansalaista palveleva lain-

säädäntö, oikeuden käyttö ja vallan käyttö ovat perusta, jolle hyvinvointi rakennetaan. Tästä rakennustyöstä Hallberg kertoo kytkien tarinan omaan elämäänsä jännittävällä ja kiehtovalla tavalla.

Kirjan alussa Hallberg kysyy, ”Löytyykö punainen lanka?”. Kirjan viimeinen pääotsikko tekee saman kysymyksen ”Löytyykö suuri kertomus?”. Kyllä se löytyy. Se on taiten kudottu moniin mielenkiintoisiin pohdintoihin, joissa syvennytään suomalaisen yhteiskunnan historiaan ja nykyisyyteen oikeuden ja vallan näkökulmasta. Kirjan kannet jo suljettuani mietin, millä sanoilla voisin parhaiten kuvata lukukokemustani. Mietteissäni päädyin tiivistykseen, jossa on vain muutama sana; kirjan punainen lanka on ”oikeuden puolesta ihmistä kunnioittaen ja myötäeläen”. Hallbergin mietteissä arvot ovat kohdallaan ja siksi kirjakin on hienoa pohdintaa ihmisen parhaaksi.

Vielä siitä lukukokemuksesta, joka pyöri mielessäni löytämättä kiinnekohtaa. Vasta monta päivää kirjan lukemisen jälkeen muistini kaivoi esiin tunnekokemukseni alkupisteen. Se on opiskeluaikoinani sattuman kautta käteeni päätynyt kirja, jossa aivan eri aikakaudella, aivan erilaisessa Euroopassa ja aivan eri aihepiiriin liittyen kerrotaan yhtä kiehtovasti ja ihmistä kunnioittavasti omasta elämästä. Tarkoitan Axel Munthen teosta Huvila meren rannalla. Hallbergin uusin kirja on hyvässä seurassa! 🌐

Puolustusministeri Stefan Wallin

Puolustusministerin puhe

198. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 19. syyskuuta 2011

Herra Kenraali, arvoisat 198. valtakunnallisen maanpuolustuskurssin osanottajat, arvoisat kummikurssilaiset, hyvät naiset ja herrat!

Herr general, ärade deltagare i den 198:e riksomfattande försvarskursen, ärade fadderkursdeltagare, mina damer och herrar!!

Försvarsförvaltningen har redan under fjolåret tagit upp behovet att genomföra en omfattande reform. Oberoende av regeringens riktlinjer i fråga om budgeten är en reform nödvändig för att försvarsmakten fortsättningsvis ska ha förutsättningar att uppfylla sina lagstadgade uppgifter och upprätthålla vårt lands militära försvarsförmåga också under 2020-talet. I programmet för Jyrki Katainens regering, som bildades i juni, konstateras det följaktligen att regeringen kommer att inleda en omfattande reform av försvarsmakten, vars mål är att sörja för Finlands försvarsförmåga och åstadkomma bestående kostnadsinbesparingar.

Reformen är en del av den större utvecklingen efter kalla kriget. Flera av er minns att försvarsmaktens krigstida styrka ännu i början av 1990-talet var över 500.000 personer. Från dessa tider har styrkan stegvis sänkts i den takt som materielen har föråldrats och nu är styrkan nere i 350.000 personer. I grannländerna har förändringarna varit betydligt radikalare. I Finland råder det ett omfattande samförstånd om att vårt försvar stöder sig på följande principer: militär alliansfrihet, hela landet ska försvaras och allmän värnplikt. Dessutom definieras försvarsmaktens verksamhet av de lagstadgade uppgifter som har getts den: att försvara Finland, att stöda andra myndigheter och att delta i internationell militär krishantering.

Också den försvarsmaktsreform som förbereds just nu grundar sig på nämnda principer. Samtidigt ställer de statsekonomiska realiteterna vissa nya ramar för förnyandet av systemet. Utgående från den ekonomiska utvecklingen är det mycket sannolikt att försvarsbudgeten kommer att minska betydligt under pågående regeringsperiod. Enligt vår bedömning innebär detta i praktiken en nedskärning på cirka tio procent av försvarsutgifterna jämfört med nuvarande nivå.

Hyvät naiset ja herrat,

Puolustusvoimauudistuksen toteuttaminen nopeasti pienentyvien rahoituskehysten olosuhteissa on haaste, joka edellyttää priorisointia, luopumista ja uudelleen kohdentamista. On selvää, että edessämme on vaikeita päätöksiä, mutta niiden työntäminen tulevaisuuteen vain pahentaisi tilannetta. Resurssien ja toiminnan tasapaino pitkällä aikavälillä on mahdollista toteuttaa vain rakenteellisen muutoksen kautta.

Uudistuksen lähtökohtana on sodan ajan puolustuksen tarpeet. Tärkeimmät osatekijät puolustuskyvyn ylläpidossa ovat henkilöstö, materiaali, infrastruktuuri ja toiminta. Tasapaino edellyttää, että noin kolmannes resursseista kyetään käyttämään materiaaliseen suorituskäyttöön ja valmiuteen, palkkamenojen ja ulkopuolelta tilattavan työn osuus pidetään noin kolmanneksen tasolla ja toiminta turvataan osoittamalla siihen noin kolmannes rahoituksesta. Toiminnallisten uudistusten lisäksi on saavutettava pysyviä säästöjä, mikä on mahdollista vain pienentämällä puolustusvoimien organisaatiota, vähentämällä henkilöstöä ja luopumalla tiloista ja alueista.

Mitä tulee henkilöstöön, on sekä sodan että rauhan ajan vahvuuksia pienennettävä ja

samalla toimintatapoja uudistettava. Henkilöstön vähentämisessä hyödynnetään eläköitymistä ja muuta vaihtuvuutta täysimääräisesti. Tämän ohella palvelutuotannon kumppanuuDET ja yhtiöittämiset vähentävät puolustusvoimien oman henkilöstön määrää. Lisäksi on myös varauduttava irtisanomisiin, vastuullisen ja hyvän työnantajan periaatteita noudattaen. Vähennystarve koskee niin sotilaita kuin siviilihenkilöstöäkin.

Kukaan ei kiistä etteikö suomalaisten reserviläisten ja ammattisotilaiden koulutustaso olisi korkealla tasolla. Tästä yksi konkreettinen esimerkki olkoon sotilaidemme toiminta vaativissa kriisinhallintaoperaatioissa osana monikansallisia joukkoja. Koulutus ei kuitenkaan yksin riitä, vaan joukkomme tarvitsevat myös tehtäviensä edellyttämän materiaalin. Tämän päivän puolustusta ei ole se, että laittaisimme rynnäkkökiväärillä varustetun sotilaan jokaiseen tienrnestykseen. Sen lisäksi tarvitaan muun muassa tiedustelu- ja johtamisjärjestelmät sekä kyky joustavasti käyttää sotilaallista voimaa kannaltamme parhaalla tavalla koko maan alueella.

Materiaalihankkeista leikkaaminen voi kuulostaa helpolta ja nopealta keinolta, mutta se vaikuttaa suoraan puolustusvoimienne tulevaisuuden suorituskäyttöön. Muutenkaan materiaalihankinnoissa ei ole mahdollisuuksia nopeisiin muutoksiin, sillä ne ovat pitkäaikaisia hankkeita, joiden purkamisesta aiheutuisi säästöjen sijaan kustannuksia. Puolustusjärjestelmän kehittäminen ei voi nojata kvartaalitalouteen. Materiaalihankinnoissa ”kvartaali” on lähempänä 25 vuotta kuin neljää kuukautta.

Materiaalihankinnat on kokonaisuutena suunniteltu seuraaville viidelletoista vuodelle siten, että maa-, meri- ja ilmavoimia kehitetään ehjänä kokonaisuutena. Hankintojen viivästyttäminen aiheuttaisi lisää ongelmia viemällä pohjan puolustusvoimien materiaaliselta valmiudelta, johon sotilaallisesti liittoutumattoman pienen maan puolustuskyvyn uskottavuus nojaa. Liittoutumattomuushan edellyttää, että ylläpidämme omin voimin kaikkia puolustuskyvyn osa-alueita.

Puolustusvoimien rauhan ajan rakennetta tarkasteltaessa on muistettava, että varusmiesikäluokka pienenee nykyisestä. Vuoteen 2018

mennessä puolustusvoimissa on noin neljä tuhatta täyttämätöntä koulutuspaikkaa, mikä on otettava huomioon varuskuntaverkon kehittämisessä. Emme siis voi jatkossakaan välttyä joukko-osastojen, esikuntien ja laitosten sulkemiselta. Koko maan puolustaminen ei ole sidoksissa rauhan ajan varuskuntiin tai niiden maantieteelliseen sijaintiin. Puolustusvoimien toiminta maan eri osissa turvataan, vaikka joukko-osastorakenteesta tulisikin nykyistä suppeampi. Mahdollisten lakkauttamisten ja yhdistämisten vaikutukset tullaan arvioimaan huolellisesti, mutta uudistuksen lähtökohtana ovat puolustuksemme tarpeet.

Hyvät naiset ja herrat,

Kasvavien kustannus- ja menopaineiden hillitseminen edellyttää välittömästi käynnistettäviä sopeuttamistoimenpiteitä. Pikavoittoja ei ole löydettävissä, vaan toimenpiteet kohdistuvat puolustusvoimien arkipäivän toimintaan. Jos varusmieskoulutuksen laatu halutaan säilyttää edes alimmalla välttävällä tasolla, joudutaan kertausharjoituksia vähentämään merkittävästi lähivuosina. Sama koskee meri-

voimien alusten merellä oloa ja ilmavoimien lentotunteja.

Edellä mainitut toimenpiteet eivät ole puolustusvoimille uusi asia, vaan niihin on jouduttu turvautumaan aikaisemminkin ainoana mahdollisuutena toiminnan sopeuttamiseksi lyhyellä aikavälillä. On kuitenkin syytä painottaa, että nämä toimenpiteet pureutuvat välittömästi haitallisella tavalla puolustuksemme perusteisiin. Ne eivät myöskään ratkaise laskevan rahoitustason ja nousevien kustannuspaineiden aiheuttamaa ongelmaa pitkällä aikavälillä. Onkin tärkeää, että puolustusvoimauudistus voidaan toteuttaa mahdollisimman nopeasti kestävän tasapainotilan saavuttamiseksi.

Tavoitteenamme on, että puolustusvoimien uusi organisaatio ja uudet toimintatavat otetaan käyttöön vuoden 2015 alussa. Näin varmistetaan uudistuksen vaikuttavuus haastavassa rahoitustilanteessa pitkällä aikavälillä. Lisäksi ennakoivilla ja sopeuttavilla toimilla luodaan uudistukselle edellytyksiä ja hallitaan tilapäisesti lähivuosina merkittävästi laskevaa budjettia.

Puolustushallinnossa ymmärretään se, että olemme samassa veneessä osana valtionhal-

linnon kokonaisuutta, jonka on kannettava vastuunsa valtionhallinnon säästötoimissa. Uskon, että kaikki haluamme puolustusvoimien jatkossakin olevan merkittävä osa yhteiskuntaamme. Puolustushallinto tarvitsee nyt poliittisen tuen ja työrauhan, jotta tarpeelliset, väistämättömät ja osin kivuliaatkin uudistukset kyetään toteuttamaan.

Varmuudella uskallan sanoa, että muutos tulee jatkumaan tämänkin jälkeen. Puolustusta ei kuitenkaan voida uudistaa yksittäisenä organisaationa irrallaan laajemmasta kontekstista. Puolustusvoimien rakenteiden ja toimintatapojen uudistamisen ohella meidän on kyettävä avoimesti keskustelemaan myös turvallisuus- ja puolustuspolitiikkamme perusteista. Puolustusvoimien uudistamisesta on jo useaan otteeseen todettu, että ”jokainen kivi on käännettävä”. Sama on väistämättä edessä myös puheeni alussa mainittujen puolustuspolitiikan peruslinjausten osalta - eikä meillä ole varaa pitää mitään kysymystä tabuna.

Olemme osa euroatlanttista aluetta ja meillä on samat haasteet kuin muillakin alueen valtioilla. Käpertymällä sisäänpäin ei Suomen etuja ole mahdollista puolustaa. Ei nyt eikä tu-

levaisuudessa. On selvää, että kansainvälinen yhteistyö ja verkottuminen niin kotimaassa kuin ulkomaillakin ovat puolustuksemme peruselementtejä jo tänä päivänä. Tässäkään asiassa puolustusvoimat eivät poikkea muun yhteiskunnan kehityksestä. Sen enempiä kansantalouttamme kuin turvallisuuttammekaan ei voida ylläpitää ja rakentaa eristyksissä ympäröivästä maailmasta. Jatkossa tulemme panostamaan yhä enemmän kansainvälisen toiminnan kehittämiseen, yhteistyöhön ja verkottumiseen kaikilla meille tärkeillä osa-alueilla. Tämä on tärkeää myös huoltovarmuutemme kannalta.

Puolustusvoimien uudistaminen edellyttää poliittisia päätöksiä jo vuoden 2012 alkupuolella, jotta uudistus on toteutettavissa edellä kuvatulla tavalla suorituskykyjä vaarantamatta. Todettakoon vielä kertaalleen, että puolustushallinto ei pyydä lisää rahoitusta, vaan mahdollisuuden toteuttaa tarpeelliset uudistukset. Tavoitteenamme on luoda tulevan vuosikym-

menen vaatimuksia vastaavat, tasapainoisesti kehitetyt ja tehtäviinsä laadukkaasti kykenevät puolustusvoimat.

Bästa deltagare i den 198:e försvarskursen!

Ni kursdeltagare har på många sätt en privilegierad ställning. Framför er har ni en fyra veckor lång, ytterst intensiv kurs, under vilken ni får dyka ner i totalförsvarets fascinerande djup. Utnyttja därför på alla sätt det tillfälle ni har fått. Lyssna noga på de föreläsningar som ledande tjänstemän och sakkunniga kommer att hålla för er och diskutera med dem. Delta aktivt i de övningar som ordnas under kursen, men njut också av de besök och det övriga program som ordnas för er. Kom ihåg att vara kritiska. Bekanta er med era kurskamrater; på det sättet kan ni skapa nätverk som håller i decennier och som ni också yrkesmässigt har nytta av.

Jag önskar er alla en nyttig och givande riksomfattande försvarskurs som ger er mycket nytt.

Puolustusvoimain komentajan tervehdys

198. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 19. syyskuuta 2011

**Herra ministeri,
Arvoisat 198. Maanpuolustuskurssin osanottajat,
Hyvät naiset ja herrat,**

**Herr minister,
Ärade deltagare i 198:e försvarskursen,
Mina damer och herrar,**

Tänä vuonna 50 vuotta täyttäneiden valtakunnallisten maanpuolustuskurssien toimeenpano on alusta alkaen annettu puolustusvoimien vastuulle. Minulla on ilo toivottaa kurssin osallistujat tervetulleiksi puolustusvoimien suojiin.

Kokonaismaanpuolustuksesta ja kokonaisuuturvallisuudesta huolehtiminen perustuu niin kutsuttuun laajaan turvallisuuskäsitykseen. Tämän päivän häiriö-, uhka- ja kriisitilanteet koskettavat yhteiskuntaa kokonaisvaltaisesti, ja siksi niiden hallinnan on perustuttava yhteistyöhön. Nykyinen hallinnon yhteistyömalli onkin hyvin toimiva. Yhteistyön periaate on myös maanpuolustuskurssin sisällön punainen lanka, ja se näkyy jo kurssin osallistujien valinnoissa samoin kuin käytännön järjestelyissä luennoitsijoiden, ryhmätöiden ohjaajien sekä tutustumiskohteiden edustaessa laajasti yhteiskunnan eri aloja.

Hyvät kuulijat,

Sotilaallisen puolustuskyvyn ylläpidon yhtenä tavoitteena on, että puolustuskyvyn olemassa olo sellaisenaan ehkäisisi jo ennalta sellaista tilanteiden syntyä, joissa Suomea voitaisiin painostaa tai uhata sotilaallisesti. Tämän ennaltaehkäisyvaikutuksen aikaansaaminen vaatii, että sen takana on todellinen, luotettava ja uskottava puolustuskyky. Siksi on loogista, että valmisteilla olevan puolustusvoimauudistuksenkin lähtökohtana on, miten

puolustusvoimien poikkeusolojen tehtävät toteutetaan.

Tarkoitus on, että tulevaisuudessakin puolustusperiaatteena on alueellinen puolustus. Myös muita periaatteita on tarkasteltu, mutta ne olisivat meille huonosti sopivia olosuhteidemme hyväksikäytön sekä voimavarojemme kannalta. Kun arvioidaan alueellisen puolustusperiaatteen soveltamiseen tarvittavaa puolustusjärjestelmää, on otettava huomioon, että nykyinen järjestelmä koulutusorganisaatioineen on rakennettu 350 tuhannen sotilaan sodan ajan joukkoja varten. Vahvuuden supistuessa on puolustusjärjestelmää voimakkaasti uudistettava. Uudelleen organisointi koskee muun muassa johtamista, paikallispuolustusta, joukkorakennetta ja johtoportaita, maavoimien taistelutapaa sekä logistiikkaa, palvelujen järjestelyjä ja verkottumista muuhun yhteiskuntaan.

Johtamisessa jatketaan nykyaikaisen tekniikan käyttöönottoa. Kokemukset osoittavat, että olemme siinä oikealla tiellä. Joukkojen vähentymisen luonnollinen seuraus on, että myös johtoportaita on karsittava. Suunnitelmiamme mukaan rauhan ajan organisaatiossa joukko-osastot ja tukikohdat tulevat puolustushaarojen komentajien suoraan johtoon ilman välijohtoportaita. Se merkitsee nykyisten sotilaslääniä esikuntien lakkauttamista. Puolustusvoimien maanlaajuisen läsnäolon verkosto rakentuu tulevaisuudessa aluetuimistöjen pohjalle. Niille tulee myös poikkeusoloissa aluetason johtovastuita. Julkisessa keskustelussa on puolustusvoimien kokoonpanosta puhuttaessa ollut esillä kaksi ääripäätä: pitäisikö panostaa hyvin suureen reserviin - jolloin joukot tosin olisivat enimmäkseen hyvin vajavaisesti varustettuja - vai pitäisikö olla vain pieni määrä erittäin hyvin varustettuja joukkoja?

Todellisuus tulevaisuudessa on näiden ääripäiden välissä. Tavoitteena on tasapainoinen kokonaisuus. Puolustusvoimien sodan ajan joukot tullaan jakamaan operatiivisiin, alueellisiin ja paikallisjoukkoihin. Näiden joukkoryhmien kokoonpano ja varustus mitoitetaan niille annettavien tehtävien mukaan. Näin voidaan myös tehokkaasti hyödyntää vanhempi mutta käyttökelpoinen kalusto.

Kysymys mahdollisista kodinturvajoukoista nousi esiin eräänä vaihtoehtona puolustusvoimien suunnittelussa viime vuoden alkupuolella. Sen jälkeen asiasta on käyty keskustelua lähinnä puolustusvoimien ulkopuolella. Puolustusvoimat on keskittynyt tämän mahdollisuuden selvittämiseen. Perusteellisten selvitysten jälkeen ja kokonaissuunnittelun edettyä on tultu tulokseen, että puolustusvoimat ei tule esittämään erillisten kodinturvajoukkojen perustamista. Niiden rakentaminen, organisaatioiden muodostaminen ja muut järjestelyt olisivat ristiriidassa resurssien säästötarpeiden kanssa sekä siihen nähden, että organisaatioita on nyt ennen kaikkea supistettava, ei suinkaan perustettava lisää. ”Kodinturvatehtävät” voidaan sijoittaa puolustusvoimien uudistettavaan aluetason organisaatioon. Näitä tehtäviä

toteuttaisivat tulevaisuudessa paikallisjoukot sekä niihin sisältyvät maakuntajoukot. Paikallisjoukkojen tehtäviksi tulisivat muun muassa paikallispuolustus selustassa ja sivusuunnalla, alueen valvonta, sotilas- ja siviilikohteiden suojaaminen, liikenteen ohjaus, turvallisuusvalvonta, yhteydenpito eri viranomaisiin, joukkojen perustaminen ja siihen sisältyvä koulutus, henkilö- ja ajoneuvotäydennykset sekä virkapu siviiliviranomaisille. Eräänä tavoitteena on reservin osaamisen entistä parempi hyödyntäminen sijoittamalla muun muassa vanhempia mutta kenttäkelpoisia ja kokeneita reserviläisiä paikallisjoukkojen tehtäviin nykyistä vielä huolellisemman yksilöllisen valinnan perusteella. Aluetuimistöjen ja paikallisjoukkojen tasolla rakentuisi myös kosketuspinta vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja sotilaallisen maanpuolustuksen välille. Paikallisjoukkojen suunnittelu on parhaillaan käynnistymässä, ja suunnittelutyössä puolustusvoimat tulee olemaan yhteydessä vapaaehtoiskentään. Voimme yhdessä tehdä tästä osuudesta hyvän kokonaisuuden.

Puolustusvoimauudistuksen peruslinjat ovat muotoutuneet. Niiden pohjalta puolustusvoimat laatii uudistuksen suunnitelman

vuoden 2012 tammikuun loppuun mennessä. Poliittiset päätökset toimeenpanoa varten tarvitaan sen jälkeen pikaisesti, koska uudistuksen aikataulua pitää nopeuttaa puolustusvoimille asetettujen säästövaatimusten vuoksi. Uuden kokoonpanon on oltava toiminnassa vuoden 2015 alussa. Muussa tapauksessa vaadittujen säästöjen toteutus vaarantuu. Ensimmäiset joukko-osastojen lakkautukset on sen vuoksi pyrittävä tekemään jo vuoden 2013 lopussa.

Yhteiskunnassamme on varmaankin monia toimialoja, joita on niiden ulkopuolelta kehoitettava aloittamaan uudistukset. Puolustusvoimien kohdalla näin ei ole, vaan olemme itse tunnistanee uudistustarpeet, ja olemme valmiita ne täyttämään. Uudistukset pitää nyt voida tehdä täysimääräisinä saavuttaaksemme kustannustehokkaan kokonaisuuden, jossa yhtäältä rahoitus ja toisaalta puolustusvoimien

tehtävät, koko sekä toiminnan kustannukset ovat tasapainossa. Nyt ne eivät ole. Raha ei riitä nykyisen kokoisten puolustusvoimien ylläpitoon.

Ärade kursdeltagare,

Det råder ingen brist på aktuella ämnen under kursens gång. Utnyttja det här tillfället maximalt - inte bara med tanke på kursens målsättning - utan även att generera nya tankar och bilda nätver.

Jos minun tähän loppuun pitäisi nimetä joku ajankohtainen kehittämistä vaativa alue, jossa teidänkin panostanne tarvitaan, niin se olisi varmasti elinkeinoelämän ja hallinnon välinen yhteistyö kriisivalmiuksien ylläpidossa. Tätä asiaa kursilla voitaisiin erikseen pohtia muun muassa soveltavan harjoituksen ratkaisujen yhteydessä. Toivotan teille antoisaa kurssia. 🌍

Äänestä ja vaikuta, mihin Serla lahjoittaa yhteensä 50.000 euroa.

Serla puolustaa suomalaista arkea. Äänestämällä Hyvä Teko -kohdetta netissä, olet mukana päättämässä, mitkä 10 kohdetta saavat kukin 5.000 euroa. Voit myös voittaa palkinnon itsellesi: 5.000 kWh vihreää sähköä (arvo 400 €).

Osallistu osoitteessa serla.fi ja facebook.com/serlaorava.

Ihana arki.

Kuljetuskoneen ja historian siipien havinaa

194.–197. Maanpuolustuskurssien turvallisuuspolitiikan matka Belgiaan

Turvallisuuspolitiikka on ennen kaikkea kansainvälistä yhteistyötä. Siksi on ensiarvoisen tärkeää poistua välillä kotimaasta tutkailemaan, miltä maailma näyttää Brysselissä sijaitsevan Euroopan mahtavimman byrokratiamylyn EU:n ja samassa kaupungissa päämajaansa pitävän puolustusliitto Naton näkökulmasta.

Kurssien 194–197 syyskuinen retki Belgiaan oli monessakin suhteessa historiallinen. Tietävästi koskaan aikaisemmin Casa-kuljetuskone ei ole taittanut Helsinki-Vantaalta Wallonian ytimessä sijaitsevalle Charleroi'n lentokentän väliä kuutta tuntia ja kahtakymmentä minuuttia. Navakan vastatuulen johdosta matkalle tuli pituutta, mutta tunnelmaa oli sitäkin enemmän.

Innokkaimmat koiranleuat jo veistelivät, että jos koneiden nopeus on tätä luokkaa,

konflikti ehtii jo päättyä, ennen kuin Casa ehtii kohteeseen. Sallimme toinen toisillemme tämän pienen huumorin.

Retki oli historiallinen toisestakin syystä. Olimme nimittäin syyskuun alussa Suomen Nato-suurlähettiläänä aloittaneen Pia Rantala-Engbergin ensimmäiset viralliset – ja ennen kaikkea hienot – vieraat.

Kylmästä sodasta kriisinhallintaan

Tälläkin kertaa ulkomaanmatka kannatti: monet Natoa koskevat perusasiat tulivat selviksi: päätökset tehdään jäsenmaiden kesken yhteisymmärryksessä, strategiset kysymykset ovat hallitusten ja parlamenttien hallinnassa. ”Siviilit päättävät, sotilaat toteuttavat”, kuten suurlähettiläs Rantala-Engberg monipuolisessa esitelmässään totesi.

Saimme myös hyvän katsauksen puolustusliiton muutokseen kylmän sodan jälkeen. Viimeisen 20 vuoden aikana Naton toimintaa ovat värittäneet ennen kaikkea laajentuminen uusiin jäsenmaihin, suuret panostukset kriisinhallintaoperaatioihin ja kumppanuusohjelmat. Tärkeimpiä niistä on kumppanuus Venäjän kanssa, joka on ollut tiivistä vuodesta 1997 lähtien. Nato-Venäjä-neuvosto on kokoontunut vuodesta 2002.

Kiinan kanssa kumppanuusohjelmaa ei toisaiseksi ole aloitettu, vaikka erilaisia kontakteja on ollut jo paljon.

Naton rauhankumppanuusohjelmassa on mukana 22 valtiota, mukaan lukien Suomi. Kumppanuutensa aikana Suomen kannalta on ollut keskeistä sotilaallisen yhteensopivuuden, yhteistoimintakyvyn ja voimavarojen kehittäminen. Rauhankumppanuusaiheisiin meitä vihki Naton päämajassa kommodori Tapio Majjala.

Viime vuosina Natossa on korostunut niin sanottu siviilivalmiussuunnittelu (Civil Emer-

gency Planning CEP). Se tarkoittaa Naton tekemää yhteistyötä siviili- ja sotilasviranomaisen sekä kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Natoa ovat perinteisten turvallisuusuhkien lisäksi työllistäneet terrorismi, alueelliset konfliktit, energiaturvallisuus, tietoverkkojen toimintavarmuus ja niin sanotut cyber-uhkat. Pienenä yksityiskohtana mainittakoon, että Naton laskelmien mukaan puolustusliittoa vastaan hyökätään virtuaalisesti noin 300 kertaa päivässä. Cyber-sota ei välttämättä ole vain tieteiselokuvien aihe. Se näyttää olevan varsin arkipäiväinen uhka.

Toinenkin fiktiiviseltä kuulostava aihe on työllistänyt Natoa ja sen jäsenmaita viime vuosina, nimittäin merirosvous. Suomellakin on tästä kokemusta: kuten tunnettua on, miinalaiva Pohjanmaa palveli Intian valtamerellä menestyksekkäästi Atalanta-operaatioissa.

Sotilaallisesta tiedustelusta on hyötyä myös merirosvojen torjunnassa. Saimme päämajassa kuulla, että Naton jäsenmaat voivat skannata merirosvojen tukikohtia satelliiteillaan.

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokous 3.11.2011

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokous pidettiin 3.11.2011 Helsingin yliopiston juhlasalissa. Tilaisuuden avasi yhdistyksen puheenjohtaja, pääjohtaja Kari Jordan ja valtiosihteeri Raimo Sailas alusti aiheesta ”Talouden näkymät”.

Puheenvuorojen jälkeen yleisöllä oli mahdollisuus ohjata alustajien paneelikeskustelua kysymyksin ja kommentein.

Tietoa keskustelun pohjaksi

Retkeämme värittä tietoenkin vilkas keskustelu Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä. Kyseinen teema on varsin haastava puheenaihe, mutta ehdottomasti sellainen, josta täytyy voida analyttisesti keskustella. Siinä missä monet muut asiat, vahva argumentoituva keskustelukulttuuri ei ole meidän suomalaisten parhaimpia vahvuuksia.

Uskon, että tämäkin vierailu toi monelle meistä tietoa oman näkemyksen muodostamisen pohjaksi. Suomen Nato-jäsenyyden ulottuvuuksista keskustelimme muun muassa kommodori Tapio Maijalan kanssa. Jäsenyydestä aiheutuu Suomelle jonkin verran kustannuksia, sillä Nato odottaa Suomen satsaavan omaan aluepuolustukseensa, kuten muutkin jäsenmaat. Säästöjä sen sijaan saisimme kaluston ylläpitokustannuksista.

Etuna jäsenyydestä olisi se, ettei kaikkea kalustoa tarvitse hankkia itse. Tärkeä periaate – ”siivilit päättävät, sotilaat toteuttavat” – toteutuu tässäkin, eivätkä sotilaat ota Nato-jäsenyyteen kantaa. Mielipide heillekin sallitaan, ja monet heistä tuntuvat tätä nykyä ajattelevan, että Suomi olisi Natossa samanmielisten maiden joukossa.

Naton vinkkelistä katsottuna USA ja Venäjä ovat aidosti samalla puolella, ja Suomi olisi tässä joukossa hyvässä seurassa.

Vierailullamme aistimme ennen kaikkea ennen sitä, että siinä missä vielä takavuosisikymmeninä puolustusvoimissa vallitsi monenlaisia näkemyksiä sotilasliitosta, tällä hetkellä tilanne tuntuu sellaiselta, että suurin osa upseereista suhtautuu puolustusliittoon joko neutraalisti tai myönteisesti.

Belgiaan ja takaisin sanotaan olevan yhtä pitkä matka. Tällä kertaa ei kuitenkaan niin ollut. Casa-kuljetuskone sujahti Brysselin Zaventemin (samat kiitoradat kuin Melsbroekin sotilaskentällä) kentältä Helsinki-Vantaalle hienoisen myötätuulen saattelemana reilussa neljässä tunnissa.

On mukavaa matkustaa tyylikkäästi. Tyylikkääksi voi nimittäin kutsua matkantekoamme kun linja-auto kurvasi Zaventemin platalle suoraan lentokoneen viereen. Siitä vain koko porukka suoraan koneeseen ja taivaalle. Ei turhia muodollisuuksia, turvatarkastuksia ja kopelointia.

Arno Aho, 196. MPK

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen puheenjohtaja, pääjohtaja Kari Jordan avasi tilaisuuden

Valtiosihteeri Raimo Sailas alusti aiheesta ”Talouden näkymät”

Helsingin Yliopiston juhlasalissa oli noin 650 henkilöä kuulemassa ajankohtaista esitystä

Alustuksen jälkeisessä paneelissa valtiosihteeri Raimo Sailas, yhdistyksen puheenjohtaja, pääjohtaja Kari Jordan sekä yhdistyksen hallituksen sihteeri, eversti Kim Mattsson

Mp-juoksijoiden kauden huipennus

Toimintasuunnitelman mukaisesti Maanpuolustusjuoksun jäsenistöä suunnisti kauden päätaivoitteeseensa kahteen eri kohteeseen. Kyse ei ollut välirikosta, vaan kahden mielenkiintoa herättäneen Maraton-tapahtuman ajoittumisesta samalle päivälle lokakuun puoleen väliin.

Istanbulin matkalle osallistui peräti 16 hengen ryhmä. Aasian puolelta Eurooppaan juostava Euraasian maraton on maailman ainoa maraton, jossa juostaan toiseen maanosaan. Bosporinsalmen ylitys 1,3 kilometriä pitkää siltaa pitkin yli 10 000 muun juoksijan joukossa olikin erittäin huikaiseva kokemus. Eksotiikkaa lisäsivät myös minareettien kovaääniset rukoukset maratonin aikana sekä lukuisat historialliset kohteet reitin varrella.

Majoitus oli järjestynyt Sultanahmetista, korttelin päästä Sinisestä moskeijasta ja Hagia Sophiasta, joihin ryhmämme pääsi tutustumaan Istanbulin yliopiston professorin johdolla. Viikonloppu huipentui tietenkin yhteiseen juhlaillalliseen vanhassa kaupungissa.

Ne, joille idän ihmeet eivät vielä tällä kertaa olleet ohjelmassa, valitsivat perinteikkään Amsterdamin maratonin. Jopa viileä syysaamu siivitti juoksijat, yhteismäärältään lähes 15 000, liikkeelle Amsterdamin perinteikkäältä olympiastadionilta. Maanpuolustusjuoksijat esiintyivät uusissa edustuspaidoissaan

tyylikkäästi omaan vauhtiinsa luottaen jättäen kärkekähinat etupäässä Afrikasta tulleiden kiitokseiden murheeksi.

Juoksua edeltävän illan yhteispäivällisellä asetetut tavoitteet saavutettiin lähes täydellisesti. Kaikki selvisivät tavoiteaikojensa puitteissa maaliin ja jaksoivat vielä illalla jakaa kokemuksiaan muulle porukalle. Klubilaisista kiivainta vauhtia piti ilmavoimalliseen tyyliin prikaatikenraali Kari Salmi. Hänen ensi kokeilunsa tällä kuninkuusmatkalla tuotti selvästi alle neljän tunnin loppuajan, joten hänestä saatetaan kuulla näissä piireissä vielä uudelleenkin!

Onnittelut kaikille urakan suorittaneille ja kiitokset hyvästä yhteistyöstä molempien porukoiden välle.

*Matkasihteerit
Timo ja Jyrki*

MP-klubilaiset edustivat Suomea ensi kertaa uudessa sinivalkoisessa edustuspaidassa. Juoksuclubilaiset voivat ostaa paidan, tilaukset Jyrki Heinoselle, jyrki.heinonen@mil.fi

Bosporinsalmen ylitys

Istanbulin maratoonarit urakan jälkeen

Sanni Halla-aho

Päätoimittaja, Arvo

MPK 198 -blogi

Ensimmäinen päivä,
maanantai 19.9.2011

Meiltä otettiin luulot pois heti kurssin avajaistilaisuudessa; puolustusministeri Wallin aloitti puheensa toisella kotimaisella. Ruotsinkielinen osio jatkui niin pitkään, että luulimme hänen pirtuutaan käyttävän vain omaa äidinkieltään koko puheen ajan.

Olo oli aluksi vähän kuin BB-talossa. Juuri ketään ei tunne, eikä välttämättä tuntenut kuuluvansa sangen arvovaltaiseen joukkoon. Toisaalta tällaisessa tiiviissä, määräaikaisessa yhteisössä on ennemminkin huono puoli, jos mukana on tuttuja, joiden kylkeen on liian helppo liimautua ja unohtaa elintärkeä verkottuminen. Sitä kurssiraati ei taatusti tiennyt, että kurssikaverikseni on päätyntä mm. ystäväni entinen pomo ja mieheni työkaverin vaimo.

Avajaisia seuraa tuhti perusannos kurssista ja kurssilaisista. Mieleen jää se, että maanpuolustuskurssilaisia on 50 vuoden aikana koulutettu noin 7 800 ja lähes jokaisella kurssilaisella on koira.

Ensimmäinen viikko puolivälissä, keskiviikko 21.9.2011

Kurssimme kohtasi ensimmäisellä viikolla yllättäviä vastaiskuja. Ensimmäinen oli se, että ministeri Wallin tuli avajaistilaisuuteen järjestyvät seitsemän minuuttia myöhässä. Toinen takaisu sattui kuljetuskoneelle, jonka piti viedä meidät tutustumaan Satakunnan lennostoon. Onni onnettomuudessa, että kone hajosi ennen kuin meidät oli pakattu siihen.

Pääsimme käsiksi jännityksellä odottamamme soveltavaan tehtävään. Kriisi vaikutti totaalilaiselta, eikä ratkaisuvaihtoehtoja nousut hirveästi mieleen. Tilannekuvauksen huolelliseen läpikäymiseen ei meinannut aika riittää.

Hallinnon alat oli jaettu ennakkoon, mutta ministeriöiden sisällä pääsimme itse vaikuttamaan vastuunjakoon. Ainakin sisäisen turvallisuuden puuhaporukassa oli hyvä draivi! Pääministeriksi nimettiin kansanedustaja Juha Rehula, jolla on entuudestaan tasia ministeriöliiniin. Juhan hyrisevää ääntä tahdittivat

napakat nuijan kopautukset, ja niin kriisivyyhti alkoi kuin alkoikin aueta.

Ohi on eka viikko! Perjantai 23.9.2011

Varsinaisen luentojen seuraamisen ja vierailujen lisäksi aikaa kuluu soveltavan tehtävän valmisteluihin sekä erilaisiin kurssitoimintoihin. Näistä suurin vastuu on luonnollisesti oltermanni Pasi Mäenpäällä (Elisa Oyj), emäntä Anni Rimpiläisellä (liikenne- ja viestintäministeriö), isäntä Aki Ojasella (Aspo Oyj) sekä pääsihteeri Jussi-Petri Hirvosella (Itä-Suomen Huoltorykmentti). Heidän tu-

kenaan ovat muut toimikunnat ja kurssin vastuuhenkilöt.

Päällimmäisenä viikosta jäivät mieleen sisäministeriön kansliapäällikkö Ritva Viljasen sisäisen turvallisuuden luento, eduskunnan istuntosalin arvokas tunnelma, henkilökohtainen niskalenkki ekasta syysflunssasta sekä Parolan panssariprikaatin munkit.

Toinen viikko käynnissä, tiistai 27.9.2011

Sotilaallinen kuri ilmenee maanpuolustuskursilla jämäptinä aikataulujen noudattamisena.

Luennot alkavat aina ajallaan. Luennoitsijat esittävät asiansa annetussa ajassa ja jättävät puheenvuorojensa jälkeen keskusteluaikaa. Kysymykset ja kommentit erotetaan selvästi toisistaan. Kun aika loppuu, jäävät viimeiset kysyjät ilman puheenvuoroa, mutta kaikki tyytyvät kohtaloonsa.

Alkuviikon hitti oli ehdottomasti luento lähialueiden maiden puolustusjärjestelyistä. Kuuntelimme hipohiljaa, mitä tiedustelupäällikkö Georgij Alafuzoffilla oli kerrottavaa. Tutustumiskäynneillä saimme tietää, että kriisitilanteessa jokaisen on pakattava omat eväät mukaan väestönsuojaan ja että täysissä pelastustamaineissa olevan palomiehen Cooperin testitulos laskee noin kolmannekseen normaalista.

Toinen viikko suoritettu, torstai 29.9.2011

Toivottavasti Neste Oil pysyy jatkossakin maanpuolustuskurssien ohjelmistossa. Nesteen iltapala oli jotain täydellisen ja erinomaisen väliltä. Toki kuulumme myös monia tärkeitä seikkoja tulevaisuuden polttoainetuotannosta.

Onneksi joku ymmärsi, että tapana on järjestää puolikurssijuhlat. Kurssi 198 on melko laiska juhlija. Zetoriin jaksoi paikalle noin puolet ryhmästä, ja jokaisen kierroksen jälkeen porukasta väheni puolet kotiin tai hotelliin nukkumaan.

Viikon lopuksi pääsimme käytännön harjoituksen ensimmäisen vaiheen loppuun. Nyt pulpeteilla odottaa tehtävän uudet käännteet.

Kolmas viikko käynnistyy, maanantai 3.10.2011

Soveltavassa tehtävässä pantiin roolit uusiksi. Hallituksessamme on akkavalta!

On aika lausua muutama sananen pääopettajistamme Kimistä ja Torstista. Luotettavuus ja jämäptiys ovat ruumiillistuneet näissä kahdessa henkilössä – tai ainakin heidän työminässään. Ties minkälaisia hutiluksia ovat vapaa-ajallaan. On sentään yksi asia, jota Kim ja Torsti eivät handlaa: naisen logiikka. Niinpä korkokenkä- ja hamekiellot häviävät välillä semanttiseen kohinaan.

Ohi on internaatti! torstai 6.10.2011

Olemme oppineet maanpuolustuskurssin aikana, että Suomi on saari, joten mikä onkaan strategisesti parempi tutustumiskohde kuin maamme meripuolustuksen ydin, Upinniemi. Upinniemi oli niin upea syksyisessä asussaan, että harmittaa kaikkien niiden kurssien puolesta, jotka joutuvat internaattivaiheessaan jonnekin muualle.

Matkasimme Upinniemeen tv:stä ja merirosvojahdista tutulla miinalaiva Pohjanmaalla. Miinat näyttivät samoilta kuin sarjakuvissa. Jokaisella laivalla on oma kummi, joka on yleensä naispuolinen. Siitäpä seuraava tavoite elämään!

Upinniemessä opittiin taisteluskeltajista, laivoista, varusmiehen elämästä ja kurssikaveleistakin; illanvieton kohokohtana oli talentkisa. Ruoka oli erinomaista, vaikkamme ihan koko ajan pysyneetkään sotapoikien (ja -tyttöjen) murkinoissa.

Oli lähes liikuttavaa hyvästellä soveltava tehtävä. Omasta mielestämme kriisi ei tuntunut ihan selvitettyltä, mutta saimme kuitenkin asiantuntevilta opettajiltamme kuitauksen hyvin tehdystä työstä.

Viimeinen viikko, ikävähän tässä tulee keskiviikkona 12.10.2011

Viimeisen viikon ohjelmistoon on säästetty todellisia helmiä. Säteily, kemialliset aseet ja henkinen kestävyys poikkeusoloissa ovat niin mielenkiintoisia aiheita, etteivät kurssilaiset meinaa pysyä penkeissään. Natosta

kuullaan niin puoltavia kuin vastustaviakin kantoja. Potin räjäyttää kuitenkin Maanpuolustuskorkeakoulun Juha-Antero Puitola, jonka terrorismi-luento on vertaansa vailla.

Maanpuolustuskurssi 198:n porukka on kaiken muun erinomaisuutensa lisäksi poikkeavaa myös juomatottumuksiltaan; mukana on todella paljon teenjuojia. Viimeisenä iltana kurssijuhlissa päästään onneksi myös samppanjan makuun – kiitos ahkeran talousjaoston varainkeruutyön. 🌐

198. Maanpuolustuskurssi (III/11) 19.9.–12.10.2011

Eturivi vasemmalta:

toiminnanjohtaja Marjo **Pihlman**, osastopäällikkö Pirkko **Pohjoisaho-Aarti**, päätoimittaja Sanni **Halla-aho**, kansanedustaja Elsi **Katainen**, liikenneneuvos Anni **Rimpiläinen**, johtaja Pasi **Mäenpää**, toimitusjohtaja Aki **Ojanen**, markkinointijohtaja Päivi **Nummi-Aho**, museonjohtaja Pirkko **Siitari**, kansanedustaja Pia **Kauma** ja ylijohtaja Petri **Pohjonen**.

Keskirivi vasemmalta:

talous- ja rahoitusjohtaja Tapio **Korpeinen**, teollisuusneuvos Antti **Joensuu**, toimitusjohtaja Juha **Mutru**, tiedotuspäällikkö Eero **Karhuvaara**, kansliapäällikkö Jukka **Keskitalo**, politiikan toimituksen esimies Marko **Junkkari**, toimitusjohtaja Mika **Vehviläinen**, vararehtori Pirjo **Nuutila**, toimitusjohtaja Raimo **Inkinen**, maahanmuuttojohtaja Sirkku **Päivärinne**, henkilöstöjohtaja Pirkko **Hämäläinen**, hallintoneuvos Ahti **Vapaavuori**, kansanedustaja Juha **Rehula**, puheenjohtaja Timo **Vallittu**, ylijohtaja Sinikka **Rajaniemi**, puheenjohtaja Petri **Vanhala**, varatoimitusjohtaja Kai **Kaasalainen**, teknologiajohtaja Risto **Koivula**, toimialajohtaja Teppo **Koivisto** ja puheenjohtaja Timo **Kaukonen**.

Takarivi vasemmalta:

kansanedustaja Reijo **Tossavainen**, yksikön päällikkö Timo **Heino**, eversti Harri **Kauppinen**, 1. varapuheenjohtaja Teuvo V. **Riikonen**, päätoimittaja Tapani **Mäkinen**, taidemuseon johtaja Janne **Gallen-Kallela-Sirén**, toimitusjohtaja Hannu **Saastamoinen**, kansanedustaja Markku **Mäntymaa**, toimitusjohtaja Lauri **Kivekäs**, eversti Jussi-Petri **Hirvonen**, toimitusjohtaja Seppo **Rinta**, ylijohtaja Juha **Ojala**, Executive Vice President Ari **Lehtoranta**, toimitusjohtaja Kim **Wiio**, toimitusjohtaja Ralf **Holmlund** ja toimitusjohtaja Kimmo **Naski**.

Poissa: toimitusjohtaja Jukka **Harju** ja hallintojohtaja Pertti **Rauhio**.

198. Maanpuolustuskurssin luottamusjohto

Oltermanni, johtaja Pasi Mäenpää;
emäntä, liikenneneuvos Anni Rimpiläinen;
isäntä, toimitusjohtaja Aki Ojanen.

Tuleva toiminta talvi 2011–2012

Valtakunnallinen kurssitoiminta

40. Maanpuolustuksen erikoiskurssi (suurlähettiläät)	7. – 8.12.2011
200. Maanpuolustuskurssi	23.1. – 15.2.2012
201. Maanpuolustuskurssi	5. – 28.3.2012

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toiminta

Turvallisuuspolitiikan ilta, Helsingin yliopisto .....19.1.2012 (klo 18.00)

Maanpuolustus -lehti ilmestyy maaliskuussa.

Kesä- ja syyskauden aikana toimituksen tietoon ovat tulleet seuraavat seuraavat kurssitapaamiset ja -kokoukset, jotka on pidetty 24.10. mennessä. Toimitus on päättänyt, että tapaamistapahtumasta julkaistaan vain ajankohta ja paikka mikäli kurssi ei ole toimitannut toimitukselle tapahtumasta erillistä kertomusta. Kertomus tulee lähettää osoitteeseen maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com. Enimmäispituus on noin 1700 merkkiä. Kuvat: yhden palstan kuvan minimileveys 800 pikseliä, kahden palstan kuvan minimi 1700 px

”100 kurssin traditio” 98. Maanpuolustuskurssin edustajat osallistuivat 198. Maanpuolustuskurssin avajaisiin 19.9. Säätytalossa.

”50 kurssin traditio” 148. Maanpuolustuskurssin edustajat seurasivat ”kummikurssina” opetusta 11.10. Kruununhaan Maneesissa.

45. Maanpuolustuskurssi kokoontui kursipaikkansa Sotakorkeakoulun naapurissa, ravintola Kolmessa Kruunussa 14.9. viiden kurssiveljen voimin. Kurssin kokonaisvahvuus oli 35 – nyt osoitteistossa on 14 nimeä ja näistä seitsemän pääkaupunkiseudun ulkopuolella: Sodankylässä, Oulussa, Haapavedellä, Kajaanissa, Jyväskylässä, Savonlinnassa ja Tampereella. Uudeksi oltermanniksi, edesmenneen kauppaneuvos Armas Tasan seuraajaksi valittiin Eero Sauri.

Kurssi on neljän vuosikymmenen aikana ollut erittäin aktiivinen kokoontumisissaan. Vuoteen 1994 saakka kokoukset on dokumentoitu alkuperäisen oltermannimme Armas Tasan silloin julkaisemaan 36-sivuisen vihkoseen ”Maanpuolustuskurssi 45. retkeilyjen historiaa”.

Eero Sauri

55, 56, 57. ja 58. Maanpuolustuskurssit tutustuivat Lahdessa sijaitsevaan Sotilaslääketieteen Keskukseen 31.5.

Keskuksen toiminnan esitteli laitoksen apulaisjohtaja, everstiluutnantti Esa-Jussi Nuutila. Hän kertoi myös perusteellisesta organisaatiomuutoksesta, joka viimeisten viiden vuoden aikana on viety lävitse Puolustusvoimien koko lääkintätoimen alueella. Toimintojen kustannustehokkuus on voitu nostaa miltei kaksinkertaiseksi. Tämä on saavutus, josta niin julkinen kuin yksityinenkin terveydenhuolto voivat ottaa oppia. Keskuksen tehtäväkentän laajuus ja työalueiden monipuolisuus niin koulutuksen ja soveltuvuustestausten kuin kriisiaikojen

lääkevalmistuksen taikka soveltavan tutkimuksen alueilla hämmästyttivät kuulijoita.

Retkemme kruunasi maastokäynti, jonka aikana pääsimme seuraamaan meneillään olutta varusmiesten aliupseerikurssin ja lääkärin reserviupseerikurssin yhteistä, viimeisen koulutusvaiheen sotaharjoitusta. Harjoituksen johtajan, kapteeni Timo Pesosen opastuksella saimme todeta yksittäisen taistelijan, ryhmän, komppaniatason ja pataljoonatason lääkintätaitojen ja kenttälääkinnän nopeuden parantuneen huomasti muutaman viime vuosikymmenen aikana. Kirurgitason toimenpiteiden suorittaminen jo lähellä etulinjaa pelastaa yhä suuremman osan haavoittuneista. Käytössä olevat, nopeasti siirrettävät, korkealuokkaiset laitteet ja lääkintähenkilöstön ammattitaito voivat pelastaa ihmishenkiä myös rauhanajan siviilielämän katastrofeissa.

Vierailupäivään osallistui yhteensä 16 kursilaista.

Pekka Malinen

62. Maanpuolustuskurssin 35-vuotiskokous Suomen Ilmailumuseossa

Juhlakokouksessa olivat 1976 pidetyn 62. kurssin 12 aktiivisinta jäsentä.

Aiheena oli Suomen Ilmavoimien historia ja nykytilanne. Eversti Kim Jäämeri piti oivallisen esitelmän aiheesta ”Suomen ilmapuolustus tänään”. Hän esitti havainnollisesti, miten oleellista on suunnitella riittävällä aikajänteellä kaluston uudistukset, hankkia meille sopivat uudet teknologian apuvälineet ja kouluttaa ja pitää osaava henkilöstö. Ilmavalvontatietojen vaihto ja NATO:n standardien mukaisten taisteluharjoitusten käyminen Ruotsin ja Norjan kanssa sekä muu kansainvälinen verkottuminen pitävät ilmapuolustuksemme uskottavana. Uhkana ovat valtion säästötavoitteet.

Kenraaliluutnantti Pertti Nykänen kertoi mielenkiintoisella tavalla Vantaalle rakennetun Ilmailumuseon toiminnasta. Hän esitteli

museossa olevia koneita ja valotti niiden historiaa. Esitämme mitä parhaimmat kiitoksemme Teille molemmille sekä museon emännälle maistuvasta lounaasta.

Oltermanni Jouko Sere piti merkityksellisenä kylmän sodan päättymistä, Neuvostoliiton romahdusta ja Suomen liittymistä Euroopan Unioniin. Turvallisuuspoliittinen tilanne on parantunut ja liikkumatila lisääntynyt sitten vuoden 1976. Hän korosti kurssihengen ja maanpuolustuksen tärkeyttä.

Isäntä Pertti Tolla, kenraaliluutnantti ja entinen koelentäjä, selvitti Ilmavoimien Vainajien päivänä pidetyssä 35-vuotiskokouksessamme 7.9.2011 niitä juhlamenoja, joilla nykypolvet kunnioittavat henkensä Isänmaalle uhranneita. Myös kurssimme osallistui muistopäivän viettoon.

MPK 62 päätti kokoontua edelleen vuosittain keskustelemaan tarkemmin sovittavista turvallisuuspolitiikan teemoista emäntä Gunvor Brettschneiderin ja 10 kurssiveljen hyristessä tyytyväisinä Pertti Tollan järjestämälle ohjelmalle.

Yhteysupseeri Teuvo Varjas

86. Maanpuolustuskurssin matka 29.–30.9. suuntautui Lappeenrantaan ja Viipuriin.

Maanpuolustuskurssi 88:n kurssimatka Viroon

Kurssin vuotuinen kurssitapaaminen tapahtui Tarttoon ja Tallinaan suuntautuneen matkan merkeissä 14.–16.9. Mukana oli puoliot mukaan lukien yhteensä 20 henkeä.

Ensimmäisen päivän kohokohta oli vierailu Tartossa toimivaan Baltian maanpuolustuskorkeakouluun, jossa BalDefColissa työskentelevä everstiluutnantti Mika Kerttunen esitteli laajasti sotilasopetuslaitoksen toimintaa ja sen merkitystä. Erityistä huomiota herätti koulun korkea kansainvälisyys.

Varsinaisessa kurssikokouksessa oltermannimme Eero Rantala piti mielenkiintoisen esitelmän Tarton rauhansopimuksesta tai oikeammin Suomen itsenäistymisen ja rauhansopimuksen solmimisen välisestä kolmen vuoden kaudesta. Tätä tietoisuutta täydensi erinomaisesti seuraavana päivänä Viron opetusministerinä vv. 1994–95 toiminut Peeter Olesk. Hänen puheensa pitopaikka, Viron opiskelijaseuran talo,

oli täysosuma, sillä juuri samassa rakennuksessa Tarton rauhansopimuksen neuvottelut käytiin ja sopimus allekirjoitettiin.

Ohjelmassa oli myös kulttuurikierros Tartossa. Yliopistokaupungin rooli korostui, kun saimme kuulla, että Tarton yliopistossa on 23 000 opiskelijaa ja lisäksi Maalaisyliopistossa vielä 5 000. Myös käynti Alvar Aallon suunnittelemissa funkistyyliisissä Villa Tammekannissa oli elämys. Täysin kunnostetun rakennuksen omistaa nykyään Turun yliopistosäätiö ja se palvelee Suomesta tulevien opiskelijoitten ja filologian tutkijoitten asuinpaikkana.

Viimeinen vierailupäivä sujui Tallinnassa. Käynti komeassa taidarakennus KUMU:ssa oli kaikille meille hieno kokemus. Matkan päätepaikkeenä oli vierailu hienosti entistetyssä Suomen suurlähetystössä. Saimme kuulla Viron maanpuolustuskurssien johtajan Madis Mikon esitelmän heidän kurssijärjestelmästä, joka vastaa aika lailla Suomen käytäntöjä. Viron maanpuolustuspolitiikka esitteli Jonathan Vseviov. Tämä alunperin amerikkalainen ja nopeasti nousevan uran luonut puolustusministeriön osastopäällikkö loi laajan katsauksen Viron maanpuolustusjärjelyihin ja niiden tulevaisuuteen.

Vierailumme virallinen osuus päättyi suurlähettiläs Aleksi Härkösen maakatsaukseen, jossa tuli esiin Viron ripeä taloudellinen kehitys ja maan politiikan tasapainoisuus. Kaikissa kolmessa Baltian maassa toimiva maanpuolustusasiain, everstiluutnantti Pekka Sviili rakensi luettelon, mihin Virosta tuleviin maanpuolustusuutisissa kannattaa jatkossa kiinnittää huomiota.

Kurssikokouksessamme suunniteltiin vuoden 2012 tutustumiskohteeksi meripuolustusta elo-syyskuussa Turussa ja vuonna 2013 on tarkoitus viettää kurssimme 30-vuotisjuhla pääkaupungissa.

Jussi Viljanen

90. Maanpuolustuskurssin ydinjoukko kokoontui 7.9. vuositapaamiseensa Santahaminassa. Kaartin Jääkärirykmentin johto perehdytti kurssilaiset nykypäivän pääkaupungin puolustusjärjestelyihin, varustukseen ja kaupunkijääkäreihin.

Haastateltavana olleet varusmiehet antoivat positiivisen kuvan joukko-osastostaan.

Perinnetalon esittelyn myötä palautui mieleen Suomen sotilashistoria Venäjän vallan ja itsenäisyyden ajalta.

Pentti Airio

Maanpuolustuskurssien 97. ja 98. vuotuisen kurssitapaaminen pidettiin 7.9. Tiedekeskus Heurekassa. Tilaisuuteen osallistui lähes parikymmentä kurssiemme jäsentä.

Tilaisuus alkoi maittavalla lounaalla Heurekan Cafe Einsteinissa. Lounaan jälkeen Heurekan viestintäjohtaja Heli Ainoa piti mainion esityksen tiedekeskuksen toiminnasta tuoden muun muassa esille sen runsaat yhteydet muihin tiedekeskukseen maailmalla. Esitystä täydensi kurssin 97 oltermannin Markku Markkolan selostus Heurekan rakentamisvaiheista.

Johtaja Veli Sundbäck loi valaisevan katsauksen Suomen Euroopan Unioniin liittymisen eri vaiheista.

Kunkin esityksen johdosta käytiin vilkasta keskustelua ja esitysten pitäjät vastasivat auliisti visaisiinkin kysymyksiin.

Lopuksi tutustuttiin vapaamuotoisesti Heurekan tiloissa sen eri esittelyihin.

Väinö Vuorjoki

99. Maanpuolustuskurssin 25-vuotiskokous pidettiin 4.10. Turussa. Vierailtiin muun muassa Turun Sanomissa ja Merivoimien Esikunnassa.

101. ja 102. Maanpuolustuskurssit Porin Prikaatissa

Yhteistyökurssit 101 ja 102 tekivät syysretkensä Säkylään Porin Prikaatiin 1.9. Joukko-osaston tehtäviä selosti komentaja, eversti Juha Pyykönen, joka oli uuteen tehtäväänsä siirtymään ehtinyt jo perehtyä prikaatin henkilöstön työskentelyyn ja vastuisiin niin Säkylässä kuin Afganistanissa ja kansainvälisessä taisteluharjoituksessa Liettuassa.

Prikaatin kriisinhallintakeskus kouluttaa suomalaiset rauhanturvaajat tehtäviinsä. Vierailupäivänä olivat Afganistaniin koulutetun komppanian 150 vapaachtoista vaihtamassa varusteitaan siirtymään seuraavana päivänä Tampere-Pirkkalan lentoasemalla lentokuljetukseen kohti Kabulua. Kriisinhallintakeskuksen päällikkö, everstiluutnantti Tero Minkkinen ja neljä matkaan lähtevää nuorta sotilasta esittelivät koulutusta, varustusta ja tehtäviä.

Säkylän matkallaan kurssilaiset pysähtyivät

101 ja 102 MPK: Porin Prikaatissa nähtiin ja kuultiin, minkälaisin varustein ja miettein vasta koulutuksensa päättäneet nuoret sotilaat olivat lähdössä Afganistaniin.

Huittisissa ja laskivat kukkalaitteen presidentti Risto Rytin patsaalle.

Kurssit 101 ja 102 ovat vuorovuosin olleet matkojensa ja kokoustensa vetäjinä. Säkylässä MPK 101:n oltermanni Pauli Leimio luovutti vastuun 102:n oltermannille Timo Karakkeelle. Vuoden 2012 alkupuoliskolla ovat tapaamisten kohteina mm. kurssit 201 ja 202.

Raimo Seppälä

109. Maanpuolustuskurssi kokoontui 29.9. Tapiola-ryhmän pääkonttorissa Espoossa.

117. Maanpuolustuskurssi

Kurssitapaamisemme 16.9. Maanpuolustuskurssien tiloihin Helsingin Maneesikadulle saapui 20 kurssisisarta ja -veljeä 37:stä. Vuotuisten tapaamistemme keskimääräinen osallistumisprosentti pysyy upeasti yli 50%:n. – Saimme tilaisuuteen terveiset kurssiveljiltämme Antero Leirimaalta, Alpo Rusilta ja Pekka Ruotsalaiselta.

Maanpuolustuskurssien johtaja, eversti Kim Mattsson kertoi kurssien ajankohtaisista asioista tilaisuutemme aluksi. Tulimme vakuuttuneiksi siitä, että kurssit ovat edelleen oivallisessa johdossa ja tarjoavat osallistujilleen täysipainoisen vastineen käytetyille kurssiajalle. Kokoontumisen päteemalle ”Alokkaasta sotatieteen tohtoriksi” antoivat everstiluutnantti Heikki Saarenon (Kaartin Jääkäriyrykmentin esikuntapäällikkö) ja everstiluutnantti Petteri Rokan (Maanpuolustuskorkeakoulun johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksen johtaja) alustukset hyvän pohjan vilkkaalle keskustelulle. Tilaisuutemme päättyi oltermanni Eero Jussilan kokoaviin sanoihin ja kiitoksiin opinahjолlemme.

Hannu Luotola

125. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen pidettiin 3.10. Sampo Pankin tiloissa Salmisaaressa.

128. Maanpuolustuskurssin vuositapaaminen järjestettiin 22.9. Helsingissä. Tapaaminen alkoi Huoltovarmuuskeskuksessa, jossa saimme ensin kuulla kommodori Timo Hirvosen (Pääesikunta) erinomaisen alustuksen aiheesta ”Puolustusvoimat tänään ja huomenna”.

Erityisesti huomiseen liittyvät haastavat budjettiraamit edellyttävät puolustusvoimilta aivan uudenlaista ajattelua sekä miehistön ja reservin kouluttamisessa että välttämättömissä kalustehankinnoissa. Ainakin kommodori Hirvosella tuntui olevan avoin mieli pohtia asioita läpikotaisin uudelta pohjalta – toki lähemällä yleisestä asevelvollisuudesta ja siitä, että emme liity Natoon. Erittäin runsaan keskustelun höysteenä oli mm. kurssiveli Korkeaajan sisäpiirin tulkintoja ns. Siilasmaan työryhmän raportista, johon ilmeisesti uusi hallituskin pohjaa päätöksistään.

Seuraavaksi kuulimme HVK:n omaan henkilökuntaan kuuluvan pääsihteerimme Veli-Pekka Kuparisen kiinnostavan alustuksen siitä, mitä uhkia yhä laajentuva sosiaalisen median käyttö on tuonut tullessaan. Niiltä tosin voi kohtuullisen hyvin suojautua, jos noudattaa Veli-Pekan tilaisuudessa esittämiä kymmentä käskyä. Astetta haasteellisempi kyberuhka kohtaa joka päivä liikeyrityksiä ja yhteiskunnan eri virastoja ja laitoksia. Asialla eivät olekaan enää vain harrastelija-hakkerit, vaan jopa toiset valtiot. Tunnetuin esimerkki jälkimmäisestä lienee Stuxnet-mato, joka oli viime vuonna luikerrellut Iranin ydinvoimalaitoksiin. Veli-Pekka esitteli runsaasta arkistostaan vielä puolisen tusinaa muita tunnettuja kyberhyökkäyksiä, jotka ovat halvaannuttaneet pahasti merkittäviä toimintoja eri valtioissa. Onneksi ei vielä Suomessa.

Helsingin taksitilausjärjestelmä jumiutuu sadepäivänä iltapäiväruuhkan aikaan ilman kyberhyökkäystäkin. Se tuli taas kerran todistettua. Tekstiviestillä tilaus sujui kohtuullisen nopeasti, jos vain osasi kirjoittaa kaupungin ja katuosoitteen täsmälleen oikeassa muodossa. Sen sijaan perinteinen puhelintilaus osoittautui toivottomaksi, vaikka lähes puoliryhmä kännyköineen oli asialla. Pari kertaa pääsimme toki läpi keskustukseen, mutta saamamme fiktiiviset tilausnumerot eivät milloinkaan konkretisoituneet autoiksi.

Kurssitapaamisemme pääsi pienen viiveen jälkeen jatkumaan vakuutusyhtiö Kalevan tiloissa ja isännöimänä Bulevardin päässä. Ennen kurssikokousta ja iltapalaa 14 kurssitapaamisen osallistujaa saivat kuulla Mandatum Lifen seniorisalkunhoitajan Ted Robertsinkin vauhdikkaan

ja monessa suhteessa poikkeavan alustuksen sijoitusmarkkinoilla vallitsevista haasteista. Lisää dramatiikkaa esitykseen toi se, että menossa oli raju, noin 5 prosentin laskupäivä Euroopan pörssiessä. Vaikka monet tutut suomalaiset osakkeet tuntuivat halvoilta, Roberts varoiteli hätäilemästä ostosten kanssa. Osa pörssien alavireestä selittyi euromaiden velkaongelmilla, mutta myös pelko laajemmasta globaalista taantumasta painoi kursseja.

Iltapalan yhteydessä saimme arvokasta faktatietoa Kreikan tilanteesta. Syyskuun alussa Ateenasta kotiutunut ja eläkkeelle siirtynyt kurssiveljemme suurlähettiläs Erkki Huittinen kertoi oman näkemyksensä Kreikan haasteista. Monet ongelmista juontavat niin kaukaa historiasta, että niistä voidaan perustellusti käyttää Suomessakin muotiin tullutta termiä ’maan tapa’. Tämä koskee erityisesti laajalle levinnyttä eriaasteista korruptiota ja nepotismia. Vaikka Huittinen asettelikin sanansa varovaisen diplomaattisesti, vahvistui varmaan kaikilla tunne siitä, että ei hyvältä näytä!

Matti Rantanen, isäntä

130. Maanpuolustuskurssi kokoontui 8.9. vuositapaamiseen Kouvolan seudulle. Aiemasta aktiivisesta osallistumisesta poiketen

vain kuusi kurssilaista osallistui tapahtumaan. Esiin nousikin ajatus kokoontua vastaisuudessa yhdessä jonkun toisen kurssin tai kurssien kanssa osanottajamäärän kasvattamiseksi, vuositapaamisten järjestelyihin kun joka tapauksessa panostetaan paljon aikaa sekä kurssilaisten että vierailukohteiden taholta.

Vuositapaamispäivä aloitettiin automatkalla Helsingistä Uttiin, ja ensimmäisenä vierailukohteena oli Utin Jääkäriyrykmentti (UTJR). Erikoisjääkäripataljoonan komentaja everstiluutnantti Timo Hartikainen kertoi aluksi sanoin ja kuvin Utin varuskunnan pitkistä, satojen vuosien taakse ulottuvasta historiasta sekä UTJR:n organisaatiosta, tehtävistä sekä erityisesti varusmiesten ja henkilökunnan koulutuksesta. Tämän jälkeen luutnantti Jukka-Pekka Rantanen esitteli kurssilaisille NH-90 kuljetushelikopterin uudessa helikopterihallissa. Lentotyyppeihin ei tällä kertaa ollut mahdollisuutta, mutta ihmeteltävää riitti kylliksi maailman nykyaikaisimman kuljetushelikopterin maasittelyssäkin. Aamupäivän lopuksi nautimme perinteisen rokka- ja pannarilounaan Utin varuskunnan ruokalassa isäntiemme seurassa.

Iltapäiväksi siirryimme Kouvolan keskustaan ja aluksi Itä-Suomen Sotilasläänin Esiikuntaan. Esikuntapäällikkö eversti Teppo

Lahti selvitti aluksi kurssilaisille sotilasläänin ja sen esikunnan tehtävät ja organisaation sekä kertoi ajankohtaisesta puolustusvoimauudistuksesta ja puolustusvoimia uhkaavista mittavista määrärahaheikkauksista. Tämän jälkeen kurssilaiset pääsivät vielä tutustumaan operaatiopäällikkö everstiluutnantti Osmo Toivasen opastuksella Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunnan operaatiokeskukseen. Vierailupäivä päätettiin tutustumalla paikallisen energiayhtiön, KSS Energian toimintaan ja tiloihin. Isäntänä toimi toimitusjohtaja Kyösti Jääskeläinen, joka esityksessään kertoi Pohjois-Kymenlaakson alueella toimivan lämpö- ja sähköenergiayhtiön toiminnasta ja tulevaisuuden suunnitelmista sekä vielä lopuksi selvitti kurssilaisille sähkön saloja maittavan iltapalapyöydän ääressä.

Heikki Laapio

139. Maanpuolustuskurssi tapasi 22.9. Finnavian tiloissa Helsinki-Vantaan lentokentällä.

141. Maanpuolustuskurssi vieraili 11.10. MTV3:ssa kurssitoverin Merja Ylä-Anttilan toimiessa emäntänä.

142. Maanpuolustuskurssi tutustui 20.10. Valio Oy:n toimintaan Helsingin Pitäjänmäen toimitiloissa. Isäntänä toimi kurssiveli, toimitusjohtaja Pekka Laaksonen.

Maanpuolustuskurssi 143 tapaaminen 18.10.

Kurssimme pääsihteeri, kenraalimajuri Markku Nikkilä oli kutsunut meidät tutustumaan Etelä-Suomen sotilasläänin esikuntaan. Kurssilaisia paikalla oli isännän lisäksi 20.

Kuulimme everstiluutnantti Pekka Kourin kiintoisan esitelmän Mannerheim-ristin ritareista ja -säätöstä. Monille oli uutta tietoa, että säätio oli perustettu auttamaan ritareita ja nimenomaan ritarit itse alun perin keskuudestaan keräsivät varoja auttamiseen. Sittemmin yrityslahjoitukset olivat tärkeä osa säätion varainkeruuta. Vain muutama ritari on enää elossa ja säätion tärkein työ onkin nykyisin perinnetyö. Askaisiin perustettiin 2007 ritariperinnepuisto, jossa jokaisella ritarilla on nimikkokivi muistomerkkinä. Askaisen puiston ovat jo monet matkailijat löytäneet vierailukohteekseen.

Etelä-Suomen sotilasläänistä ja erityisesti pääkaupunkiseudun maanpuolustuksesta kertoi everstiluutnantti Jukka Parvinen. Esitelmä luonnollisesti kirvoitti vilkkaan keskustelun, kuten myös puolustusvoimiin kohdistuvat säästöt ja niiden mahdolliset seuraukset maanpuolustukseen.

Valmistelimme myös kurssimme 15-vuotis-tapaamista, tavoitteena suunnata kurssitapaaminen Brysseliin. Kiitokset pääsihteerillemme ja oltermannillemme kurssitapaamisen järjestelystä ja maukkaasta illallisesta sekä sotilaskotisarille tarjoilusta esikuntatiloissa. Heidän vapaehtoistyö on edelleenkin mainiota maanpuolustustyötä ja kullannarvoista kaikille kohteeksi päässeille.

Armi Kyyväräinen

145. Maanpuolustuskurssin 17. kurssitapaaminen toteutui tiistaina 27.9. kurssisisar, innovaatiojohtaja Hannele Pohjolan emännöidyssä. Kurssimme 18 jäsentä noudatti kutsua syysillalliselle, joka järjestettiin jo viidennen kerran. Perinne sai jatkoa.

Kokoontumispaikkamme oli Eteläranta ”kymppi”, Elinkeinoelämän keskusliitto, EK, jonka 2.kerroksen uusitut konferenssikeskusten tilat samalla koekäytimme ja ihastelimme Eteläsatamaan avautuvaa, vuodenaikojen mukaan vaihtuvaa maisemaa.

Kuulimme Hannelen esityksen EK:sta ja edustamastaan innovaatioalasta. EK:n tavoitteena on luoda Suomesta entistä parempi ja kilpailukykyisempi innovaatioympäristö.

EK:hon kuuluu 27 jäsenliittoa ja 16 000 jäsenyritystä, joista 96 % pk-yrityksiä. Ne edustavat yli 70 % Suomen BKT:stä ja yli 95 % maamme viennistä. Yritysten yhteinen työntekijämäärä on noin 950 000.

EK:n päämääränä on parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja ajaa yhteistä etua kotimaassa, Euroopan unionissa ja kansainvälisillä foorumeilla, yhteistyössä jäsenliittojen ja -yritysten kanssa.

Tämän vuoden aikana erityisesti hallitusohjelma ja siihen vaikuttaminen on työllistänyt keskusliittoa ja myös sen innovaatio toimialaa. Hannelen mukaan toimintaympäristöanalyysi ja tavoitteet on hyvin kirjattu ohjelmaan. Taloudelliset reunaehdot kuitenkin asettavat haasteita tavoitteiden toteuttamiselle. Suomen

kannalta keskeistä on pitkällä aikavälillä tutkimus- ja kehittämispanostusten sekä osaamisen jatkuva kasvattaminen sekä kansainvälisyyden vahvistaminen. Myös korkeakoulujen rakenteelliset uudistukset ja pääomamarkkinastrategian luominen ovat koko maan kannalta tärkeitä. Mielenkiintoinen ja kaikkia koskeva katsaus tuloneuvottelujen kynnyksellä kirjoitti runsaasti kysymyksiin ja keskusteluun, jota jatkettiin illallispöydässä.

Tulevaksi ensi kevään tutustumiskohteeksi päätettiin alustavasti Euroopan pääkaupunki, Bryssel omaan euroedustajaamme tukeutuen. Syksyllä päätettiin jälleen kokoontua joko rapujen merkeissä tai ilman.

145. MPK:n pääsihteeri, Vesa Tervo

152. Maanpuolustuskurssi kokoontui syys-tapaamiseen 6.9. Dragsvikiin Uudenmaan Prikaatin vieraisi. Isäntänä toimi Prikaatin komentaja kommodori Juha Vauhkonen, joka esitteli prikaatin historian ja toiminnan sekä oli mukana suurimman osan päivää. Oppaanamme toimi yliluutnantti Mikael Isberg. Valitettavasti alun perin suunniteltu Bengtskärin käynti peruuntui liiallisen tuulen ja merenkäynnin vuoksi. Saimme kuitenkin kokea hiukan lyhyemmän röykytyksen Hangosta Syndaleniin prikaatin satamaan Jurmo-luokan veneellä, tutustumista muuhun venekalustoon sekä Hangon rintaman tapahtumiin.

Päivän lopuksi saimme vielä tutustua Prikaatin museoon hienossa 1700-luvulta periytyvässä kapteenitalossa.

Kurssin puolesta haluan vielä esittää parhaat kiitokset vierailukohteiden isännille ja vierailujen järjestäjille.

Kurssin muusta toiminnasta voidaan mainita, että kurssin golf-harrastajat järjestivät kisat Tavastiagolfissa 15.7. Voittaja löytyi sekä nais- että miessarjassa.

Kari Airaksinen, oltermanni

159. Maanpuolustuskurssi kokoontui 29.9. kymmenvuotis-tapaamiseen Suomenlahden Merivartioston Esikunnan perinnetilassa Kattajanokalla.

162. Maanpuolustuskurssi kokoontui 7.9.

18 kurssilaisen voimin vara-amiraali Juha Rannikon kutsumana Upinniemen laivasto-asemalle. Ohjelmassa oli Merivoimien ja Suomenlahden meripuolustusalueen esittelyt sekä tutustuminen uuteen monitoimialus Louheen.

Risto Kolstela

164. Maanpuolustuskurssi kokoontui 29.9. kurssiveljemme talousjohtaja Peter Johanssonin isännöimänä Sampo Oyj:n Repossaaren kokous- ja edustustilassa Helsingissä Laajasalon edustalla.

Tapaamisen aluksi kuulimme illan isännän katsauksen Sampo-konsernista, josta hän siirtyi tarkastelemaan Euroopan velkakriisiä.

Sampo-konsernilla on kaksi liiketoimintaa- aluetta: vahinkovakuutus- ja henkivakuutus-toiminta. Vahinkovakuutus-toimintaa harjoittava If Vahinkovakuutus on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuuttaja, jolla on toimintoja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Baltiassa ja Venäjällä. Henkivakuutusliiketoimintaa harjoittava Mandatum Life toimii Suomessa ja Baltiassa. Lisäksi Sampo Oyj omistaa 21,3 % Pohjoismaiden suurimman pankin Nordean osakkeista.

Kreikasta puolitoista vuotta sitten alkanut valtion velkakriisi ja valtion obligaatioiden korkojen nousu on levinnyt asteittain euroalueella muihin tuntuvasti velkaantuneisiin maihin. Kreikan lisäksi vaaravyöhykkeessä ovat ennen kaikkea Irlanti ja Portugali, joiden julkinen talous on pahasti alijäämäinen. Kuluva vuonna myös Italian ja Espanjan tilanne on heikentynyt, kun markkinoilla epäluottamus velkaantuneiden euromaiden kykyyn tasapainottaa julkisen sektorin alijäämiä on vähentynyt.

Pohjoismaissa tilanne on pysynyt euroaluetta vakaampana, mutta rahoitusmarkkinoiden epävakaus ja pörssikurssien lasku on myös heikentänyt kuluttajien ja yritysten suhdanneodotuksia. Pohjoismaisten pankkien ja vakuutusyhtiöiden suorat vastuut euroalueen ongelmamaihin ovat vähäiset, mutta välilliset vaikutukset voivat muodostua arvaamattoman suuriksi ellei Euroopan velkaantuneiden maiden alijäämiä onnistuta leikkaamaan.

Alustuksia seurasi vilkas keskustelu, jossa muun muassa todettiin, että Euroopassa on

pankeilla nyt edessään vastaava tilanne kuin Yhdysvalloissa vuonna 2008 ja siksi voisi olla paikallaan ottaa oppia siitä, miten amerikkalaiset ratkaisivat pankkikriisin.

Alustuksen jälkeen siirryimme päivällispöytään nauttimaan herkuista, jotka veivät kielet mennessään, mutta eivät silti estäneet vilkkaan ja monipuolisen keskustelun jatkumista niin, että tapaamiseen varattu aika tuntui jälleen kerran aivan liian lyhyeltä.

Kurssi päätti tavata seuraavan kerran täydennyskurssinsa aattoiltana 24.5.2012 Helsingissä. Parhaat kiitoksemme Peterille erinomaisen tapaamisen isännöinnistä.

Tapani Hyötyläinen

169. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen järjestettiin 6.10. Suojelupoliisin tiloissa.

171. Maanpuolustuskurssi kokoontui 3.10. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiolan toimitalossa Tapiolassa.

174. Maanpuolustuskurssi kokoontui Helsingissä HOK-Elannon toimitusjohtajan Matti Niemen isännöimänä 29.9. Paikalla ehti kiittää 24 kurssisisarta ja -veljeä, aina Oulusta Brysseliin. Tilaisuus vietiin läpi perinteisellä ohjelmallamme: isännän esitys yrityksensä toiminnasta ja tulevaisuuden näkymistä, kursilaisten elämänvaiheiden ajankohtaiset kuulumiset, sekä lopuksi maittava päivällinen alati voimistuvan puheensorinan saattelemana.

Kurssin puolesta esitän lämpimät kiitokset tapaamisen isännälle. Seuraava kurssitapaaminen on jo vireillä. Petri Manninen kutsui meidät vieraakseen Radio Novaan ensi syksynä. Tästä tarkemmin sähköpostitse lähempänä.

Pertti Hyvärinen

177. Maanpuolustuskurssin matka 24.10. suuntautui Turkuun. Tutustumiskohteina oli muun muassa Saaristomeren Meripuolustusalue, Merivoimien materiaalilaitoksen

esikunta, Merikeskus Forum Marinum ja Suomen Joutsen.

178. Maanpuolustuskurssi tutustui 22.9. kurssiveli Timo Haapalan kutsumana MTV:n toimintaan ja tiloihin. Toimitusjohtaja Pekka Karhuvaara valotti pitämässään esityksessä media-alan ja MTV-konsernin kehitystä ja tulevaisuuden näkymiä. Kurssimme pääsi myös perehtymään uutisstudioon, jossa uutisankkurit kertoivat taustatietoja toimitusprosessista ja lähetykseen vaadittavasta mittavasta valmistelu- ja taustoitustyöstä. Kiertokäynti toimituksen tiloissa päättyi maittavaan päivälliseen ja jatkoivatpa innokkaimmat aiheeseen syventymistä vielä Ostrobotniallakin. Kiitokset Setä Arkadialle mukavahenkisestä tapaamisesta!

Ari Uusikartano

181. Maanpuolustuskurssi kokoontui 3.10. Konecranesin pääkonttorille Hyvinkäälle oltermanninsa Pekka Lundmarkin kutsusta. Vierailumme ajoittui syksyn kiivaaseen työmarkkinatilanteeseen. Aluksi Teknologiateollisuuden pääekonomisti Jukka Palokunnas kertoi maailmantalouden synkistä näkymistä. Kierroksellamme Konecranesin tuotanto- sekä testialueilla saimme kattavan kuvan nostolaitteista ja niiden uusimmista ominaisuuksista.

Pihla Allos

Antti Pihlakoski isännöi **186. Maanpuolustuskurssin** kurssitapaamista Suomi–Ruotsi maaottelun yhteydessä 9.9. Meitä oli tapaamisessa yhteensä 34 alkusyksyllä 2008 kurssin suorittanutta. Aloitimme Olympiastadionin monitoimitilassa, jossa Antti kertoi meille sekä myöhemmin myös muille kutsuvieraille tämän vuoden maaottelusta sekä ensi vuoden EM-kisoista. Monitoimitilasta lähdimmekin seuraamaan maaottelun ensimmäistä iltaa. Suuret kiitokset vielä Antille hienoista järjestelyistä, tarjoiluista ja aika hyvistä paikoista.

Torsti Astrén, 186. MPK pääsihteeri

Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry Maailman muutos esillä Kouvolassa

Valtiotieteiden tohtori, eversti evp. Pekka Visuri piti perinteisen esitelmätilaisuuden Kouvolan kaupungintalossa 6. lokakuuta. Hänen aiheenaan oli ”Maailman muutos ja Suomen puolustuskysymys”. Tilaisuus alkoi kahvituksella ns. ”Sinisellä matolla” kaupungintalon lämpiössä, josta siirryttiin juhlasaliin kuuntelemaan Savon Soittokunnan alkumarsia. Soittokuntaa johti musiikkikapteeni Ilpo Luukkonen. Tervehdysanat esitti Kymen läänin Maanpuolustusyhdistyksen puheen-

johtaja reservin lääkintämajuri Kari Soininen. Esitelmätilaisuus sai muistolahjat Kymen läänin Maanpuolustusyhdistykseltä, Kymen sotilasläänin Perinneyhdistykseltä ja Pohjois-Kymen Kadettiipiiriltä. Tilaisuus päättyi orkesterin säestämän laulettuun ”Sillanpään marssilauluun”.

*Teksti ja kuvat Paavo Mikkonen
Kymen läänin MP-yhdistyksen
sihteeri/taloudenhoitaja*

Puheenjohtaja Kari Soininen ja tri Pekka Visuri (oikealla) kuuntelevat Savon Soittokunnan esitystä.

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry Pirkanmaalaiset – arjessa mukana, menneitä kunnioittaen

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys retkeili 28.10. Helsinkiin kohteina Eduskunta ja Mannerheim-museo. Mukana oli Tampereen Reserviupseerien senioreilla vahvistettu lähes täysi bussillinen matkalaisia. Retkemme vetäjänä toimi jälleen yhdistyksemme puheenjohtaja, kenraalimajuri Kalervo Sipi.

Puheenjohtajallamme on ollut tapana retkillämme pitää esityksiä tavalla tai toisella kohteisiimme liittyvistä aiheista – niin tälläkin kertaa. Vuoden 2012 budjetissa on puolustusvoimiin kohdistettu rajuja säästötavoitteita. Ensimmäinen esitys kosketti tätä aihepiiriä. Hän kertoi puolustusvoimien komentajan lausuneen, että ”puolustusvoimat on kooltaan liian suuri suhteessa käytettävissä oleviin voimavaroihin”. Kehittämistarpeisiin vaikuttavia tekijöitä ovat: kaikissa menoerissä on suuria kasvupaineita, sotavarustuksessa on vanhenevien vuoksi uusimispaineita, varusmiesikäluokat pienenevät ja toisaalta kansantalous ja budjettipaineet rahan niukkuutena.

Jatkossakin lähtökohta puolustusvoimilla on, että 1. se on kykenevä hoitamaan lakisääteiset tehtävänsä, 2. tukeudutaan yleiseen asevelvollisuuteen, 3. se on kustannustehokkaampi ja kooltaan pienempi. Puolustusvoimaudistus tulee koskettamaan kaikkia puolustuksen sektoreita, jokainen kivi on käännettävä. Siinä puututaan mm. sodan ajan joukkojen määrään ja laatuun, rauhan ajan organisaatioon esim. lakkauttamalla sotilasläänien esikunnat, joukko-osastoja lakkautetaan ja läsnäolo maakunnissa toteutetaan kattavaksi aluetoimistojen pohjalta, mahdollisia tukitoimintoja ulkoistetaan, tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan, puolustusmateriaalihankintoja supistetaan ja lopulta irtisanomisiltakaan ei välttyä – myös kukaan sotilaiden.

Tavoitetilana kehittämisessä tulee olemaan turvallisuusympäristöön nähden riittävä puolustuskyky, jonka perustana on puolustusvoimien lakisääteiset tehtävät eli Suomen sotilaallinen puolustaminen, muiden viranomaisten tukeminen ja osallistuminen kansainväliseen

sotilaallisen kriisinhallintaan. Alueellista puolustusjärjestelmää kehitetään kustannustehokkaaksi, ison maan puolustamiseen soveltuvaksi malliksi.

Toista tutustumiskohdettamme koskien lähestyi retkemme vetäjä aihetta Mannerheimin elämään liittyvien rakennusten kautta. Esitys alkoi tietysti Askaisten Louhisaaresta, Mannerheimin synnyinkodista. Valtionhoitajana hänellä oli virka-asuntona Etelä-Esplanaadilla sijainnut entinen kenraalikuvernöörinpalatsi, joka sai vuonna 1918 kutsumanimen Smolna. Lisäksi asuntoina olivat Helsingissä mm. Brummerin talo Aleksanterinkadulla ja Borgströmin talo Mariankadulla. Vuodesta 1923 lähtien Mannerheimin vakituksena asuntona toi Kaivopuiston ”villa”, huvila nro 22 – nykyisin Mannerheim-museo. Presidentinä ollessaan hän käytti myös Tamminiemeä hyväkseen. Runnin kylpylässä Pohjois-Savossa hän kävi saamassa hoitoa vaivoihinsa. Vielä muita Mannerheimiin liittyviä rakennuksia ovat mm. Hangon lähellä oleva merenrantatalo – Neljän Tuulen Tupa, jossa toimii tänäkin päivänä kahvila; metsästysmaja, jonka 14. D:n miehet rakensivat Lieksajärven Keihänsiemeen ja lahjoittivat marsalkalle 75-vuotislahjaksi ja joka aikanaan siirrettiin nykyiselle paikalleen Lohjalle ja tunnetaan tänä päivänä nimellä ”Marskin maja”. Ja vielä yksi rakennus, Kirkniemen kartano. Sen Mannerheim osti eläkeasunnokseen Eduskunnalta saamallaan 75-vuotislahjarahoillaan. Viimeiseksi asumuksiksi hänelle muodostui Sveitsissä Genev järven ja Montreauxin lähistöllä sijaitseva Val-Montin yksityissairaala, jossa Mannerheim kuoli pitkään sairastettuaan 27. tammi-kuuta 1951.

Eduskunnassa isäntänämme toimi pirkanmaalaisen oma kansanedustaja ja yhdistyksemme jäsen Arto Satonen. Vierailu alkoi täysistunnon seuraamisella istuntosalin parvelta. Edustajilla tuntui olevan kiire jo viikonloppua viettämään, koska tilaisuus päättyi vain muutama puheenvuoroon. Seuraavaksi siirryimme

Kuva Pasi Alho

Kokoomuksen ryhmätilaan, jossa kahvittelun lomassa Satonen kertoi Eduskunnan kuulumisia erityisesti pirkanmaalaisen vinkkelistä mainiten mm. Tampereen rantaväylän tunnelisuunnitelman ja ammattikorkeakoulujen karsimisen.

Pian liittyi joukkoomme myös Eduskunnan puolustusvaliokunnan nykyinen puheenjohtaja Jussi Niinistö, joka käsitteli puheessaan puolustusvoimien kustannusleikkauksia hallituksen budjettiesityksen pohjalta. Kaikilla puolueilla on näkemyseroja asian toteutuksen suhteen, mutta kaikki tuntuvat ymmärtävän jonkin suuruisten leikkausten välttämättömyyden. Retkeläisten keskuudessa ymmärtäminen oli hiukan samansuuntaista, mutta yleinen huoli leikkausten suuruudesta paistoi käydyssä vilkkaassa keskustelussa. Niinistö sai vastattavakseen monia kiperiä kysymyksiä, joihin vastaukset olivat kyllä hyvin asiantuntevia. Sitten oli vuoro kiitellä isäntiämme vierailun annista kirjalahjoin. Tässä yhteydessä kenrm Sipi, joka on myös Vapaussodan Perinneliiton puheenjohtaja, kiitti Jussi Niinistöä, entistä Vapaussoturi-lehden päätoimittajaa. Kiitokseksi monivuotisesta työstään Niinistö

sai Vapaussodan Perinneliiton Mannerheim-patsaan.

Sitten alkoi matka kohti Mannerheim-museota. Siellä saimme erinomaisten oppaiden opastamana tutustua marsalkan todella rikkaan ja värikkään elämän vaiheisiin, ja samalla myös merkittävään palaan maamme itsenäisyysajan historiaa. Nähtävää ja kuultavaa oli niin paljon, että moni meistä tulee varmasti vielä uudemman kerran käymään.

Koitti kotiin lähdön aika. Lähtö meinasi kuitenkin tökkiä. Kallioliinantie, jonka varrella Mannerheim-museo sijaitsee, on siellä käyneiden tietäen hyvin kapea tiukkakaarteinen katu reunalle väärin pysäköityine autoineen. Niinpä linja-autolla oli niin ahdasta, että paikoin rakoja autostamme autoihin oli yhtään liioittelematta vain muutamia senttejä. Kuljettajamme sai mestarillisesta toiminnastaan raikuvat aplodit, kun automme vihdoinkin pääsi ”väljemmille vesille” ja kotimatka todella pääsi alkuun. Vaikka päivä oli ollut pitkä, kuului vilkas keskustelu autossa koko kotimatkan ajan. Retki oli jälleen antoisa antaen paljon uutta tietoa, mutta paljon myös sulateltavaa.

Pasi Alho

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistyksen Matka Brysseliin 13.–16.10.2011

Ryhmäkuva Euroopan parlamentissa ennen esitysten alkua

Torstaina klo 10 maissa kokoontui 43 jatkokoulutusmatkan osanottajaa Brysselissä Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimistolla. Toimistopäällikkö Krista Taipale esitteli runsaan kymmenen vuoden kokemuksella aluetoimistoa, jonka toiminnan peruspilareita ovat: EU-rahoitus, edunvalvonta, tiedotus, toimeksiannot ja aluemarkkinointi. Turku Euroopan kulttuuripääkaupunkina on tuonut kuluvaan vuoteen poikkeuksellista väriä ja vipinää.

Seuraavaksi siirryimme runsaan kilometrin päässä olevaan Euroopan parlamenttiin. Tiukkojen turvatoimien kautta pääsimme työmaaruokalaan. Lounaan jälkeen emäntämme, europarlamentaarikko Sari Essayah esitteli 27 jäsenvaltiosta kesäkuussa 2009 valitun 736-jäsenisen parlamentin toimintaa. Saksalla on 99, Maltalla 5 ja Suomella 13 edustajaa. Täysistunnot 12 kertaa

Ville Itälä ottaa yleisönsä

64

vuodessa pidetään Ranskan Strasbourgissa, 350 km Brysselistä kaakkoon. Mepit asuvat pääosin Brysselissä, joka on Luxemburgin ohella parlamentin sivutoimipaikka. Meppien, avustajien ja tulkkien ym. henkilökunnan matkustelu toimipaikasta toiseen maksaa 250 m€ vuodessa.

Meppi Ville Itälä totesi heti esityksensä aluksi, että Suomen tulisi liittyä Naton jäseneksi, koska yli 90 % EU:n kansalaisista on myös Nato-kansalaisia ja koska Suomi on jo hyvin sisällä puolustusliiton toiminnassa. Hänen mielestään Romania ja Bulgaria tulisi hyväksyä Schengen-sopimuksen piiriin. Itälä arvosteli myös esitystä rikkiasetukseksi, joka toteutuessaan vaarantaisi Suomen kauppamerenkulun, sekä EU:n maatalouspolitiikkaa, joka vaarantaa hänen mukaansa oma-varaisuutemme.

Manneken Pis ja matkalaisia

Grand Place keskusaukio

Atomium monumentti

Perjantaina tutustuimme ensin kävellen Brysselin keskustaan, Manneken Pis-patsaaseen ja Grand Placea ympäröiviin rakennuksiin, joissa valmistuivat mm. Karl Marxin ”Pääoma” ja Victor Hugon ”Kurjat”. Jatkoimme kierrosta bussilla ja kävimme mm. vuoden 1958 maailmannäyttelyyn valmistuneella Atomium-monumentilla, jonka ylimmässä pallossa on Belgium Taste-ravintola.

Tiukat turvatoimet oli myös Naton päämajaan ja niistä huolehti yksityinen vartiointiliike. Puolustusasiainneuvos Otto Saxen ja everstiluutnantti Asko Kopra Suomen erityisedustusta kertoivat Natosta, Suomen rauhankumppanuudesta ja kriisinhallintaoperaatioista. Everstiluutnantti Kari Kaakinen valotti työskentelyä Naton esikunnassa. Esitykset olivat huolellisesti valmisteltuja ja professori Matti Vapaavuori totesikin vieraiden puolesta, että ne pitäisi televisioida ja näyttää Suomen kansalle.

Nato on YK:n peruskirjaan nojaava puolustusliitto, johon kuuluu 28 jäsenmaata, niistä 21 EU:n jäseniä. Korkein päättävä elin on Pohjois-Atlantin neuvosto, joka kokoontuu pääministeri- tai lähettilästasolla ja päätökset tehdään konsensus-periaatteella. Jos jäsen ei voi yhtyä esitettyyn ratkaisuun, se voi harkita rakentavaa pidättymistä tai olla osallistumatta päätöksen perusteella käynnistettävään toimintaan (esim. Saksa Libyan suojeluoperaation

The Lion Mound

kohdalla). Artikla 5:n nojalla jäsenmaa kuitenkin sitoutuu auttamaan hyökkäyksen kohteeksi joutunutta liittolaista ”tarpeelliseksi katsomiltaan keinoilla”. Nato-mailla on aktiivipalveluksessa 3,5 miljoonaa henkilöä. USA vastaa 75 % Naton kustannuksista.

Nato pitää Venäjää kumppanina eikä katso sen uhkaavan sotilaallisesti puolustusliittoa. Enemmänkin uhkana pidetään joukkotuhouksien leviämistä ja terrorismia. Euro-Atlantin kumppanuusneuvosto (EAPC) käsittää 50 maata (28 Naton jäsentä ja 22 pfp-maata). Se on Suomen Nato-yhteistyön perusta ja poliittinen viitekehys vuodesta 1994. Päämääränä on parantaa joukkojemme kykyä osallistua kriisinhallintaoperaatioihin sekä kouluttaa ja varustaa tarvittava henkilöstö ja valitut joukot Naton, EU:n ja YK:n johtamaan kriisinhallintaan, lisätä Suomen puolustuskykyyn uskotavuutta ulkomailla ja hankkia tietoja kansallisen puolustuskykymme ja valmiutemme kehittämiseksi.

Lauantaina retkeilimme Kaarina Leskisen (Miss Suomi 1962) opastamana Waterlooossa ja perehdyimme monipuolisesti Napoleonin ja Wellingtonin johtaman liitokunnan välillä 18.6.1815 käydyn taistelun kulkuun. Aurinkoisessa säässä oli todella mukava tutustua tapahtuma-alueeseen ja nousta Leijona-patsaan kukkulan 226 askelmaa. Paluumatkalla retkikuntamme jäsen, asianajaja Pauliina Haijanen kertoi EU:n Alueitten neuvostosta, jonka Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana hän toimii.

Sunnuntaina palasimme Turkuun tyytyväisinä onnistuneeseen matkaan ja saamaamme tietopakettiin.

Eversti Hannu Heino

65

Valtakunnalliset Maanpuolustuskurssit

toivottaa

Hyvää Joulua

ja

Menestyksellistä Uutta Vuotta 2012

Etelä-Savon Maanpuolustusyhdistys ry
Sihteeri Anneli Niskanen
Purolantie 3
50350 NOROLA
040 519 0881
anneli.niskanen@surffi.fi

Kanta-Hämeen Maanpuolustusyhdistys ry
Hannu Reko
Koskenrannankatu 31
30100 FORSSA
040 5515 913
hannu.reko@ovi.com

**Keski-Suomen
Henkisen Maanpuolustuksen Liitto ry**
Sirkku Laurila
Kolikkotie 5 A 10
40320 JYVÄSKYLÄ
050-68186; 050 360 7720
sirkku.laurila@kojamo.fi

Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Lehtori Paavo Mikkonen
Keskikoskentie 4 A 3
46800 MYLLYKOSKI
044 550 9375
paavo.mikkonen@pp.inet.fi

Lapin läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Lääninvalmiusjohtaja Jari Aalto
Lapin aluehallintovirasto
PL 8002
96101 ROVANIEMI
040 520 0486
jari.aalto@avi.fi

Oulun läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Pelastusylitarkastaja Tom Tallberg
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
PL 293
90101 OULU
0400 159 789
tom.tallberg@avi.fi

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry
Kristina Alho
Arkkitehdinkatu 18 A 10
33720 TAMPERE
0408338490
kisse.alho@elisanet.fi

Pohjois-Karjalan Maanpuolustusyhdistys ry
Majuri Arto Jeskanen
Pohjois-Karjalan Alue toimisto
PL 5
80791 KONTIORANTA
0299 434 161
pkarmpy@gmail.com

Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys ry
Majuri Jyrki Ryhänen
Pohjois-Savon alue toimisto
PL 1080
70111 KUOPIO
0299 435 310
psavmpy@gmail.com

Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistys ry
Toiminnanjohtaja Tuija Nummela
Suojalantie 21
12130 MOMMILA
050 544 8682
tuija.nummela@phnet.fi

Satakunnan Maanpuolustusyhdistys ry
Hannu Aho
Peltopyyntie 22
28200 PORI
044 363 7011
hannu.aho@pp4.inet.fi

Uudenmaan Maanpuolustusyhdistys ry
Johtava turvallisuuskoordinaattori Johanna Seppälä
Helsingin kaupunki
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
0403345974
johanna.seppala@hel.fi

**Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry -
Vasa läns Försvarsörening rf**
Puheenjohtaja Alpo Koivuniemi
Permonkaarre 124 A 2
68600 PIETARSAARI
0447638504
alpo.koivuniemi@elisanet.fi

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry
Pelastustarkastaja Pirjo Tuominen
Lounais-Suomen Aluehallintovirasto
PL 22
20801 TURKU
040 539 1024
pirjo.tuominen@avi.fi

Itella Green

ISSN 0357-2080
Edita Prima Oy, Helsinki 2011